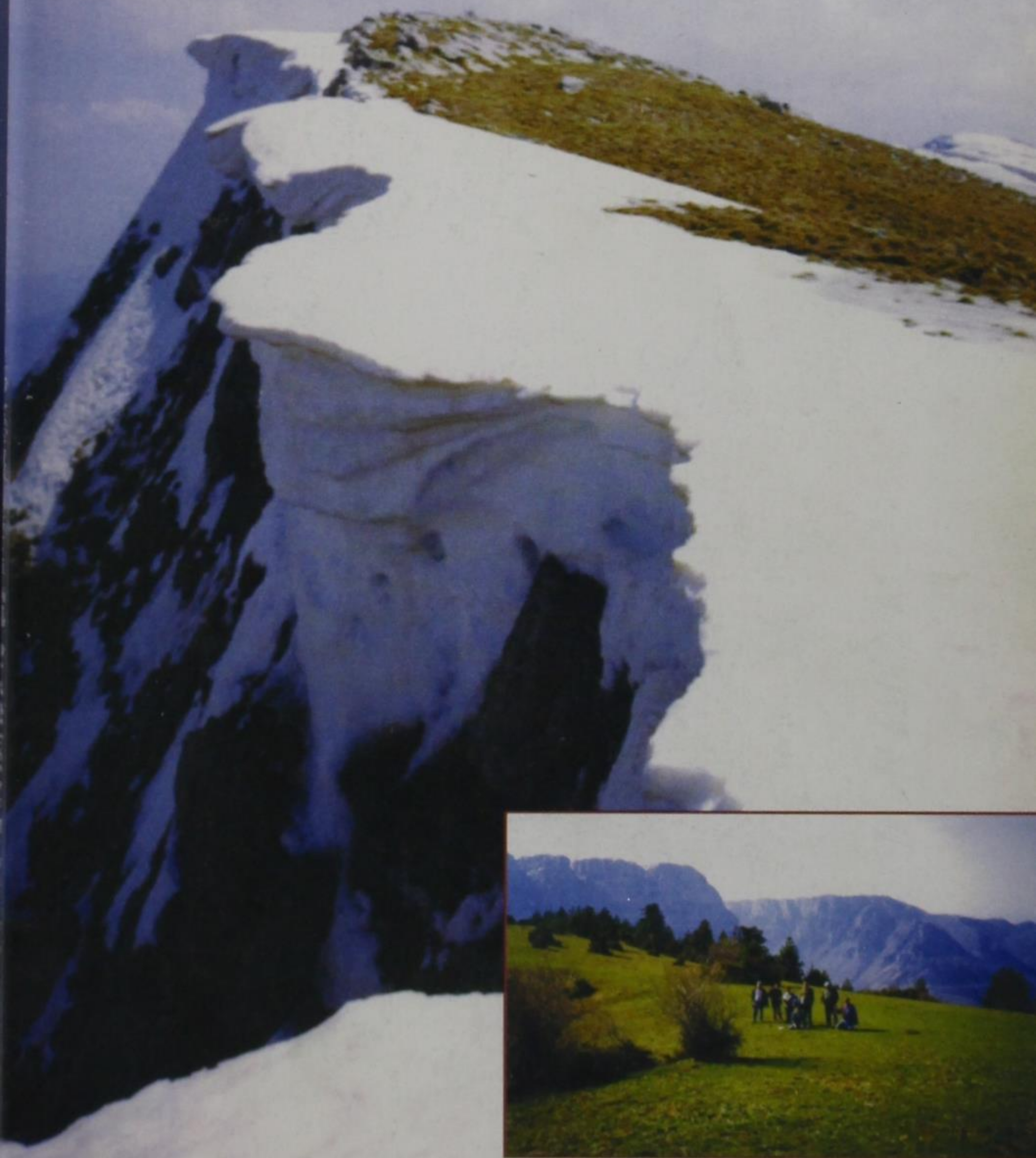

ΚΟΝΙΤΣΑ

31. Μάρτιος - Απρίλιος 2000

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 91 ΔΡΧ. 300
ΚΟΝΙΤΣΑ

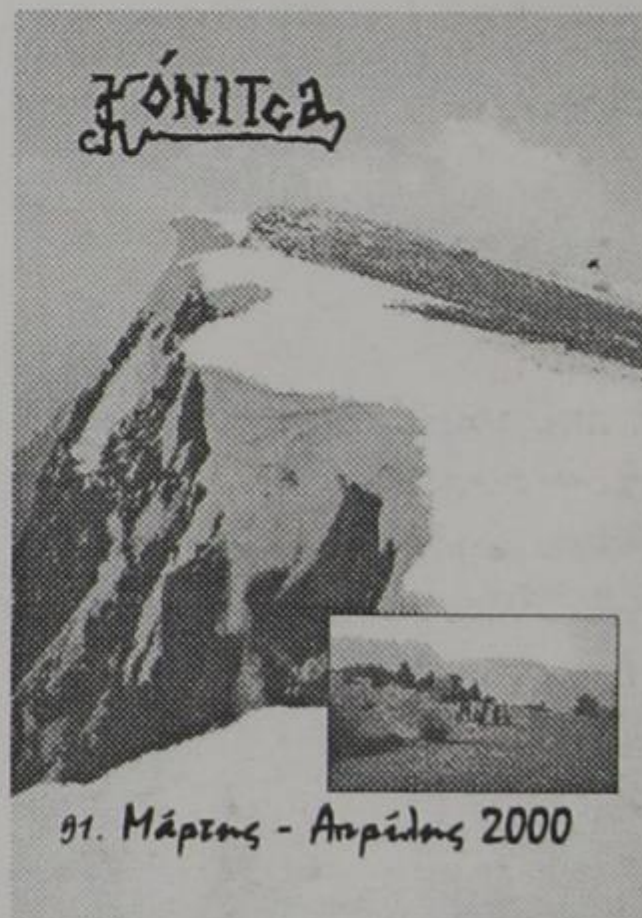
Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Η Κόνιτσα και η ελληνική γλώσσα	
Ι. Λυμπερόπουλου	49
Μαστοροχώρια Ν.Φ.	55
Εκ Κορυτσάς εις Κόνιτσαν Ν. Ρεμπέλη	57
Παιχνίδια που ξεχάστηκαν Α. Πολίτη	61
Η Πλατεία της Κόνιτσας και το άγαλμα της Φρειδερίκης Β. Γκότζου	69
Αποκριάτικα Σ.Τ.	70
Οδοιπορικό στην Καπαδοκία	
Α. Χατζηεφραιμίδη	72
Η Μολυβδοσκεπάστη. Απ. Ριστάνη	75
Ένας σταθμός της ζωής μου. Ρ. Σταμπολτά	80
Πρωτομαγιές στο Βοϊδομάτη Ειρ. Κίτσιου	81
Δελτίο Τύπου Η. Ε. Θεσ/νίκης	83
Εντυπώσεις από το σύλλογό μας.	
Θ. Προφύρη	85
Πασχαλινό τραπέζι Θ. Πορφύρη	87
Αναγν. Γεωργ. Σχολείο	88
Μετά από 42 χρόνια Α. Γιαννούλη	91
Παναγιά η Πληκατιώτισσα. Γ. Τσίτσου	92
Ποίηση Γ.Μ. - Γ.Μ. - Α.Κ.	93
Βιβλιοπαρουσία Λ. Τζόκα	95
Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά	96
In memoria Χ. Κούσιου	99
Κατάσταση βιβλίων	100
Αποτελέσματα βουλευτ. εκλογών 9-4-2000	101

Γραφικές Τέχνες

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: 0651 - 77358

Φωτ. εξωφ. π.τ. "Λάπατος"
απέναντι στην Κόνιτσα

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.212
Fax: (0655) 22.464

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 2.000
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

Η Κόνιτσα και η Ελληνική γλώσσα

“Εν Κονίτση και παρ’ αυτοίς τοις
Οθωμανοίς η Ελληνική αγούγεται γλώσσα.”

Ιωάννης Λαμπρίδης

(Περί των εν Ηπείρῳ αγαθοεργημάτων 1880)

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Με τις ανασκαφές που έκανε η αρχαιλόγος Αγγελική Ντούζουλη στο Λιατοβούνι του Κάμπου της Κόνιτσας (που είναι και οι πρώτες που γίνονται στην επαρχία της Κόνιτσας) φωτίστηκε πλήρως ότι η περιοχή της Κόνιτσας από τον 12ο π.Χ. αιώνα ήταν τόπος εγκατάστασης των Μολοσσών. (Βλ. Η Επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και στο χρόνο, 1966, σελ. 2).

Βέβαια από την πλειοψηφία των ειδικών επιστημών αναγνωρίζεται ότι το Στρατόπεδο του Πύρρου (Castra Pyrrhi) βρίσκονταν στην περιοχή της Κόνιτσας (στον κάμπο της Κόνιτσας) και όπως γράφει ο Τίτος Λίβιος στην “Ιστορία” του (XXXII βιβλίο) “Castra Pyrrhi... est in Triphylia terra Molotidis” (Βλ. “Ιστορία Ελληνικού Έθνους” τ. Ε σελ. 41).

Από το λεγόμενο “Ψήφισμα του Βασιλέως Νεοπόλεμου” (370 π.Χ.) που βρέθηκε στη Δωδώνη, (Βλ. Δημ. Ευαγγελίδη: “Οι αρχαίοι κάτοικοι της Ηπείρου”, 1962, σελ. 52), σε συσχετισμό και με το άλλο ψήφισμα το λεγόμενο “Τιμητικό των Μολοσσών” εκ Δωδώνης (Βλ. Δ. Ευαγγελίδη π. σελ. 70) βγαίνει πως οι Τριφύλιοι μετείχαν στο “Κοινόν των Μολοσσών” και είχαν γείτονες που επίσης μετείχαν στο Κοινόν των Μολοσσών (Πείαλες, Γενοαίοι, Ομφαλες κλπ).

Θεωρίες αναπτύχθηκαν (ιδιαίτερα από Αλβανούς) ότι οι Μολοσσοί ήταν φύλο Ιλλυρικό (“Η Ν. Ιλλυρία περιελάμβανε δύο ξεχωριστά κράτη, Το Βασίλειο των Ιλλυριών και το Κοινόν των Μολοσσών POLLO και PUTO, “Ιστορία της Αλβανίας”, σελ. 17) και κατά συνέπεια μιλούσαν την “ανεξακρίβωτη” μέχρι σήμερα γλώσσα των Ιλλυριών. Το γεγονός ότι η βασιλική δυναστεία. Τα ιστορικά όμως δεδομένα δεν συνηγορούν στην άποψη αυτή. Τόσο για το πρόβλημα της εθνικότητας των Μολοσσών όσο και για τη γλώσσα τους.

Τα παραπάνω ψηφίσματα γραμμένα στα ελληνικά είναι ένα από τα αδιάψευστα στοιχεία κατά των απόψεων αυτών. Πέραν όμως αυτών και τα παρακάτω στοιχεία ενισχύουν την αντίθετη άποψη. Το γεγονός ότι οι Μολοσσοί έπαιρναν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες, όπου δεν επιτρέπονταν να συμμετάσχουν “μη Έλληνες”. Το γεγονός ότι όταν ο τύραννος των Σικυωνύων Κλεισθένης “εποιήσατο κήρυγμα, ήκειν ες εξηκοστήν ημέρην” και ανάμεσα στους υποψηφίους ήσαν και ο Μολοσσός “Ακων”, των Μολοσσών είχε ως γενάρχη της το Νεοπόλεμο, γιο του Αχιλλέα, ότι σχεδόν το σύνολο των τοπωνυμίων και ανθρωπωνυμίων των Μολοσσών (εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων) είχαν ελληνικές ρίζες κλπ.

Βέβαια, οι επιμένοντες στις αβάσιμες εθνικιστικές απόψεις (για να κατεβάσουν τους Ιλλυριούς μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο), βρίσκουν και γι’ αυτά δικαιολογίες, ισχυριζό-

μενοι πως οι Μολοσσοί “εξελληνίσθησαν”, ή πως η ελληνική γλώσσα ήταν γι’ αυτούς “γλώσσα δανεική” ή γλώσσα της άρχουσας τάξης κλπ. (Βλ. “Ιστορία Ελληνικού Έθνους π.Β. σ. 240, John Wilkes “Οι Ιλλυριοί” Οδυσσεάς, 1999 σελ. 159 κλπ).

Τονίσαμε το παραπάνω θέμα της εθνικότητας και της γλώσσας των Μολοσσών κυρίως διότι η επαρχία της Κόνιτσας βρίσκεται στη δεξιά πλευρά του Αώου (αλβ. Βογιούσα, η οποία κατά τους αρχαίους συγγραφείς, στην περιοχή κυρίως του Κάτω Αώου (όπου πλησιάζει προς τη θάλασσα) κατοικούνταν κατά πλειοψηφία από Ιλλυριούς, αφήνοντας την αριστερή πλευρά του Αώου στα Ελληνικά φύλα, τους Χάονες και τους Θεσπρωτούς. (Βλ. John Wilkes π.σ. 131).

Αναμφισβήτητα ο Αώος ως φυσικό σύνορο, λόγω μεγέθους και οικονομικής σημασίας είχε μόνο σημαντικότητα στις περιοχές που εκτείνονταν ανάμεσα στην αρχαία Αντιγόνια και την Απολλωνία. Ο λεγόμενος “Ανω Αώος”, που πιάνει από τις πηγές του και φτάνει μέχρι τη Μεσογέφυρα, ούτε φυσικό δυσκολοπέραστο σύνορο αποτελούσε, ούτε οικονομική σημασία είχε. Έτσι, η περιοχή της Κόνιτσας μένει έξω από τα ενδιαφέροντα των εν λόγω συγγραφέων και δεν αναφέρεται.

Οι Μολοσσοί που κατείχαν την περιοχή της Κόνιτσας από τα πανάρχαια χρόνια και ελληνικής καταγωγής ήταν και την ελληνική γλώσσα μιλούσαν, (“εξελληνίσθησαν” παραδέχονται ακόμη και οι Αλβανοί), ίσως με μια “επιχώρια φωνή” που όμως δεν έπαυε να είναι μία ελληνική διάλεκτος, δωρική.

Το αξιοπερίεργο για την επαρχία της Κόνιτσας, που είναι κυριολεκτικά μία σφήνωληρίδα που κώνεται σε περιοχές ανέκαθεν “βαλλόμενες” από πληθυσμούς που μιλούσαν διάφορες ξένες γλώσσες επίκτητες ή εθνικές τους (ιλλυρικά, αλβανικά, σλάβικα, αρουμούνικα, τούρκικα κλπ.) είναι ότι παρέμεινε γλωσσικά ελληνόφωνη αιώνες. Το βορειοδυτικό όριο του ελληνόφωνου κόσμου.

Επιπρόσθετα, στην επιδειχθείσα από τους ίδιους τους κατοίκους της Κόνιτσας αντοχή της ελληνογλωσσίας πρέπει να προσμετρήσουμε αρνητικά και το μεγάλο βάρος που έριξε ιδιαίτερα στην πόλη της Κόνιτσας από τα πρώτα χρόνια της κατάκτησης η Οθωμανική Αυτοκρατορία με το να φέρνει για εποίκισμό εδώ πληθυσμούς τουρκικής καταγωγής από τη Μικρά Ασία με τον οποίο στελέχωνε την Τιμαριώτικη ιεραρχία. Με το να την κάνει διοικητικό κέντρο μιας μεγάλης γεωγραφικά περιοχής, να την προικίσει με θρησκευτικά ιδρύματα (τσαμιά και τεκέδες) σημαντικής εμβέλειας, να ενισχύσει την εμπορική της δραστηριότητα με ένα δυσανάλογο προς το πληθυσμιακό της μέγεθος Ιμαρέτι κλπ.

Παρ’ όλ’ αυτά όμως τα “δυσμενή” στοιχεία όχι μόνο δεν έχασε την γλώσσα του ο πληθυσμός της, αλλά κατάφερε λόγω πολιτιστικής ανωτερότητας (κατά τη γνώμη μου) να την επιβάλλει ως μέσο συννενοήσης σε κάθε άνθρωπο που εγκαθίστατο σε αυτήν.

Από τον Άγγλο Συνταγματάρχη Ληκ, που βρέθηκε στην Κόνιτσα το 1809 μαθαίνουμε ότι ως γλώσσα συννενοήσης στην Κόνιτσα χρησιμοποιείται η ελληνική (βλ. *Travels in Northern Greece* κεφ. XXXVI... “According to the limits of language, exactly on the Northern boundary of Greece-The Greek being generally spoken here while at Liaskoviki the Albanian is in common use”) αν και ο ίδιος διαπιστώνει ότι μέσα στην Κόνιτσα υπάρχουν 600 σπίτια Μουσουλμανικά και 200 χριστιανικά.

Και ας μην ξεχνάμε ότι αν στα χρόνια του Αλή Πασά η ελληνική είχε γίνει η επίσημη

γλώσσα του κράτους έμμεσα αυτό οφείλεται εν μέρει και στην Κόνιτσα, με την επίδραση της Κοντσιώπιας Χάμκως στον ίδιο τον Αλή Πασά (βλ. Γιάννη Λυμπερόπουλου: Ο Αλή Πασάς και οι βαθύτερες καταβολές των πολιτισμικών επιδιώξεών του, 1998, σελ. 34 κλπ).

Λίγον πριν την απελευθέρωση της Κόνιτσας, όταν ο Βαλής των Ιωαννίνων Εγιούπ-πασάς το 1905 πήγε στην Κόνιτσα και προσπάθησε να συννενοηθεί με το Μουχτάρη τούρκικα, ο Μουχτάρης της Κόνιτσας Νταλή-μπεης (κατάγονταν οι πρόγονοί του από το αλβανόφωνο Φρασιάρι, αλλά αυτός είχε γεννηθεί και μεγάλωσε στην Κόνιτσα) τον έκοψε και μ' όλο το θάρρος που τον διέκρινε του λέει Ελληνικά: "Τι λες, πασά μου, μήπως ξέρει κανένας τούρκικα στην Κόνιτσα, για να ξέρω κι εγώ". Ο Πασάς δυσαρεστήθηκε γι' αυτό και του είπε θυμωμένα: "Οι δήμαρχοι όμως τουλάχιστον είναι υποχρεωμένοι να ξέρουν και Τούρκικα πέρα από τα Ελληνικά" (βλ. Κ. Λαζαρίδη, ο Τούρκος Δήμαρχος της Κόνιτσας που δεν ήξερε τούρκικα", ΚΟΝΙΤΣΑ, Νοέμβριος 1962, σελ. 9).

Αναμφισβήτητα, η ελληνογλωσσία των κατοίκων της Κόνιτσας αποτέλεσε από την πρώτη μέρα της Οθωμανικής κατάκτησης της περιοχής, ιδιαίτερη, η οποία ανάγκασε τους Τούρκους κατακτητές να ξεχωρίσουν την Κόνιτσα από τα άλλα τμήματα των κατακτήσεών τους, που έλαβε χώρα κατά το 1417 που ήταν αλβανόγλωσσα ή διγλωσσα (αλβανικά και ελληνικά) η Κρούγια, η Βλιώρα, η Κανίνα, το Μπεράτι, το Αργυρόκαστρο, το Δέλβινο και η Πρεμετή. Αμέσως "μετά οι Οθωμανοί προέβησαν στη Διοικητική Οργάνωση της περιοχής, και τότε δημιουργείται το λεγόμενο Σαντζάκι της Αρβανιιάς (Σαντζάκ-ι-Αρβανίτ), στο οποίο όμως υπήχθησαν όλες οι κατακτήσεις της Αλβανίας, Τα Βιλαέτια του Αργυροκάστρου, της Κλεισούρας, των Κανίνων, του Μπερατιού, του Σκραπαριού, της Τομορίτσας, του Τσαρταλός, του Ακτσα Χισάρ, και του Παύλο Κουρτίκ, και έμεναν απ' έξω η Πρεμετή και η Κόνιτσα". Είναι προφανές ότι εκτός από τη γεωγραφική θέση ελήφθησαν υπ' όψη και τα στοιχεία της γλώσσας. Λίγο αργότερα, όταν κατακτήθηκαν και τα Γιάννινα (1430) δημιουργείται ένα άλλο Σαντσακ το ελληνογλωσσο Σαντζάκι των Ιωαννίνων, στο οποίο υπάγεται η Κόνιτσα, μαζί με την περιοχή των Γρεβενών, ενώ το βιλαέτι της Πρεμετής προσκολλάται στο σαντζάκι της Αρβανιιάς. (βλ. Μιχάλη Κοκολάκη (Δακτ.) "Υστερο Γιαννιώτικο Πασαλίκι", σελ. 113-114). Φαίνεται πως από αυτά τα χρόνια δημιουργείται και ο Καζάς της Κόνιτσας, που περιλαμβάνει ευρύτατη περιοχή. Και θεωρείται "από τα παλαιότερα καδηλίκια της Ηπείρου" (βλ. Μ. Κοκολάκη π. σελ. 104).

Από τη Γεωγραφία του Μητροπολίτη Μελετίου Μήτρου (1661-1714) πληροφορούμαστε ότι στην Κόνιτσα λειτουργεί πριν από το 1700 ελληνικό σχολείο που έδρευε στην πάνω Κόνιτσα. Κατά τα τέλη του 18ου αιώνα συστήνεται "δαπάναις Ζαίρα και Τασέτα" στην Κάτω Συνοικία (Κάτω Κόνιτσα) Νηπιοπαρθεναγωγείο, το οποίο ενισχύεται οικονομικά από τους Ιωάννη Μάνθου Κοντσιώτην και Μιχαήλ Δημητρίου Κοντσιώτην" κλπ.

Ελληνικά σχολεία δεν έπαψαν να υπάρχουν στην Κόνιτσα μέχρι την απελευθέρωση της από τους Τούρκους το 1913. Και αναφέρονται κατά καιρούς σημαντικοί διδάσκαλοι, ντόπιοι και ξένοι, που πέρασαν από τα σχολεία αυτά. Οι Αρτινοί Δημήτριος και Γεώργιος Μόστρας. Απ' αυτούς ο Δημήτριος καταστάς ιδιαίτερος Γραμματέας του Μητροπολίτου Άρτης και Ναυπάκτου Ιγνατίου, ακολούθησε αυτόν στις περιπέτειές του ανά την Ρωσσία, Αυστρία, Ρουμανία, Ιταλία κλπ. Ονομάστηκε Επίτιμος Σύμβουλος του

Αυτοκράτορος της Ρωσσίας Αλεξάνδρου του Α΄. Στην Ιταλία περνώντας τα τελευταία χρόνια της ζωής του σχημάτισε μία αξιοθαύμαστη βιβλιοθήκη με παμπάλαιες εκδόσεις που βρίσκεται τώρα στην Κέρκυρα. Και ο Γεώργιος μυηθείς στην Φιλική Εταιρεία ήταν συνεργάτης του Καποδίστρια και έδρασε υπό την ιδιότητα αυτή. Ο από τους Γεωργουτσάτες της Βορείου Ηπείρου Κοσμάς ο Θεσπρωτός, ιεροδιάκονος (το πραγματικό του όνομα ήταν Κυρίσης Κότρας), γνωστός από τη “Γεωγραφία” του και το ανέκδοτο “Ποιημάτιον: η τραγωδία της καταστροφής του Αλή” (βλ. Σ. Αραβαντινού: “Ιστορία του Αλή Πασά”, προλεγόμενα μ’). Ο Χριστόδουλος Χατζής, ο Νικόλαος Παυτούλας για τον οποίο λέγεται ότι είχε συγγράψει Σχολικό Βιβλίο (κατά πάσα πιθανότητα Γεωγραφία) που δεν βρέθηκε και κατάγονταν μάλλον από το Πεκλάρι. Ο Γεώργιος Παπαβασιλειάδης από τη Σταρίτσανη (σημ. Πουρνιά) που συνέγραψε το βιβλίο “Ιστορικά εκ παραδόσεως σημειώσεις περί του χωρίου Σταρίτσανη εις αρχαιωτέραν και νεωτέραν εποχήν” έκδοση Βουκουρέστι, βοήθησε δε και τον Νικόλαο Βεκιάρη στη συγγραφή του βιβλίου του “Τριάκοντα ημερών αιχμαλωσία και συμβίωσις μετά των ληστών” 1879, Κέρκυρα, κλπ.).

Σχολεία τούρκικα δεν υπήρχαν στην Πάνω Κόνιτσα, μέχρι τα χρόνια που άρχιζαν να εφαρμόζονται οι μεταρρυθμίσεις που επέβαλε το Ταζνιμάτ (1839) και ιδιαίτερα όταν νομοθετικά με το Χάτι Χουμαγιούμ υιοθετήθηκε το πρόγραμμα κρατικής παιδείας (μετά το 1864).

Στην Κάτω Κόνιτσα, αν κρίνει κανένας από την ύπαρξη τάφων Χοτζάδων, (που παναπεί δασκάλων) σε διάφορα σημεία της Κάτω Κόνιτσας, μάλλον πρέπει να συμπεράνουμε ότι σχολείο τούρκικο κατώτερης θρησκευτικής εκπαίδευσης υπήρχε από πολύ παλιά.

Ωστόσο, και μετά την ίδρυση τούρκικου σχολείου στην Πάνω Κόνιτσα, τα παιδιά των Μουσουλμάνων, ιδιαίτερα των μπέηδων, ακόμα και τα κορίτσια, εξακολουθούσαν να πηγαίνουν στα ελληνικά σχολεία. Πολλοί μάλιστα από αυτούς συνέχιζαν τις σπουδές τους και στη Ζωσιμαία στα Γιάννινα.

Κατά τον Ιωάννη Λαμπρίδη (“Αγαθοεργήματα” μέρος 2ον σελ. 183), ενώ στην Κόνιτσα και οι Οθωμανοί μιλούσαν την Ελληνική γλώσσα, στο Λεσκοβίκι (που λίγο πριν την έκδοση του βιβλίου, μαζί μ’ ολόκληρη την Καραμουρατιά, που τουλάχιστον από το 15ο αιώνα, σαν “Ναχιγιές του Τζαίμ”, υπήγετο στον Καζά της Κόνιτσας, ενώ το 1882 δημιουργείται εκεί Καζάς και ομώνυμο Σαντζάκι που βάσταξε κατά πάσα πιθανότητα μέχρι το 1887) “και παρά τοις χριστιανοίς επικρατεστέρα είναι η αλβανική διάλεκτος” και συνεχίζει ο ίδιος “Εκ δε των χωρίων (εννοεί της Κόνιτσας) εις μεν το Δέντσικον, Φούρκα, Πάδαις, Αρμάτοβον, Μπριάζα, Παλιοσέλι και Γκρουσμπάνι, λαλείται παρά τοις γυναιξί μάλιστα και η κουτσοβλάχικη εις δε τα Πλικάταις, Τσέρτικο, Μπομπίσικο και Κουκέκι (εκ πέντε οικιών συνιστάμενον)... ομιλείται συνηθέστερον η αλβανική, τα χωρία... “Σελάτινα και Βισαντσικό μετά της αλβανικής και ελληνικής ακούγεται παρά ταις γυναιξί μάλιστα και η βουλγαρική”. (Σημείωση, είναι βέβαιο ότι στο αναφερόμενο ανωτέρω χωρίο ως Γκρουσμπάνι, σήμερα Ελεύθερο, ουδέποτε μίλησαν γυναίκες ή άντρες την Κουτσοβλαχική, έστω και ως δεύτερη γλώσσα).

Οι Μουσουλμάνοι Αλβανοί, της Δυτικής πλευράς των Βαλκανίων, μέχρις ότου εμφανιστεί ο Αλή Πασάς ως βεζίρης στα Γιάννινα, και ο Καρά Μαχμούτ στα Σκόδρα (το

δεύτερο μισό του 18ου αιώνα), που ποικιλοτρόπως έδειξαν ότι επιθυμούν την ανεξαρτησία τους, και ήρθαν σε σύγκρουση με την επικυρίαρχη Οθωμανική Αυτοκρατορία, είχαν ταυτιστεί με τους Τούρκους. Και οι Τούρκοι δεν τους ξεχώριζαν από τους δικούς τους. Οι δύο παραπάνω Πασάδες στήριξαν τα κινήματά τους, ο μιν πρώτος στους Ηπειρώτες Έλληνες και τους Αρβανίτες, ο δε δεύτερος στους Μουσουλμάνους και Καθολικούς ντόπιους γύρω από τα Σκόδρα λαούς, ανάμεσα στους οποίους ήταν Αρβανίτες και Σλαύοι διάφοροι.

Κατά κάποιον τρόπο η παρέμβαση αυτών των δύο πασάδων ξύπνησε μέσα στους Αλβανούς τον κοιμισμένο εθνικισμό τους. Και άρχισε να καλλιεργείται η ιδέα της ιδιαιτερότητάς τους, έναντι των Τούρκων, ακόμη και στους Μουσουλμάνους Αλβανούς που είχαν ενταχθεί στην Τούρκικη διοικητική μηχανή ως βασικά στελέχη της (τους Τουρκαλβανούς που έλεγαν τα παλιά βιβλία). Να ξαναζωντανεύουν οι μνήμες του Γεωργίου Καστριώτη και των άλλων ηγεμόνων που αντιστάθηκαν στους Τούρκους Νουγκαντίν, Μπάλσα, Τόπια, Γκίνη Ζενεβέση κλπ.

Ο αποκεφαλισμός του Αλή Πασά και ο άδοξος τρόπος που συμβιβάστηκε με τον Σουλτάνο ο Καρα Μαχμούτ κι ολόκληρη η οικογένεια των Μποστατλήδων, δε μπορούμε να πούμε ότι επανέφερε τα πράγματα στην προτέρα τους κατάσταση. Η διαδικασία της χειραφέτησης του Αλβανικού λαού είχε ξεκινήσει κι ήταν αδύνατο να σταματήσει.

Στο αναμεταξύ το 1826 ο Σουλτάνος διαλύει τους Γιανίσαρους και θέτει υπό διωγμό τους Μπεχτασίδες (δολοφονούν ένα πολύ μεγάλο μέρος από αυτούς). Οι Κονιτσιώτες μουσουλμάνοι είναι σχεδόν όλοι μπεχτασίδες καθώς και πάρα πολλοί μουσουλμάνοι της Νότιας Αλβανίας.

Τον Ιούλιο του 1830, ο Ρεσίτ Πασάς, μέγας Βεζύρης, φτάνει στα Μπιώλια (Μοναστήρι) και προσκαλεί πολλούς Αλβανούς να τον επισκεφτούν εκεί. Και με το πρόσχημα συγκροτήσεως "πολεμικού γυμνασίου του τακτικού στρατού" διατάσσει "αίφνης πυρ σφαιροβόλου και αι σφαίραι των τηλεβόλων και τουφεκίων διευθύνοντο καθ' ο μέρος ευρίσκοντο θεαταί περίεργοι και αμέριμνοι οι Αλβανοί, ων εγένοντο εν ολίγαις στιγμαίς θύμα πλείονες των χιλίων ενόχων" ... "η πράξις αύτη διακηρυχθείσα πανταχού ενέπλησε τρόμου βαθυτάτου άπασαν την Αλβανίαν" (βλ. Π. Αραβαντινού "Χρονογραφία Ηπείρου" Τ. 2ος, σελ. 387).

Εν τω μεταξύ με τη διάλυση των Γιανπισάρων, ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β' επιβάλλει στρατολογία στους Μουσουλμάνους (φυσικά και στους Αλβανούς Μουσουλμάνους), η οποία μεταγενέστερα γίνεται όλο και πιο επαχθής. Η θητεία πενταετής. Οι κληρωτοί (νιζάμηδες) στέλνονται συχνά να υπηρετήσουν σε περιοχές απομακρυσμένες από τον τόπο καταγωγής τους. Μεγάλο μέρος του στρατού που σάθμευε στην Ήπειρο το αποτελούσαν Τουρκόφωνοι από τη Μικρά Ασία. Ο απολυόμενος από το στρατό γίνονταν έφεδρος-ρεδίφης για εφτά χρόνια, κλπ.

Θα μπορούσε κανένας να καταχωρήσει σελίδες ολόκληρες με τα μέτρα που λάμβανε η Οθωμανική Αυτοκρατορία τον 19ο αιώνα και τα οποία ανέτρεπαν καθ' ολοκληρίαν το καθεστώς ευνοίας μέσα στο οποίο έζησαν επί πολύ μακρύ διάστημα οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Βαλκανικής με αποτέλεσμα οι Αρβανίτες να μισούν τους Τούρκους, περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο λαό στη Βαλκανική.

Εν τω μεταξύ οι ελληνόγλωσσοι μουσουλμάνοι της Κόνιτσας λόγω συγγενειών που

είχαν δημιουργήσει με τους μουσουλμάνους αρβανίτες (Τόσκιδες), κι αυτό λόγω στενότητας ευρέσεως συζύγων μεταξύ των άλλων Κονιτσιωτών, (παράδειγμα: το συμπεθεριό μεταξύ της Χάμκως μπέρας του Αλή Πασά και του Βελή μπέη, πατέρα του, από το Τεπελένι) άρχισαν σιγά-σιγά να νιώθουν αλληλέγγυοι προς τους Αλβανόγλωσσους μουσουλμάνους και να αντιμετωπίζουν την τύχη και το μέλλον του Αλβανικού λαού σαν δική τους μοίρα και δικό τους προβληματισμό (το θρήσκευμα δημιουργεί δεσμούς ακατάλυτους μεταξύ των ανθρώπων έστω κι αν έχουν μεταξύ τους διαφορές γλώσσας και συνείδησης εθνικής καταγωγής).

Τα κηρύγματα του Συνδέσμου της Πρισρένης, και της Πέγια, οι ιδέες και αρχές της αλβανικής εταιρίας της Κωνσταντινουπόλεως με τους αδερφούς Αμπντούλ, Σάμι και Ναϊμ Φράσερη, τον Γιάννη Βρεπτό από το Λεσκοβίκι κλπ, ανθρώπους με τους οποίους ορισμένοι Κονιτσιώτες ήταν συμμαθητές στη Ζωσιμαία Σχολή στα Γιάννινα (μέτείχαν στην έκδοση ελληνόφωνων εφημερίδων και περιοδικών στην Τουρκία και το εξωτερικό) δεν τους άφηναν αδιάφορους.

Είτε απλές μεταρρυθμίσεις, είτε ένα είδος αυτονομίας, είτε τελικά μια ανεξάρτητη κρατική οντότητα αποτελούσαν και γι' αυτούς (τους Κονιτσιώτες μουσουλμάνους μπέηδες) επιδιώξεις επιβίωσής τους μέσα στις αναγεννώμενες από τις στάχτες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας εθνικές κρατικές οντότητες.

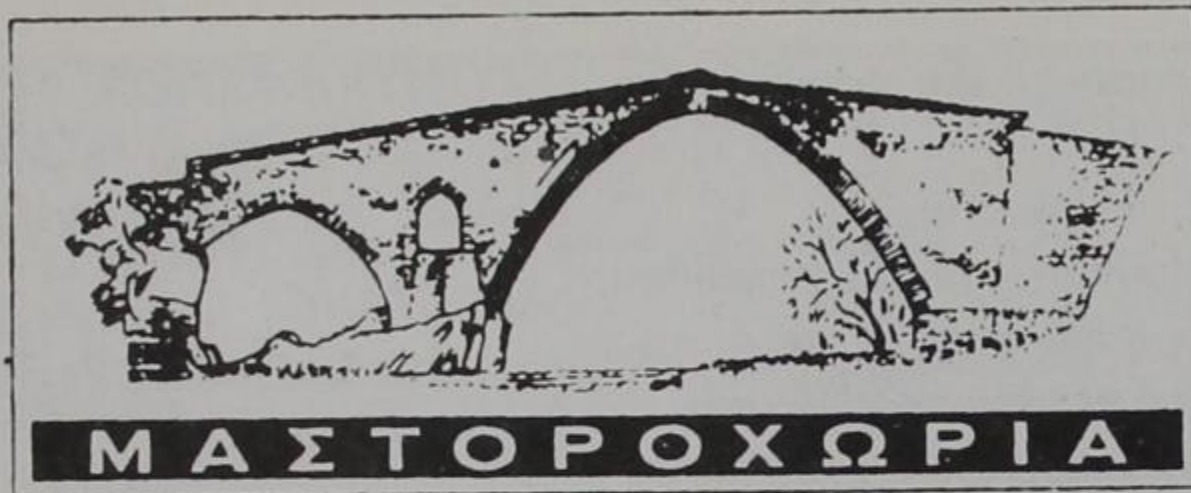
Το σύνθημα του Αρβανίτη ποιητή Πάσκο Βάσα "Αφήστε το Τζαμί, αφήστε την εκκλησία, η θρησκεία του Αλβανού είναι η Αλβανία" τους είχε συνεπάρει.

Όπως όμως συμβαίνει συνήθως για το "κίνημα χειραφέτησης" αυτό του Αλβανικού λαού δεν υπήρχε ενότητα στις σκέψεις και τις επιδιώξεις.

Από τους Κονιτσιώτες, που οι περισσότεροι ήσαν συντηρητικοί, σοβαροί και συγκρατημένοι, αλλά παρέμειναν φανατισμένοι μουσουλμάνοι), οι Αδελφοί Μεχμέτ Φαϊκ και Χουσέν Σίσκο (με επικεφαλής τον λόγιο Φαϊκ Σίσκο-Κόνιτσα) πίστευαν πως "η ένωση όλων των Αλβανών αποτελούσε προϋπόθεση για την πρόοδο και την εθνική ανάπτυξή τους, αλλά παρά τον φλογερό πατριωτισμό τους δεν θεωρούσαν πως η Αλβανία ήταν έτοιμη για ανεξαρτησία" (βλ. MIRANDA YICKERS: "ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ" Ελλην. έκδοση 1995 σελ. 77). Παρ' όλ' αυτά όμως ο ίδιος ο Φαϊκ Κονίτσα πρότεινε, λίγο αργότερα, στον Έλληνα επιτετραμμένο στην Ουάσινγκτον Λυσίμαχο Καυταντζόγλου, το 1911, συγκρότηση δυαδικού κράτους (Ελληνοαλβανικού) με χωριστή διοικητική οργάνωση. "Η Ελληνική κυβέρνηση αποδέχτηκε, έπειτα από σχετική ανάλυση, τις θέσεις του Φαϊκ Κονίτσα... το σχέδιο όμως παρέμενε μετέωρο αν και εκτός από το Φαϊκ το ευνοούσε και ο μετέπειτα πρωθυπουργός της Αλβανίας Φαν Νόλι" (βλ. Κ. Βακαλόπουλος "Η ΗΠΕΙΡΟΣ" 1992, σελ. 650).

Ο Ισμαήλ μπέης του Ζεινέλ μπέη μπήκε στην Τούρκικη ιεραρχία και έφτασε να γίνει Υπουργός Δικαιοσύνης στον Αβδούλ Χαμίτ. Ονομάζονταν Ισμαήλ Χαμίρ Πασάς (βλ. Αναστασίου Ευθυμίου, "Σελίδες κλη" 1997, σελ. III).

Ο εγγονός του Αμπντουλάχιμ Πασά από την Κόνιτσα, μεγάλος Τούρκος ποιητής, που έλεγε πως είναι Κονιτσιώτης και μίλαγε και ελληνικά (λόγω Κόνιτσας), NAMIK KEMAL, (1840-1888) θεωρείται στην Τουρκία ότι ήταν ένας μεγάλος μεταρρυθμιστής, αλλά ταυτόχρονα και οπαδός του Παντουρκισμού. Ο σημαντικότερος θαυμαστής και οπαδός του ήταν ο Κεμάλ Ατατούρκ.

Ο Δήμος Μαστοροχωρίων από τον πρώτο χρόνο της λειτουργίας του επεσήμανε την σπουδαιότητα σχεδιασμού για την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας και ανάδειξης του μνημειακού πλούτου της περιοχής μας.

Μέχρι σήμερα καταγράψαμε όλα τα μνημεία (εκκλησίες, σχολεία, γεφύρια, μύλους-νεροτριβές) που χτίστηκαν στους τρεις τελευταίους αιώνες. Σκοπός μας είναι να αντιμετωπίσουμε με μελέτες και επίβλεψη των αρμόδιων τεχνικών υπηρεσιών τις επεμβάσεις αποκατάστασης και συντήρησης των μνημείων.

Προέχει όλοι μας, Εκκλησιαστικές Επιτροπές, Σύλλογοι και ιδιώτες - χορηγοί, να σταματήσουμε τις απρογραμμάτιστες και άστοχες επεμβάσεις. Αξίζει και παραξίζει να επιδείξουμε ευαισθησία και σεβασμό στα μνημεία μας και πολύ περισσότερο εμείς τα Μαστοροχώρια, κοπίδα των φημισμένων μαστόρων της πέτρας, του ξύλου και της αγιογραφίας.

Ο Δήμος μας με επιστολή του στις εκκλησιαστικές επιτροπές, τα Τοπικά Συμβούλια, τις Δημοτικές επιχειρήσεις και τα Πνευματικά κέντρα του Δήμου ζήτησε να έλθουμε σε επικοινωνία πριν την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου, ούτως ώστε από κοινού να διερευνήσουμε και διασφαλίσουμε την όσο το δυνατό αρτιότερη και πιο σωστή εκτέλεσή του.

Παράλληλα ζητήσαμε από την 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και την 6η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, να μας στείλουν κατάλογο των μνημείων που έχουν έως τώρα καταγραφεί και χαρακτη-

ρίζονται προστατευόμενα.

Με πικρία και θλίψη ανακοινώσαμε μερικά στοιχεία της έρευνάς μας για τα μνημεία των χωριών μας.

Δυστυχώς στη φθορά από το χρόνο και τις πολεμικές επιχειρήσεις (Ελληνοϊταλικός και εμφύλιος), την αδιαφορία και την εγκατάλειψη, προστέθηκαν και η άγνοια με τις εγκληματικές και άστοχες επεμβάσεις της.

1. Γεφύρια

Από τα (15) γεφύρια διασώθηκαν μόνο (5)

1. Το γεφύρι "Παρασπόρι" Χιονιάδων
2. Το γεφύρι της Πλαγιάς - Δροσοπηγής στο Σαραντάπορο ποταμό.

3. Το γεφύρι "Μεσαριάς Ράχης" στην Καστάνιανη

4. Το γεφύρι "Μπισάδικο" στην Καστάνιανη

5. Το γεφύρι "Μεσαριάς Γκάλινας" στην Καστάνιανη

2. Μύλοι νεροτριβές

Από τους (59) μύλους - νεροτριβές, διασώθηκαν μόνο (3) και συγκεκριμένα.

1. Ο Βακούφικος μύλος των Ταξιαρχών στον παλιό οικισμό της Λυκόραχης.

2. Ο Βακούφικος μύλος στη θέση "Πριόνια" του Πληκατίου

3. Ο Βακούφικος μύλος στον Άη Θανάση της Καστάνιανης.

Οι δυο τελευταίοι συντηρούνται και επισκευάζονται από χρηματοδότηση του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος.

3. Σχολεία

Από τα 20 σχολεία διασώθηκαν τα 14 και από αυτά μερικά έχουν εγκαταλειφθεί και άλλα παρουσιάζουν σοβαρές ρηγμα-

τώσεις στις τοικοποιίες και προβλήματα στις στέγες.

4. Εκκλησίες - εξωκλήσια

Από τις 119 εκκλησίες οι 12 ερειπώθηκαν και οι παραπάνω από τις μισές εμφανίζουν σοβαρά στατικά προβλήματα.

Οι στέγες των εκκλησιών του Δήμου μας αποκαλύπτουν ανάγλυφα και τις αισθητικές μας επιλογές.

Στέγες σκεπασμένες με πλάκα (σχιστόπλακα) 12, μικτές (πλάκα-λαμαρίνα) 5, με κόκκινα κεραμίδια 41, με μαύρα κεραμίδια 5, με ελενίτ 1 και με κοινή λαμαρίνα (τσιγκος) 43.

Έστω και τώρα και παρ' όλη την καταστροφή οφείλουμε όλοι μας (Ι. Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, Δήμοι Μαστοροχωριών και Κονίτσης, Τοπικά Συμβούλια, Εκκλησιαστικές επιτροπές, Ομοσπονδία και Αδελφότητες - Σύλλογοι) να τονίσουμε με έμφαση ότι στόχος μας πρέπει να είναι ένα υψηλού βαθμού ποιοτικό έργο, με σεβασμό:

στην παράδοση και στους θεσμούς,
στην ιστορία των κατασκευών,
στην αισθητική και μνημειακή αξία,
στη λειτουργική του αναγκαιότητα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ
ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΡΙΘΕΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ 8η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

1. Αγ. Αθανάσιος, 2. Αγ. Δημήτριος, 3. Αγ. Νικόλαος, 4. Αγ. Σπυρίδων, 5. Αγ. Παρασκευή, 6. Κοίμηση Θεοτόκου

ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

1. Αγ. Δημήτριος, 2. Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος, 3. Αγ. Παντελεήμων (παρεκκλήσι), 4. Αγ. Χαράλαμπος (παρεκκλήσι), 5. Κοίμηση Θεοτόκου

ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ

1. Αγ. Νικόλαος, 2. Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος, 3. Κοίμηση Θεοτόκου

ΚΑΣΤΑΝΕΑ

1. Αγ. Απόστολοι, 2. Αγ. Δημήτριος, 3. Αγ. Νικόλαος

ΠΛΑΓΙΑ

1. Αγ. Δημήτριος, 2. Ι.Μ. Ζέρμας (Κοίμηση Θεοτόκου) ΥΑ 15794/19.12.61
ΦΕΚ 35/2.2.62

ΠΛΗΚΑΤΙ

1. Αγ. Αθανάσιος, 2. Ι.Ν. Παναγιάς

ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ

1. Αγ. Γεώργιος, 2. Αγ. Αθανάσιος, 3. Αγ. Νικόλαος, 4. Μ. Κοίμησης Θεοτόκου, 5. Αγ. Μηνάς

ΧΙΟΝΙΑΔΕΣ

1. Αγ. Αθανάσιος, 2. Αγ. Παρασκευή, 3. Αγ. Τριάς, 4. Προφ. Ηλίας

Κατάλογος μνημείων του Δήμου Μαστοροχωριών που έχουν κριθεί από την 6η Εφορεία Νεωτέρων μνημείων Ιστορικά διατηρητέα:

1. Στο Δ.Δ. Ασημοχωρίου το πρώην Δημ. Σχολείο

2. Στο Δ.Δ. Δροσοπηγής το Γεφύρι στο Σαραντάπορο

3. Στο Δ.Δ. Καστανέας

α. Το Δημ. Σχολείο με τον αύλειο χώρο

β. Το γεφύρι "Μπισάδικο"

γ. Το γεφύρι "Μεσαριάς Ράχης"

δ. το πέτρινο γεφύρι "Μεσαριάς Γκάλινας"

4. Στο Δ.Δ. Κεφαλοχωρίου (Λυκόραχη) τον Νερόμυλο - Νεροτριβή - Μαντάνια

5. Στο Δ.Δ. Πυρσογιάννης

α. η οικία Γιάννη Σούρλα

β. Το Δημοτικό Σχολείο

6. Στο Δ.Δ. Χιονιάδων το Δημοτικό σχολείο με τον αύλειο χώρο.

Εκδρομή 11η: Εκ Κορυτσάς εις Κόνιτσαν από τον Τρύφ. Ευαγγελίδη

(αντιγραφή: Νικ. Ρεμπέλης)

Ο καθηγητής του Γυμνασίου Βόλου Τρύφων Ευαγγελίδης εξέδωσε το 1913 τουριστικό οδηγό "Νέα Ελλάς" ήτοι ιστορική, γεωγραφική, τοπογραφική και αρχαιολογική περιγραφή των νέων ελληνικών χωρών Ηπείρου, Θεσσαλίας, Μακεδονίας κλ. κατά το σύστημα του Γερμανού Μπαϊδεκερ και του Γάλλου Ζοάν, αποβλέπας εις ένα και μόνο, πως να καταστήσει γνωστές στους Έλληνες και της παλαιάς και της νέας Ελλάδος τις χώρες που πρόσφατα απελευθερώθηκαν.

Έκρινα λοιπόν σκόπιμο να μεταφέρω αυτολεξεί στις στήλες του περιοδικού όσα αναφέρονται για την Κόνιτσα και τα περίχωρά της.

"... Μεταξύ Λασκοβικίου και Κονίτσης εκτείνονται και αι θειούχοι πηγαί παρά τον Σαραντάπορον (Βρωμονέρια) εις ύψος 400 μ. Τούτων τα ύδατα ανελύθησαν υπό του καθηγητού Α. Δαμβέργη και η εκμετάλλευσις γίνεται υπό του εκ Βουρμπιάνης ιατρού Λουκά Δημαράτου μετά του ιδιοκτήτου αυτών Νταμάν Ρεπιζή. Συχνάζονται πολύ υπό των περιοίκων. Εκ Λασκοβικίου αναχωρούσι διάφοροι οδοί προς Β. και Μ., ενούσαι τα παρακείμενα χωρία.... η οδός προς του χωρίου Σάνοβον διχάζεται και η μεν φέρει εις Κόνιτσαν η δε εις Ιωάννινα. Αι γέφυραι αύται αι προ του χωρίου Δι-

παλίτσης (άλλοτε μεγάλη και ακμάζουσα πόλις) του τε Σαρανταπόρου και της Βοϊούσης καλούνται Μεσογέφυρα και έχουσι μεγάλην ιστορίαν.

Πλησίον του χωριού κείται η περιφανής Μονή της Μολυβδοσκεπάστου, κτίσμα Κωνσταντίνου του Πωγωνάτου, εξ ου και το όνομά της περί αυτήν επαρχίας Πωγωνιανής ήτις ήτο και επισκοπή συγχωνευθείσα. Κατάλογον των Επισκόπων αυτής εδημοσίευσεν ο Νικ. Μυστακίδης εν Φωνή Ηπείρου του κ. Γ. Γάγαρη, 1901.

Και λαμβάνομεν την εις Κόνιτσαν:

Κατά τας Δ. Κλιτύας του όρους Νύμφης (Γυμνάδι) προΐούσης εκ της οροσειράς του Πίνδου και κατά την Β. πλευράν της Μολοσσίας και κατά την δ. όχθην του Αώου (Βοϊούσα), όστις πλησίον εκει έχει τας πρώτας πηγάς, έκειτο το πάλαι η Κνωσσός, ομώνυμος της ενδόξου του Μίνωος πρωτευούσης, Τα κατ' αυτήν άγνωστα, φαίνεται δ' ότι κατεστράφη, ότε οι Ρωμαίοι εισβολόντες εις Ήπειρον και κρημνίσαντες 170 πόλεις αυτής το 168 π.Χ., δεν εφείσθησαν και αυτής, ήτις έκτοτε δεν αναφέρεται. Και όμως κατά τον Μεσαίωνα λέγεται ότι επί των ερειπίων της Κνωσσού (κατά Μ. Θ. Χρυσοχόου, διότι ο Ραρε εν τω λεξικώ των ελλην. κυρίων ονομάτων δεν μνημονεύει αυτής), ανέθορεν η Κο-

νισσός, της ανέγερσις ωφείλετο ίσως εις τον Κόνιν άνδρα, ακμάσαντα κατά τον Μεσαίωνα, ον αναφέρουσι τα Χρονικά Ηπείρου και παρ' ου ιδρύθη και η νυν κώμη Κονίπολις, κειμένη κατά την αντικρύ της Κερκύρας Ηπειρωτικήν ακτήν. Και άλλη δε ομώνυμος έκειτο παρά τον Όλυμπον, δι ης εξ Ελασσόνοσ άγει άτρατος εις τον θερμαϊκόν κόλπον.

Το όνομα Κονισσός μετέπεσε δια της εκ του χρόνου παραφθοράς εις Κόνισσα και Κόνιτσα εν τοις νεωτέροις χρόνοις.

Η Κόνιτσα κείται αμφιθεατρικώς ΜΔ. της Κνωσσού, ης απέχει ημίσειαν ώραν. Προς Δ. αυτής εκτείνεται ωραία και εύφορος πεδιάς μήκους 40 χλμ. και πλάτους 10.

Την πεδιάδα ταύτην διαβρέχουσιν ο Αώος, ο χρησιμεύων και ως φυσική μεθόριος γραμμή μεταξύ της Κονίτσης και της προς Μ. εκτεινομένης περιοχής του Ζαγορίου, και ο εκ τούτου προερχόμενος παραπόταμος Βοϊδομάτης. Περιβάλλεται δε η πεδιάς προς Β. υπό της οροσειράς του Λιακοβουνίου προς Μ. υπό του όρους Βασικόπουλον, προς Α. υπό της Νύμφης και προς Δ. υπό του όρους Νεμέρτσικα.

Η Κόνιτσα δεν παρουσιάζει τι άξιον ιδιαιτέρας μνείας ουδέ γινώσκομεν τι περί αυτής, πάντως όμως διήλθε κατά το μάλλον ή ήττον τας εκ των βαρβαρικών επιδρομών γνωστάς περιπετείας της όλης Ηπείρου. Ο τα Ιωάννινα καταλαβών Μουράτ Β' (1421-51) ενωρίτερον πάσης άλλης Ηπειρωτικής πόλεως

εγένετο κύριος της Κονίτσης, συντελέσαντος εις τούτο του εκ Λασκοβικίου αρνησιθρήσκου Ισαήμ, του πρώτου μεταξύ των Ηπειρωτών ασπασθέντος του Ισλαμισμού.

Το έδαφος της Κονίτσης είναι εύφορον δια την αφθονίαν των καταρδευόντων αυτήν υδάτων, εξ ων αρδεύονται οι περιβάλλοντες τας οικίας κήποι μεθ' υψηλών περιβόλων, ένθα άλλοτε εκρύπτοντο τα χαρέμια των Βένδων· συγχρόνως όμως δια τον αυτόν λόγον το κλίμα είναι υγρόν, δια δε το ορεινόν της θέσεως και ψυχρόν. Ο πληθυσμός ανέρχεται εις 7.000, ων μόνον 500 είναι Μουσουλμάνοι.

Ούτοι Καραμουρτάται καλούνται (ιδέ Ι. Λαμπρίδου εν Αττικώ ημερολογίω 1888 σ. 113-129) ως καταγόμενοι κατά το πλείστον εκ των αρνησιθρήσκων της περιφερείας, των ασπασθέντων των Μωαμεθανισμόν επί Μουράτ, τη ενεργεία του Ισαήμ. Εξ αυτών κατήγετο και ο βοϊδόβας των Αθηνών Χασεκής, εξ ου ο εν Αθήναις βοτανικός κήπος φέρει το όνομα (ιδέ Καμπούρογλου, ιστορία των Αθηναίων επί Τουρκοκρατίας) και ο πατήρ της μητρός του Αλή πασά Χάμκως Ζεϊννήλ βέης και ο Τούρκος ποιητής Κεμάλ βέης προ ετών τινων αποθανών.

Η Κόνιτσα είναι έδρα Μητροπολίτου, όστις φέρει τον τίτλον του Βελλάς και Κονίτσης, διότι η εν τοις προγενεστέροις χρόνοις ακμάσασα Ηπειρωτική πόλις Βελλά, ήτις έκειτο εν τη θέσει της αρχαίας πόλεως Φωτικής, παρά τον ποταμόν Θύαμιν και επί οχυρού λοφί-

σκου, εις απόστασιν 6 ωρών των Ιωαννίνων, ένθα σώζονται ερείπια της πόλεως και της Μονής, ήτο έδρα επισκοπής, ήτις το 1833 προήχθη εις αρχιεπισκοπήν, και το 1843 συνεχωνεύθη μετά της Μητροπόλεως των Ιωαννίνων.

Εν τοις πέριξ της πόλεως Κονίτσης σώζονται ωραία Βυζαντιναί μοναί: Προφήτου Ηλίου, Αγίου Νικολάου, Παναγίας, Αγίας Παρασκευής και της εν εξόχω θέσει κειμένης του Αγίου Αθανασίου. Η πόλις από του 18ου αιώνος είχεν ερημωθεί του πλείστου των κατοίκων και διατέλει απλή και άσημος κώμη. Πολλοί κάτοικοι μετώκησαν εις Άνω Σουδενά Ζαγορίου. Ο αρχιεπίσκοπος Βελλάς εγκατέστη εν αυτή και έκτοτε η Μητρόπολις Κονίτσης προσέλαβε και το όνομα Βελλάς. Μητροπολίτης νυν είναι ο σεβασμιώτατος κ. Σπυρίδων.

Οι Έλληνες της Κονίτσης διακρίνονται επί φιλομαθεία και προόδω, διατηρούσι δε ελληνικόν σχολείον και δημοτικά ταιαύτα, όντα εκ των παλαιότερων της περιφερείας. Αι οδοί ακανόνιστοι ως εκ της τοποθεσίας της πόλεως, αλλά αι οικίαι, ναοί και διάφορα καταστήματα λαμπρά. Κατ' έτος, περί τα μέσα Σεπτεμβρίου, τελείται εμπορική πανήγυρις εν Κονίτση παρά την ιστορικήν μονήν των γενεθλίων της Θεοτόκου, γνωστήν υπό το όνομα Πνανγυρόπουλον, ήτις διαρκεί 10 ημέρας εν υπαίθρω, πωλούνται δε κατ' αυτήν πλήθη κτηνών, τυριά (ούρδαι) και μάλλινα υφάσματα υπό των γυναικών, ως επί το πολύ, υφαινομένων. Οι άνδρες εργατικοί φημίζονται και ως άριστοι κτίσται.

Η Κόνιτσα επί Τουρκοκρατίας ήτο έδρα Υποδιοικήσεως. Ταύτην απελέλουν η ομώνυμος πόλις και 59 κώμαι και χωρία εκτεινόμενα ΒΑ και ΒΔ αυτής. Της όλης περιφερείας ο πληθυσμός ανέρχεται εις 40.000 εξ ως 28.000 Έλληνες και 12.000 Μωαμεθανοί έχοντες 5 τζαμιά, των τα 4 ήσαν ναοί χριστιανικοί το δε κατά την είσοδον της πόλεως εκτίσθη υπό του Μωάμεθ Β' μετά το 1458. Άπαντες δε οι Μωαμεθανοί της περιφερείας έχουσι συνείδησιν της εκ χριστιανών καταγωγής. Των 59 κωμών μόνον το Μπότα, το Λιασκοβίκι, το Ραντόκ, το Περάτι, η Οσέτζνα, το Κούνεσι, η Γλύνα, το Ραντάτι και η Συριάνη οικούνται και υπό Μωαμεθανών, των δε λοιπών οι πληθυσμοί είναι αποκλειστικώς ελληνικοί. Το Μπότα μάλιστα είναι πατρίς του διαβοήτου ποτέ Μπότα Σιλικτάρη του Αλή Πασά.

Εκ των αποκλειστικώς ελληνικών χριστιανικών κωμών της Κονίτσης αναφέρομεν ιδιαίτέρως την Σαμαρίναν προς Β. του όρους Σμόλικα (ύψος 1760 μ.), ήτις οικείται υπό Κουτσοβλάχων (ακραιφνώς Ελλήνων). Αύτη αριθμούσα περί τας 3.000 κατοίκων είναι β' πόλις της υποδιοικήσεως.

Άλλαι κώμαι είναι το Κεράσοβον, η Μόλιστα, η Φούρκα.

Προς ΒΔ της Κονίτσης επί λόφου σώζονται ερείπια πιθανώς της αρχαίας Κνωσσού, κατ' άλλους δε της πόλεως Στεμβάρων ή της Εριβοίας περί ων εγράφησαν ικανά, αλλ' αστήρικτα, ελλείψει θετικών μαρτυριών.

Εκ Κονίτσης οδοί βατοί άγουσι προς

όλα τα σημεία του ορίζοντος, συνδέουσαι τα πέριξ πολυπληθή χωρία μέχρι Μετσόβου δια Μολίστης, Κερασόβου, Φούρκας, Σαμαρίνης, Βασιλίσης, Αβδέλλας, Περιβολίων ή Βωβούσης, παραλλήλως παραποτάμου του Αώου, Βωβούσης καλουμένου ή δια Λαβανίσης, Κρανιάς, Μηλιάς και της γεφύρας Δζαν-Κουρταράν (Ψυχοσώσιδος). Αλλά και μέχρι των Ζαγοροχωρίων Παπίγκου, Τσεπελόβου κ.λ. ως θα είπωμεν εν τη περί Ζαγοροχωρίων εκδρομή.

Επιστρέφοντες εκ Κονίσης εις την διαχώρισιν της αμαξιπού Κορυτσάς Ιωαννίνων, ολίγον μετά το χωρίον Σάνοβον, λαμβάνομεν την προς Μ. άγουσαν αμαξιτόν, ήτις μετ' ολίγον καμπομένη προς Δ. βαίνει πάλιν προς Μ. μετά μι-

κρών ελιγμών κατά τους πρόποδας του επί Δ. υψουμένου όρους, ενώ επ' Α. ρέει ο Βοϊδομάτης. Ου μακράν του χωρίου Αλιζότι-Τσιφλίκ, όπερ ήτο κτήμα του σέμματος, στρέφεται προς ΜΑ., αλλά πάλιν βαίνει προς Μ. μέχρις ου, μετ' ου πολύ, διχάζεται, και η μεν μία άγει εις Αγίους Σαράντα (22 ώραι εξ Ιωαννίνων), η δε άλλη, καταλείπουσα την πεφημισμένην Ζίτσαν, και παρά την λίμνην Λαψίσταν και διά γεφύρας, επί της ενούσης αυτήν προς την λίμνην Ιωαννίνων, διώρυγος διαβαίνουσα, άγει εις Ιωάννινα, την πρωτεύουσαν της Ηπειρου, ως θα είπωμεν εν ταις ανά την Ήπειρον εκδρομαίς”.

(Και για την πιστή αντιγραφή:

Νικ. Χ. Ρεμπέλης)

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Το τριώροφο κτίριο που στεγάζεται το Αστυνομικό Τμήμα Κονίσης, πλήρως ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο.

Εμβαδόν κτιρίου 380 τετρ. μέτρα.

Εμβαδόν οικοπέδου 1.300 τετρ. μέτρα.

Συντελεστής δομήσεως 0.80.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα συν τα ημιυπόγεια.

Πληροφορίες:

Τηλ. **01-7517136, 01-7525301**

Μερικά παιχνίδια των παιδικών μας χρόνων που ξεχάστηκαν

ΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ Α. ΠΟΛΙΤΗ

Όπως όλα τα πράγματα του κόσμου τούτου γεννιούνται, ακμάζουν και ύστερα χάνονται, έτσι και τα παιχνίδια των παιδικών μας χρόνων που άκμασαν κάποτε, σήμερα ξεχάστηκαν και δεν φαίνονται και δεν ακούονται πουθενά. Σήμερα τα παιδιά δεν παίζουν, δεν έχουν το χώρο και το χρόνο και την ελευθερία τη δική μας. Και ευτυχώς που λειτουργούν κάποια γυμναστήρια και εκεί όσοι από τους νέους θέλουν να γυμνάσουν το σώμα τους γράφονται και πληρώνουν και συνωστίζονται σ' ένα κλειστό χώρο γεμάτο από όργανα γυμναστικής. Εκεί δίπλα στους τοίχους βλέπουν φωτογραφίες κακόγουστες γυμνασμένων δήθεν με υπέρ φουσκωμένους τους μυς και ακούν μουσική με νότες σκληρές και ιλιγγιώδεις και δε βλέπω πως εκεί μπορεί της ψυχής και του σώματος η υγεία να συναρμονισθούν.

Τις ψηλές βουνοκορφές είχαμε μπροστά μας, του αετού το πέταμα καμαρώναμε και ζηλεύαμε και όλων των πουλιών τα κελαηδήματα, που ήταν άφθονα τότε, ακούγαμε εμείς. Και σε κείνο το μεγαλόπρεπο και άγριο περιβάλλον με τις εποχικές μεταβολές έντονα αισθητές σφυρηλατήθηκε ο χαρακτήρας μας και δέθηκε το κορμί μας. Η φύση ο κοινός μας δάσκαλος και απ' αυτή παίρναμε όσα εκείνη μπορούσε να μας δώσει. Απ' αυτή μάθαμε το μυστικό της συνύπαρξης. Πως βλέπαμε τα δέντρα και τα φυτά και τα πτηνά και τα ζώα που συνυπήρχαν και επιβίωναν όλα μαζί, σε μια τέ-

λεια αρμονία, έτσι συνυπήρχαμε και συζούσαμε και εμείς με χίλιες στερήσεις.

Το κάθε σπίτι το λιγότερο τότε είχε τέσσερα παιδιά και τα αδέρφια δυοτριών οικογενειών συγκροτούσαν ομάδα ή γέμιζαν ένα αλώνι στις ευτυχισμένες μέρες των γιορτών που χορεύαμε. Ήταν εύκολο να συγκροτήσουμε οποιοδήποτε ομαδικό παιχνίδι. Οι εχθροί και οι φίλοι χωρίζονταν εύκολα.

Από τα πιο σκληρά παιχνίδια που κυριάρχησε σε μια ορισμένη χρονική περίοδο ήταν ο πετροπόλεμος. Χωρισμένο σε τρεις μαχαλάδες το χωριό μου, είχε μετατραπεί σε τρία στρατόπεδα. Το κάθε στρατόπεδο είχε τα δικά του γεωγραφικά όρια, τη δική του δύναμη, το δικό του έμπυχο δυναμικό. Η απόπειρα μιας από τις δυνάμεις αυτές να μπει στα ξένα όρια σήμαινε την έναρξη του πολέμου. Άφθονο είχαμε το υλικό, γιατί σαν όλα τα χωριά της Ηπείρου, έτσι και ο Αμάραντος είχε άφθονες πέτρες σε όλα τα μεγέθη και τα σχήματα. Ωστόσο, σ' αυτήν την ένοπλη σύρραξη δεν θυμάμαι να προηγείτο ο αγώνας των λόγων. Ύβρεις ή χυδαιολογία ήταν άγνωστα σε μας τα μαθητούδια. Γλυκύτατος καρπός της νίκης μας ήταν να διώξουμε τον αντίπαλο από μια θέση που κατείχε, με έξυπνο τρόπο, όπως π.χ. να τον πλησιάσουμε αθέατοι και να τον πανικοβάλλουμε. Ερρίπτοντο τότε οι πέτρες και θαυμάζω πως επικίνδυνοι τραυματισμοί δεν σημειώνονταν, ενώ ήταν τόσο πιθανοί. Μερικές γυναίκες σαν την κυρά Νικόλαινα το απέδιδαν στον Αϊ-Γιώργη, που είναι

πολιούχος του χωριού μας και σταυροκοπιούνταν και δόξαζε το όνομά του που μας προστάτευε.

Ο πετροπόλεμος που άκμασε λίγο πριν από την απελευθέρωση σταμάτησε απότομα και οριστικά αμέσως με τη λήξη του πολέμου. Επί τέλους ο πόλεμος είχε τελειώσει, δεν ακουγόταν πια στις κουβέντες των μεγάλων οι λέξεις Γερμανοί, σύμμαχοι, Αντάντ, και άλλα παρόμοια, που μας προκαλούσαν το φόβο. Έτσι ο πετροπόλεμος έπαυσε πλέον οριστικά και χάθηκε από τα παιχνίδια μας. [Η επίδραση που ασκεί στο παιδί το άμεσο περιβάλλον είναι μεγάλη. Πέραν του ότι όπως και ο Αριστοτέλης τονίζει στα πολιτικά του, ο άνθρωπος είναι ον κοινωνικόν και μιμητικόν].

Δυστυχώς την πολυπόθητη ειρήνη που με τόση λαχτάρα περιμέναμε, δεν τη γευτήκαμε, γιατί ακολούθησε αμέσως ο εμφύλιος, που ο Θουκυδίδης χαρακτηρίζει σαν τον πιο ολέθριο και καταστρεπτικό απ' όλους τους πολέμους. Έτσι η τρυφερή παιδική μας ηλικία μεγάλωσε μέσα σε ανελέητες πολεμικές σκηνές, γι' αυτό ίσως τη δική μας γεννιά τη χαρακτηρίζει φιλειρηνική διάθεση, γιατί τις σκληρές συνέπειες του πολέμου τις ζήσαμε σ' όλη την τραγικότητά τους.

Μια παιδαγωγική αντίληψη που επεκράτησε στη σημερινή εποχή είναι να μη δίδονται στα παιδιά πολεμικά παιχνίδια, όπως πιστόλια όπλα και άλλα ακριβώς γιατί η επίδραση που ασκείται στην ψυχή και την φαντασία είναι μεγάλη. Αλλά αν άφηναν οι ισχυροί της γης στους παιδαγωγούς και στους φιλοσόφους το θέμα του πολέμου ίσως δεν θα βασάνιζε ακόμα τόσο έντονα εκατομμύρια ανθρώπων. Και για να κλείσω τον πετροπόλεμο μετά από την παρέκβασή μου αυτή

θα έλεγα, όσο και να φαίνεται πως ήταν σκληρό και βάρβαρο παιχνίδι, στα χέρια των παιδικών ψυχών γινόταν ευγενικό και ωραίο, όπως όλα των παιδιών τα παιχνίδια.

Ένα άλλο ημερότερο και ευγενικότερο παιχνίδι ήταν τα σκλαβάκια. Τα σκλαβάκια ήταν οι μικροί σκλάβοι -τότε που να μπορούσαμε να σκεφθούμε τι εσήμαινε ο όρος σκλαβάκια. Ωστόσο, απέδιδε ο όρος την ουσία και το περιεχόμενο του παιχνιδιού. Τα σκλαβάκια ήταν οι μικροί σκλάβοι, τα παιδιά που έχαναν την ελευθερία τους και μπορούσαν να την αποκτήσουν πάλι ύστερα από έναν μέχρι αυτοθυσίας αγώνα της ομάδας των. Χωριζόμαστε λοιπόν σε δυο ομάδες, όσα παιδιά τύχαινε να βρεθούμε σε κάποιο ανοιχτό μέρος, συνήθως στη σχολική πλατεία. Τότε δυο που συγκέντρωναν ηγετικά προσόντα, ήταν πιο δυνατοί, πιο εύσωμοι στέκονταν αντιμέτωποι σε μια απόσταση ενός-ενάμιση μέτρου, και άρχιζαν να καλύπτουν την απόσταση αυτή ο ένας από τη μια μεριά και ο άλλος από την άλλη με τις πατούσες των ποδιών. Έμπαινε το αριστερό πόδι και στα δάκτυλα αυτού επικολλούσε η φτέρνα του άλλου και προχωρώντας έτσι κατ' αντίθετη φορά έφθαναν στη μέση καθώς η ολοένα μικρυνόμενη απόσταση γινόταν τόσο που δεν αρκούσε για το ένα πέλμα και έφθανε να αγγίζει ή να επικάθεται στα δάκτυλα του άλλου. Εκείνος νικούσε τότε και είχε το δικαίωμα της επιλογής του πρώτου των παιδιών που θα συγκροτούσε την ομάδα του. "Θέλω το Γιώργο" και έτρεχε ο Γιώργος από πίσω του. Και ο άλλος "θέλω τον Νίκο" και έτρεχε ο Νίκος από πίσω του. Έτσι συγκροτούνταν οι δυο ομάδες και άρχιζε το παιχνίδι.

Κατά βάση ήταν κυνηγητό. Τα μισά παιδιά κυνηγούσαν τα άλλα μισά και όποιος έπιανε κάποιον αυτός γινόταν το μικρό σκλαβάκι, που αιχμάλωτο καθόταν στη μέση του χώρου του παιχνιδιού και οι άλλοι της ομάδας του πάσχιζαν με ελιγμούς και ταχύτητα να πλησιάσουν το σκλαβάκι πάντα φρουρούμενο. Για να αποκτήσει την πολυπόθητη ελευθερία του έπρεπε να το αγγίξει κάποιο παιδί της ομάδας του και αυτό δεν ήταν εύκολο. Έτσι καθώς περιγράφω αυτή την προσπάθεια της απελευθέρωσης μου ρχεται στο νου ο όρκος του έφηβου Αθηναίου της Αθήνας του 5 π.Χ. αιώνα που μόλις ενηλικιωνόταν επίσημα στη βουλή της Αθήνας στον όρκο που έλεγε μεταξύ των άλλων υποσχόταν: “Ουδ’ εγκαταλείψω τον παραστάτην ότω άν στοιχίσω” (: δεν θα παρατήσω το σύντροφό μου που πλάι του θα πολεμώ). Που να φανταζόμαστε εμείς τότε ότι το παιχνίδι αυτό μας δυνάμωνε το πόθο της ελεύθερης ζωής, μας γύμναζε ποικιλότητα το σώμα, και μας οδηγούσε στη συντροφικότητα και στο χρέος. Τα δυο αυτά παιχνίδια παίζονταν όλες τις εποχές, όσο το επέτρεπαν οι καιρικές συνθήκες. Αγόρια κατά κανόνα έπαιζαν αυτά τα παιχνίδια ιδίως τον πετροπόλεμο, ενώ στα σκλαβάκια συμμετείχαν και κορίτσια.

Ένα παιχνίδι, που έπαιζαν αποκλειστικά τα κορίτσια ήταν οι κυράδες.

Της μικρής ηλικίας κορίτσια μιμούταν εικόνες - παραστάσεις- της καθημερινής ζωής. Ένα παρίστανε τη γειτόνισσα, που δεν είχε σπύρτα ή άλλη πηγή για να ανάψει φωτιά. Ωστόσο έπρεπε να νοιαστεί για το νοικοκυρό της. Έπαιρνε ύφος πολυάσχολης και ρωτούσε τη γειτόνισσα.

“Ω κυρά έχεις φωτιά;” Και έπαιρνε θετική απάντηση και μαγείρευε και συγύριζε το σπίτι της εκεί κάπου στο αλώνι η κυρά των πέντε χρόνων.

Τα σημερινά παιδιά, ιδίως αυτά που ζουν στα μεγάλα αστικά κέντρα, δεν έχουν τέτοιες παραστάσεις και δυσκολεύτηκα σε μια τάξη να εξηγήσω τι εννοούσε ο Όμηρος στην Οδύσσεια, ε σίχοι 510-515.

.... Κι όπως κανείς κώνει στη μαύρη στάχτη

δαυλί μες στ’ ακροχώραφο, γειπόνους αν δεν έχει,

για να φυλάξει τη φωτιά, να μη γυρεύει απ’ άλλους

έτσι ο Δυσσέας κώθηκε στα φύλλα. Κι η Παλλάδα

ύπνο στα μάτια του ’χυνε, για να τον ξαποστάσει

απ’ τη βαριά του κούραση, τα βλέφαρά του κλειώνοντας....

Τα παιδικά παιχνίδια εκείνης της εποχής χάνονται καθώς η τεχνική ανάπτυξη, η τεχνολογία, ο ηλεκτρισμός και τόσα άλλα επινόησε για να ικανοποιεί τη φαντασία και την περιέργεια της μικρής ηλικίας. Ποικίλα επιτραπέζια, ηλεκτρονικά και άλλα. Κύριο υλικό των παιχνιδιών μας τότε ήταν ό,τι αφθονούσε στην φύση: το ξύλο και η πέτρα.

Με πέτρες κατασκευάζαμε γιοφύρια. Πρώτοι μάστοροι με βοηθούς τους μικρότερους κατασκεύαζαν γιοφύρια σωστά καλλιτεχνικά δημιουργήματα. Και γινόταν ανταγωνισμός ποιος θα φτιάξει το καλλίτερο γιοφύρι. Χαιρόμασταν έτσι τη χαρά της δημιουργίας, που ο Πλάτωνας τη χαρακτηρίζει, καθαρά, διαρκή και άλυπο.

Με πέτρες παίζαμε και δυο άλλα παιχνίδια. Τα κεραμίδια και τις πετρίτσες.

Τα κεραμίδια ήταν ομαδικό παιχνίδι. Παίζονταν με περισσότερα από τρία παιδιά. Σ' ένα απ' αυτά που θα συναντούσε τη δυσμένεια της τύχης στην κλήρωση, αυτό θα φύλαγε τα κεραμίδια, τρεις πλακίτσες δηλαδή που ήταν στρογγυλές και από σκληρή πέτρα. Ο φύλακας τοποθετούσε τη μια πάνω στην άλλη τις πέτρες και οι άλλοι από μια απόσταση 2-3 μέτρων με μια άλλη μεγαλύτερη πλάκα στόχευε να χαλάσει τα σημένα κεραμίδια. Η πλάκα που έφευγε, επιδιώκοντας τη διάλυση των κεραμιδιών για να ξαναπαρθεί στα χέρια, έπρεπε να γίνει αυτό πριν σπηθούν τα κεραμίδια διαφορετικά αν πιανόταν στη προσπάθεια και τα κεραμίδια ήταν σημένα έπαιρνε αυτός τη θέση του φύλακα. Η βασανιστική αυτή επανατοποθέτηση των κεραμιδιών, η δυσκολία να προλάβει το σπήσιμο και στη συνέχεια το πιάσιμο του άλλου παιδιού, που επεδίωκε να πάρει την πλάκα του, σήμαινε πολλή κούραση τόσο που εγκατέλειπε την προσπάθεια και σταματούσε άδοξα το παιχνίδι. Τότε οι άλλοι εν χορώ φώναζαν: "Ένωσε τη λιώσκα και δε θε να παίξει". Η λέξη λιώσκα ίσως σλαβική, απ' όπου και η προέλευση του παιχνιδιού υποθέτω εμπεριέχει προσβολή και ταπείνωση και όλοι αποφευγάμε να στραφεί επάνω μας

Οι πετρίτσες γύμναζαν στο σημάδι στο στόχο και παίζονταν από δυο ομάδες παιδιών. Σε απόσταση 10-12 μέτρων στήνονταν τρεις πλάκες από το ένα και τρεις από το αντίθετο μέρος. Η πρώτη ομάδα προσπαθούσε να χτυπήσει έναν ένα τους στόχους ρίχνοντας κατά των σημένων πλακών. Όποια ομάδα πετύχαινε πρώτη τους στόχους ήταν η νικήτρια ομάδα και υποχρέωνε την ηττημένη να πάρει ένας ανά ένα νικητή καβάλα

την απόσταση των στόχων.

Μερικά παιχνίδια είχαν κερδοσκοπικό περιεχόμενο. Αυτά ήταν οι κάχτες, οι βελόνες και τα ζαβοτίρια. Παίζονταν περίπου κατά τον ίδιο τρόπο. Τοποθετούσαμε σε ευθεία γραμμή καθένας από ένα ή δυο καρύδια (κάχτες) και με άλλη που φροντίζαμε επιμελώς να είναι μεγαλύτερη από απόσταση 2 μέτρων προσπαθούσαμε να πετύχουμε τις σημένες κάχτες. Ήταν εποχιακό και καθαρά κερδοφόρο παιχνίδι και δεν είχε ευρύτερη διάδοση. Περίπου όμοια παίζονταν και οι βελόνες και τα ζαβοτίρια (κουμπιά). Οι βελόνες (πρόκες παλαιές) τοποθετούνταν επάνω σε μια κατάλληλη πέτρα που τη λέγαμε μούκα. Από μια απόσταση 2 περίπου μέτρων προσπαθούσαμε να χτυπήσουμε το μούκα για να πέσει το φορτίο που είχε επάνω του και όσες πρόκες ή κουμπιά κατά το σκόρπισμα ήταν πλησιέστερα στην πλάκα παρά στο μούκα αυτές τις κέρδιζε ο ευστοχήσας κατά του μούκα. Για μια περίοδο οι μανάδες μας δεν μπορούσαν να καταλάβουν γιατί σακάκια, παντελόνια, πουκάμισα έμεναν χωρίς κουμπιά.

Όταν το καλοκαίρι έπιανε για τα καλά η ζέστη και ο τζιτζικας ασταμάτητα από το πρωί ως το βράδυ δε σταματούσε το μονότονο σκοπό του, τότε τα νερά λιγόστευαν και όλη η κοινωνία του χωριού μας, άνθρωποι, ζώα, φυτά, νιώθαμε τη βασανιστική έλλειψή του. Τα κηπευτικά μας κινδύνευαν να μαραθούν, να ξεραθούν τα καλαμπόκια. Όλη η σοδειά να καταστραφεί, να πάει χαμένος τόσος κόπος. Τότε καταφεύγαμε στην παπαρούνα, μια δέηση, ικεσία στη Θεία δύναμη, να μας λυπηθεί, να ρίξει βροχή, να μας απαλλάξει από τον επαπειλούμενο κίνδυνο. Τότε εμείς της γειτονιάς τα παιδιά,

αγόρια - κορίτσια επιλέγαμε κάποιο παιδί, πρωτότοκος γόνος, και το μεταμορφώναμε σε παπαρούνα. Το περιτυλίγαμε δηλαδή με άφθονα πράσινα κλαδιά, έτσι ώστε να καλύπτεται όλο το σώμα του μετατρέποντάς το σε ένα κινούμενο δέντρο. Επικεφαλής λοιπόν του παιδικού όμιλου η παπαρούνα επισκεπτόμασταν ένα-ένα τα σπίτια του μαχαλά. Έβγαινε η νοικοκυρά και βλέποντας τον όμιλο έπαιρνε ένα δοχείο νερό το άδειαζε επάνω στη παπαρούνα και εμείς όλοι μαζί τραγουδούσαμε

Θεέ μου βρέξε μια βροχίτσα
Για τα σάρια, τα κριθάρια
Και τα μοσχοκαλαμπούκια.

Στο τέλος η κάθε νοικοκυρά μας έδινε, αλεύρι ή γάλα, ή βούτυρο και άλλα υλικά απαραίτητα για να γίνει η γαλατόπιτα. Καθώς φτάναμε στο τελευταίο σπίτι χαλούσαμε την παπαρούνα. Το νερό δεν έφθανε κατάσαρκα γιατί εμποδίζονταν από τη χλωροπράσινη ασπίδα. Τα συγκεντρωμένα υλικά τα δίναμε σε μια από τις γυναίκες και αυτή μας έφτιαχνε και έψηνε τη γαλατόπιτα. Και όταν έφθανε η πολυπόθητη στιγμή όλοι γύρω γύρω γευόμασταν με πλήρη ικανοποίηση τη νοστιμότατη πίτα.

Και έφτανε η δέσσή μας στο Δημιουργό και η ευεργετική βροχή ερχόταν ως το μάννα από τον ουρανό για να ποτίσει τη φτωχή παραγωγή των πατεράδων μας.

Κατάλοιπο της σπαρτιατικής αγωγής φρονώ πως ήταν ένα άλλο μας παιχνίδι που γινόταν την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς. Το βράδυ της Κυριακής της Τυροφάγου σαν το αποκορύφωμα των αποκριάτικων εκδηλώσεων καίγαμε τα "τζιουτζιουνίδια". Κέδρα δηλαδή κομμένα από τις γύρω βουνοπλαγές του χωρι-

ού μας που αφθονούσαν. Τα συγκεντρώναμε σ' έναν ορισμένο τόπο, και αγωνιούσαμε, πότε ο σωρός θα μεγαλώσει ώστε να ξεπεράσει τα κέδρα των άλλων μαχαλάδων. Γινόταν μεγάλος συναγωνισμός γιατί θέλαμε οι πύρινες γλώσσες των καιόμενων κέδρων που έφθαναν ως τα ουράνια να ξεπερνούν τις άλλες. Ήταν δύσκολη η μεταφορά τους και κουραστική γιατί η απόσταση των βουνών που τα κόβαμε ως την πλατεία ήταν αρκετά μεγάλη. Τα κατ' αυτόν τον τρόπο συγκεντρωνόμενα κέδρα κινδύνευαν να κλαπούν από παιδιά άλλης γειτονιάς και τέτοιες ληστρικές επιδρομές ήταν συνηθέστατες. Οι πιο τολμηροί και ριψοκίνδυνοι μέχρι και την προηγούμενη της γιορτής άρπαζαν την έτοιμη λεία και τη μετέφεραν και την πρόσθεταν στα δικά τους κέδρα. Εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς τη χαρά μιας τέτοιας επιτυχίας και τη λύπη των άλλων που υπέστησαν την αρπαγή. Ούτως ή άλλως οι φωτιές την Κυριακή της τυροφάγου άναβαν, οι φλόγες και μερικές μάλιστα πολύχρωμες ανέβαιναν ψηλά και καίγονταν έτσι το κάθε κακό, που μπορούσε να πειράξει την ήσυχη ζωή των χωριανών. Κάθε κακιά δύναμη χάνονταν και εύρισκε το χωριό η καθαρή Δευτέρα καθαρό και αισιόδοξο να συνεχίσει τον αγώνα της ζωής, το σκληρό και δύσκολο, που τελειωμό δεν έχει. Θεωρώ κατάλοιπο της σπαρτιατικής αγωγής αυτού του είδους την κλοπή που προαναφέρθηκε. Γιατί δε βάραινε ηθικά τους δράστες. Απεναντίας αποσπούσαν τον θαυμασμό με το κατόρθωμά τους, αρκεί να μην γίνονταν αντιληπτοί. Από τον Πλούταρχο στο "περί παιδων αγωγής" μαθαίνουμε, ότι οι Σπαρτιάτες νέοι ψοκούντο στην τέχνη του κλέπτειν. Αν όμως το παιδί που

έκλεβε πιάνονταν τότε η τιμωρία που του επέβαλαν ήταν πολύ σκληρή. Ένα λοιπόν σπαρτιατόπουλο εκείνων είχε κλέψει ένα κουνέλι και το έκρυψε κάτω από το χιτώνα του στο στήθος του. Το κουνέλι άρχισε με τα νύχια του να γδέρνει το στήθος του παιδιού και εκείνο υπέμεινε το πόνο, να μη φανερωθεί ως που, ως φαίνεται τα νύχια έφθασαν στην καρδιά και το υπάκουο στις συνήθειες της πατρίδας του σπαρτιατόπουλο δεν έμελλε άλλον πόνο ή χαρά να δοκιμάσει στην έτσι τερματισθείσα ζωή του.

Την παραμονή της 25 Μαρτίου - του Ευαγγελισμού - βγαίναμε λίγο έξω από τα σπίτια και κρατώντας μεγάλα κουδούνια στα χέρια μας τραγουδούσαμε:

Φευγάτε φίδια, φευγάτε γκουσταρίτσες

Γιατί ήρθε ο Βαγγελισμός

Να σας κόψει τα κεφάλια.

Ποιές κακές δυνάμεις θέλαμε να διώξουμε μ' αυτό τον τρόπο από το χωριό μας; Σίγουρο πάντως θεωρώ κάποιο αλληγορικό τραγούδι παρέμεινε από παλαιότερες εποχές της τουρκοκρατούμενης χώρας και συμβολικά κάποια μηνύματα έκρυβαν τα λόγια αυτά. Τα φίδια ήταν οι κατακτητές που επέβαλλαν τη σκληρή δουλεία αμέσως μετά την άλωση της βασιλίδος των πόλεων και όπως οι θρήνοι της δημοτικής ποίησης μιλούσαν να σωπάσει η κυρά Δέσποινα να μη πολυδακρύζει γιατί πάλι με χρόνια με καιρούς, πάλι δικά μας θα'ναι, έτσι με πολύ απλό τρόπο, απειλεί τα φίδια ο λαϊκός ποιητής γιατί τη μέρα που τιμάται η Παναγιά να τη φοβούνται, γιατί θα κάνει το θαύμα Της. Η Άνοιξη έφερνε πάντοτε σ' όλες τις δύσκολες χρονικές περιόδους ελπιδοφόρα μηνύματα.

Ένα καθαρά οικογενειακό παιχνίδι,

που συμμετείχε όλη η οικογένεια, παππούδες, γονείς, παιδιά παίζαμε τις ατέλειωτες νύχτες του χειμώνα. Το λέγαμε "ίλιορα-μπίλιορα". Τι σημαίνουν οι σλαβικές μάλλον αυτές λέξεις δεν μπόρεσα να μάθω. Ωστόσο περίπου σύμφωνα με το παιχνίδι μπορώ να πω ότι σήμαιναν: "Το βρίσκεις, δεν το βρίσκεις".

Οι οικογένειες του χωριού παρ' όλο που έφθαναν στις 120 η σύνθεσή τους, στους μεγάλους τουλάχιστον, ήταν γνωστή. Πόσα και ποια μέλη είχε η κάθε οικογένεια. Άρχιζε λοιπόν το παιχνίδι. Αυτός που θα έθετε το πρόβλημα ξεκινούσε. "Ίλλιορα - μπίλιορα". Και οι άλλοι του απαντούσαν: "Που κοιμήθηκες;" "Κοιμήθηκα στον κάτω μαχαλά". "Και τι βρήκες;" [Δηλ. ποιά ήταν η σύνθεση της οικογένειας] "Βρήκα ένα ανδρόγυνο και ένα πετίτσι (: από το πετεινός, δηλαδή ένα αγόρι) και μια πούλα (κόρη)". Ποιό ήταν αυτό το σπίτι, με αυτή τη σύνθεση. Κι όταν η εύρεση ήταν δύσκολη τάζαμε την Ευρώπη και την Αμερική για να μας πει τη λύση.

Ω, νύχτες αξέχαστες του χειμώνα με τον παππού και τη γιαγιά και τους θείους που περνούσαμε! Δεν υπήρχε βεβαίως τότε τηλεόραση, να καθόμαστε βουβοί κι αμίλητοι και να βλέπουμε ό,τι τα κανάλια μας επιβάλλουν σήμερα. Τότε οι καλές μας παρέες, τα αστεία μας και τα γέλια απαιτούσαν όλων τη συμμετοχή. Και αύξαινε έτσι η κοινωνικότητά μας, η αγάπη για τις συντροφίες αυτές, που δεν έβλαπταν το νου και την ψυχή, όπως δυστυχώς συμβαίνει σήμερα με τη τηλεόραση.

Στις εκδρομές του σχολείου παίζαμε το ζωναράκι, που απαιτούσε αντίληψη και ευστροφία και ταχύτητα. Πολλά παιδιά καθόμαστε κυκλικά, ένας δίπλα στον άλ-

λο στην ορισμένη μας θέση. Ένας κρατούσε το ζωναράκι (από το ζώνη η λέξη) και περιερχόμενο από την εξωτερική πλευρά του κύκλου προσπαθούσε να το αφήσει χωρίς να γίνει αντιληπτό πίσω από την πλάτη που θα επέλεγε. Αν αμέσως τον έπαιρνε είδηση, άρπαζε το ζωναράκι και έτρεχε εναντίον του κτυπώντας το με το ζωναράκι ενώ χαλούσε ο κόσμος με τις φωνές και τα γέλια των άλλων κατά του δερνόμενου στρεφομένων. Το κυνηγητό σταματούσε μόλις κατάφερνε να βρει και να καθίσει στην κενή θέση, πράγμα όχι εύκολο, γιατί οι άλλοι στη διάρκεια του κυνηγητού, έπιαναν την κενή θέση δημιουργώντας άλλη κενή σε ελάχιστο χρονικό διάστημα. Επικρατούσε πολύ γέλιο στο παιχνίδι και η ατμόσφαιρα ήταν πολύ διαφορετική από εκείνη που επικρατούσε στην αίθουσα διδασκαλίας. Ελάχιστοι ταλαντούχοι δάσκαλοι που είχαν μετεκπαιδευθεί έξω, όπως ο Δελμούζος, ο Γληνός και άλλοι, θέλησαν να εφαρμόσουν νέα εκπαιδευτικά προγράμματα αντιαυταρχικής παιδείας, αλλά η προσπάθειά τους όχι μόνο δεν υιοθετήθηκε, αλλά κτυπήθηκε και δεν άλλαξε τίποτε για πολλά χρόνια στον ευαίσθητο χώρο της παιδείας. Σήμερα γίνεται λόγος για την αγωγή του γέλιου στα σχολεία. Πράγματι λείπει η ψυχαγωγία στα σχολεία. Με την πραγματική σημασία του όρου "αγωγή της ψυχής". Λίγον πριν από την είσοδο στο 2000 μ.Χ. η ανάγκη για καθιέρωση νέων μεθόδων αγωγής προβάλλει επιτακτική. Για την απομάκρυνση των νέων από τις ξενόφερτες συνήθειες διασκέδασης, μουσικής, χορού κ.λπ. που τείνουν να αποκόψουν την ψυχή από το σώμα, η εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες πρέπει να πάρει θαρραλέες πρωτοβουλίες. Βέβαια δεν είναι εύκολο. Το παρελ-

θόν είναι πολύ βεβαρημένον. Από τα βάθρων αιώνων ακούονται οι φωνές μεθόδων αγωγής. Σε μια επιγραφή του 4 π.Χ. αιώνα διαβάζουμε.

"Παι έσω επιμελής, ίνα μη δαρείς"

Η πλάκα έχει γραμμένη τη φράση μια φορά, με ωραία γράμματα (προφανώς του δασκάλου) και ακολουθεί παρακάτω 4 φορές η ίδια φράση γραμμένη από το μαθητή που του είχε επιβληθεί ως τιμωρία. Μακάρι θα εύχονταν όλοι οι μαθητές να τιμωρούνταν με αυτό τον τρόπο η αμέλειά τους. Οι τιμωρίες των μη επιμελών ήταν πολύ σκληρές. Για τη βυζαντινή εποχή ίσχυε άνετα το μέτρο. Όπου δεν ισχύει λόγος ισχύει ράβδος. Αλλά θα μακρυγορούσα πολύ αν αναφερόμουν στις παλαιές μεθόδους διδασκαλίας. Θα αναφέρω μόνο τον όρο "απορρίπεται" για να φανεί πόσο σκληρά και αντιεκπαιδευτικά αντιμετωπιζέτο ένας άνθρωπος του Θεού και αυτός που δεν είχε ιδιαίτερη κλίση στα γράμματα, ενώ μπορούσε να γίνει χρησιμότετος σε άλλον τομέα εργασίας. Ακόμη και τώρα μερικοί εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τον όρο και δυσφορώ πραγματικά όταν τυχαίνει να διαβάζω κάποιον κατάλογο μαθητών, που χαρακτηρίζονται ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΜΕΝΟΙ. [Για όσους ίσως δεν το έχουν σκεφθεί απορρίπτω σημαίνει πετώ στα σκουπίδια].

Ο παραθετικός μου αυτός λόγος ίσως θεωρηθεί άσχετος με το θέμα των παιδικών παιχνιδιών. Θέλω να τονίσω ότι στην τραγική πορεία του ανθρώπου, την πολιτιστική, όπως χαρακτηρίζεται, το παιδί δεν αντιμετωπίστηκε όπως του άξιζε και ίσως η εποχή μας πληρώνοντας τόσα λάθη ή μάλλον αναγνωρίζοντας τα λάθη της έγινε υπερπροστατευτική φθάνοντας στο άλλο επικίνδυνο άκρο.

Όλα αυτά τα παιχνίδια των παιδικών μας χρόνων γύμναζαν το σώμα, όξυναν το μυαλό μας και δε θα μιλούσα υπερβολικά αν έλεγα ότι μας προετοίμαζαν να ριχτούμε στη ζωή εκπαιδευμένοι και έτοιμοι να αντέξουμε σε στερήσεις και κακουχίες. Δεν μας κούραζε το βάδην, η διάβαση ενός χαντακιού μας ήταν εύκολη υπόθεση, το ανέβασμα στα δέντρα παιχνίδι και το τρέξιμο σε οποιοδήποτε έδαφος δε διέφερε από το τρέξιμο που έκαναν τα αγριοκάτσικα. Και όταν χρειάστηκε αργότερα να δουλέψουμε σε οποιαδήποτε χειρωνακτική εργασία, δε συναντήσαμε καμιά δυσκολία.

Τα μέσα ψυχαγωγίας ήταν ανύπαρκτα. Θα ήταν άξιο να αναφερθεί η προσπάθεια των δασκάλων εκείνων που με δική τους πρωτοβουλία αναλάμβαναν να παρουσιάσουν κάποια θεατρική παράσταση στο σχολείο, συνήθως με ιστορική υπόθεση. "Θα κάμω τον Παπα-Φλέσσα", έλεγε με καμάρι ο τελειόφοιτος του δημοτικού και περιμέναμε την ημέρα των εξετάσεων να μας χειροκροτήσουν περήφανοι οι κουρασμένοι γονείς μας. Γέμιζε τότε η πλατεία του χωριού, φορούσε το κουστούμι του ο δάσκαλος κι οι τελειόφοιτοι πίσω από την πρόχειρη σκηνή πού στήναμε ακούγαμε το λόγο

του που απύθυνε στους γονείς και τους κηδεμόνες. Μα που να προσέχουμε τι έλεγε. Περιμέναμε πότε θα ακουσθούν τα χειροκροτήματα για να αρχίσει το πρόγραμμα των μαθητών. Όλοι θα έλεγαν το ποίημά τους. Αν στο τέλος το πρόγραμμα περιελάμβανε και κάποια κωμωδία γινόταν πανζουρλισμός από τα σφυρίγματα και τα γέλια.

Τα παιχνίδια, "αι παιδειαί" των αρχαίων κατά τον Πλάτωνα, έχουν μεγάλη παιδαγωγική αξία. Ο ίδιος συνηθίζει τους γονείς να οδηγούν τα παιδιά προς εκείνα τα παιχνίδια με τα οποία αργότερα θα ασχοληθούν επαγγελματικά. Βρέθηκαν στις ανασκαφές παραστάσεις του 5 και 4 αι. π.Χ. που ένα παιδί φυτεύει στην άμμο λουλούδια, άλλο που προσπαθεί να κτισει ένα σπίτι κ.λ. Από τότε έγνοια των γονιών η επαγγελματική τους αποκατάσταση των παιδιών τους. Και τούτη η έγνοια στην εποχή μας πήρε ανησυχητικές διαστάσεις. Από τη νηπιακή ηλικία "φορτώνουμε" τα παιδιά με ποικίλες δραστηριότητες. Ο χρόνος που εργάζονται οι φιλότιμοι μαθητές ξεπερνά κατά πολύ το οχτάωρο. Έτσι δεν τους μένει καθόλου καιρός για παιχνίδι και αυτό επιδρά πολύ δυσμενώς και στην ψυχική και στη σωματική υγεία των παιδιών.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκινγκ κ.λπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

1. Σπίτι 6 δωματίων επιπλωμένο σε οικόπεδο 1,5 στρέμμα στην Ηλιόρραχη Κόνιτσας
2. Κατάστημα στην κεντρική αγορά Κόνιτσας.

ΤΗΛ. 0655-61221

00357-2491560

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗΣ

(ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΡΕΜΠΕΛΗ, ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

“ΚΟΝΙΤΣΑ, ΤΕΥΧΟΣ 90 - ΓΕΝΑΡΗΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 2000)

Αγαπημένε μου Δάσκαλε,

διάβασα με ενδιαφέρον, όπως πάντα, το άρθρο που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό “Κόνιτσα” για την διαμόρφωση της πλατείας. Σου απαντώ δημόσια, γιατί πιστεύω πως υπάρχουν πολλοί Κονιτσιώτες που τα σκέπτονται διαφορετικά. Ακόμα μια φορά με εντυπωσίασε η μόρφωσή σου· είναι διαλεχτή και απέραντη και είμαι περήφανος που πέρασα από τα χέρια σου σαν μαθητής. Οι Ρωμιολατινικές σημειώσεις που μας υπενθυμίζεις αποτελούν διδάγματα καθημερινής χρήσης και ας μου επιτρέψεις να σε ευχαριστήσω γιατί θυμήθηκα τα γυμνασιακά μου χρόνια.

Αγαπητέ Νίκο, το άγαλμα της γερμανίδας δεν αποτελεί μόνο ένα έργο τέχνης, δυστυχώς στο πρόσωπο αυτής της γυναίκας αντιπροσωπεύεται η πιο μαύρη ιστορία της νεώτερης Ελλάδας. Όταν τα γειτονικά ευρωπαϊκά κράτη δημιουργούσαν βιομηχανίες και καλλιτέρευαν την ζωή των λαών τους η Ελλάδα με την Φρειδερίκη δημιουργούσε “Σπίτια του παιδιού” και νεκροτραφεία για τους γονείς τους. Μόνο γι’ αυτό και στην μνήμη όσων Ελλήνων χάθηκαν άδικα (που εσύ έχεις ιδιαίτερη πείρα), αυτής της γυναίκας της αξίζει ο λάκκος του Μπέρκου... θα έλεγε ένας Κονιτσιώτης. Σε διαβεβαιώ πως δεν πρόκειται για μια νοοτροπία Νεοελλήνων... δεν είναι οι νεοέλληνες που προκάλεσαν τον εμφύλιο σπαραγμό.

Αν όμως θελήσουμε να εκτιμήσουμε την ιστορική αξία του αγάλματος και την τέχνη του Τόμπρου, τότε ο Δήμαρχος έχει δίκιο να το τοποθετήσει σε ένα μου-

σειό και να αφήσει την αγορά - πλατεία (μέρος που πρέπει να αντιπροσωπεύει όλους τους Κονιτσιώτες) στους Κονιτσιώτες και τους Έλληνες. Δεν θα θυμίσω σε σένα, αγαπημένε δάσκαλε, ότι στη Γαλλία (γιορτάζουν σήμερα οι γάλλοι στις 14 Ιουλίου την Εθνική τους γιορτή) και στην Ρωσία, πρόσωπα σαν την Φρειδερίκη τους κόψαν τα κεφάλια, τόσο πολύ η αγανάκτηση είχε ξεπεράσει τα όρια της ανθρώπινης υπομονής. Αν η Ελλάδα μπορούσε να ξεχάσει την περίοδο της Φρειδερίκης θα έκανε ένα μεγάλο βήμα προς την πρόοδο. Ας βοηθήσουμε λοιπόν προς αυτήν την κατεύθυνση...θα ήταν μωρία να πιστέψουμε πως η ξαναπαρουσίαση αυτού του αγάλματος στην πλατεία της Κόνιτσας θα αποτελούσε αποκλειστικά και μόνον ένα ιστορικό (άσχημο) τεκμήριο. Βάζοντας το άγαλμα σε ένα μουσείο, οι Κονιτσιώτες δείχνουν πολιτιστική ωριμότητα και όχι πρόκληση... γι’ αυτούς που τα σκέπτονται διαφορετικά.

Σε τελευταία ανάλυση νομίζω ότι η υπευθυνότητα της διακόσμησης της πλατείας θα πρέπει να ανατεθεί σε έναν αρχιτέκτονα που θα ενεργήσει με λαϊκο-επικοσμητικά κριτήρια και να αφήσει την βασίλισσα να βασιλεύει στα όνειρα των προγόνων της.. στο μουσείο. Είναι ανάγκη, αγαπητέ Νίκο, να ξεχαστεί αυτό που αντιπροσωπεύει η Φρειδερίκη και το άγαλμά της. Σε χαιρετώ με όλη την εκτίμησή μου και σε διαβεβαιώ πως είναι απέραντη.

Βασίλης Γκότζος

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ

Οι Απόκριες γιορτάστηκαν με κέφι και συμμετοχή πολλών επισκεπτών στην Κόνιτσα παρά το κρύο που επικρατούσε αυτόν τον καιρό.

Στην Κόνιτσα ο Σύλλογος παλιών εθίμων, με το δραστήριο πρόεδρό του κ. Ι. Παγουρτζή και τα ακούραστα μέλη του

Αποκριά στο Πεκλάρι.

έκανε την καθιερωμένη εμφάνισή του με "το γαμπρό και τη νύφη" συνοδεία λαϊκών οργάνων το Σάββατο στην Αγορά και την Κυριακή το απόγευμα με τους μασκαρεμένους, τα όργανα και ένα μεγάλο άρμα βγήκαν στην πλατεία. Ακολούθησε χορός και διάφορα νούμερα.

Το βράδυ στα Πλατανάκια (δίπλα από τη βρύση) κάπκε ο πατροπαράδοτος έλατος με συμμετοχή αρκετού κόσμου.

Άλλο γλέντι έγινε στο χώρο αριστερά της εισόδου από την Εθν. Οδό, κάτω από το Γ' Δημ. Σχολείο.

Ο Πολιτισ. Σύλλογος "Παναγία Στομίου" τοποθέτησε πολλές καρέκλες και στην τιμενιένια πίστα χόρεψαν ντόπιοι και επισκέπτες με το συγκρότημα Αθ. Χριστόπουλου ενώ η πελώρια φωτιά από τα καιόμενα κέδρα ζέσταινε κάπως την παγωμένη ατμόσφαιρα. Τα μέλη του Συλλόγου κ. Κύρκος, Βαγγ. Γαϊτανίδης, Σάββας Χατζνεφραιμίδης ακούραστα εξυπηρετούσαν τους παρευρισκόμενους με σουβλάκια και ποτά.

• Με επιτυχία πραγματοποίησαν το Αποκριάτικο καρναβάλι οι Πεκλαρίτες. Λεωφορείο του Δήμου Κόνιτσας μετέφερε κόσμο από την Αθήνα. Πολλοί Κονιτσιώτες επισκέφτηκαν το Πεκλάρι καθώς οι βουλευτές κ.κ. Παπούλιας, Μαλέσιος, Τασούλας που απόλαυσαν κωμικές σκηνές και γλέντι στην πλατεία του χωριού.

Ο εξωρ. Σύλλογος που ήταν και ο διοργανωτής του καρναβαλιού φίλεψε τους επισκέπτες με ντόπιο ρακί, τουρσιά, τηγανίτες κ.λπ.

Πολύ γέλιο σκόρπισε το γεροντικό ζευγάρι των καρναβαλιστών με τα σατιρικά καμώματά τους. Χορός μέχρι τελικής πώσης στους σκοπούς το κλαρινίτσα Βαγγ. Μπέτζου.

• Την Καθαροδευτέρα ο Πολιτισ. Σύλλογος "Αγ. Νικόλαος" στο χώρο της εκκλησίας Παναγία (Α. Κόνιτσα) προσφερε στα μέλη του και σε όλους τους παρευρισκόμενους ζεστή φασολάδα με λαγάνα και χαλβά. Η εξυπηρέτηση ήταν άψογη και το Συμβούλιο του Συλλόγου είναι άξιο συγχαρητηρίων.

• Στο Αποκριάτικο ξεφάντωμα δεν υ-

Από το Κονιτσιώτικο Καρναβάλι.

στέρψε καθόλου το Κεράσοβο. Κερασοβίτες που ήρθαν με λεωφορεία από την πρωτεύουσα μαζί με τους μόνιμους κατοίκους γιόρτασαν με το παραδοσιακό καρναβάλι, ψητά και τρικούβερτο γλέντι.

Σ.Τ.

Από τον Ορειβατικό Σύλλογο

Την Καθαρά Δευτέρα 15μελής ομάδα του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας διέσχισε η γραφική χαράδρα από Μπούση μέχρι Πεκλάρι, καταλήγοντας μετά από πεζοπορία τεσσάρων ωρών, στην Παναγία της Α. Κόνιτσας όπου ο Πολιτιστικός Σύλλογος πρόσφερε σε όλους τα νησίσια.

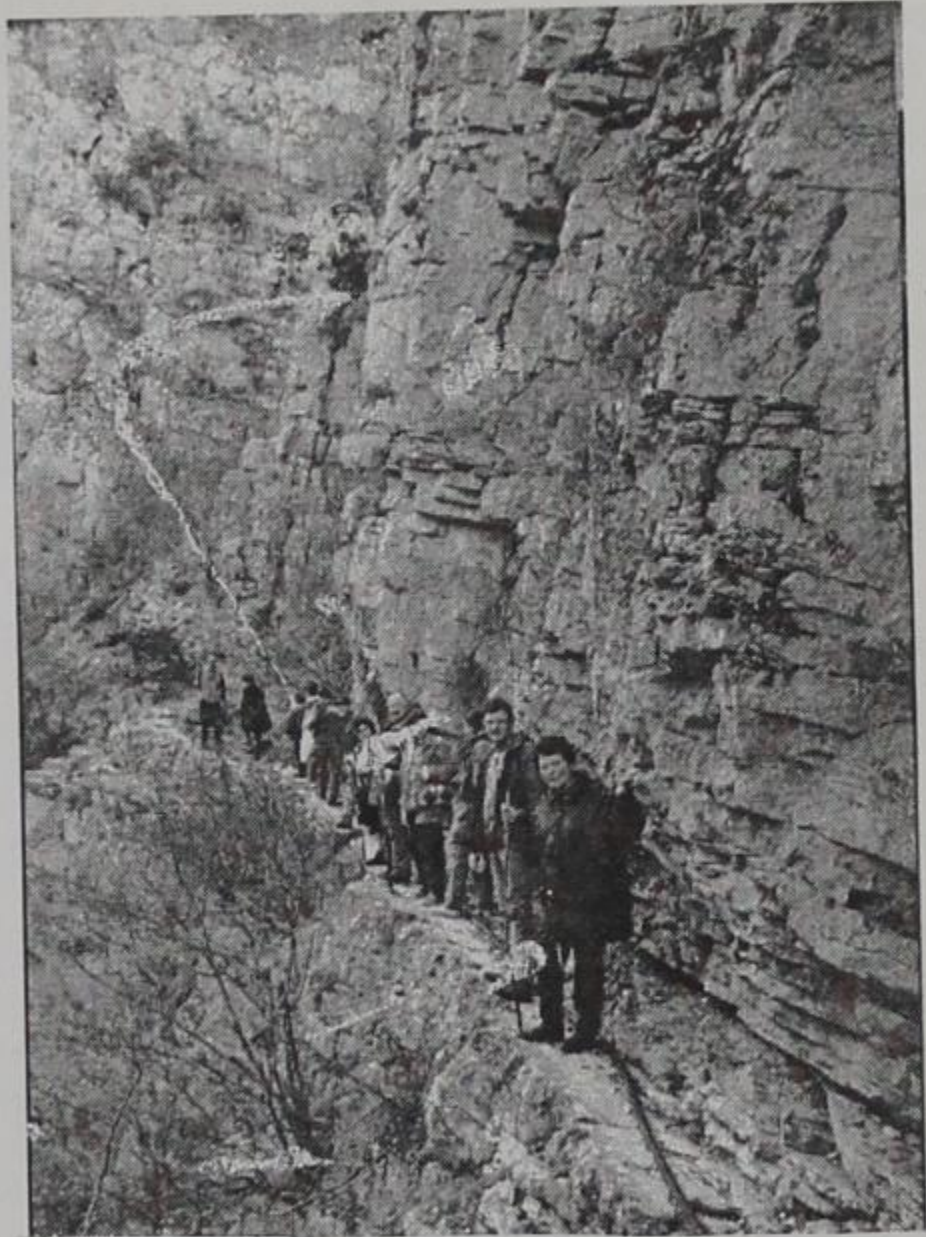

Στο χιονοδρομικό Βασιλίτσας.

Ακολούθησε γλέντι με παραδοσιακούς χορούς όπου οι μερακλήδες δεν άφησαν την ευκαιρία να πάει χαμένη.

Η πορεία στην προαναφερόμενη χαράδρα είναι πολύ ευχάριστη και τη συνιστούμε σε όσους αγαπούν το περπάτημα. Καλό θα είναι να ενδιαφερθεί και το Τοπικό Συμβούλιο Πηγής αλλά και ο Δήμος για την αξιοποίηση αυτού του μικρού φαραγγιού με την κατασκευή πεζοδρόμου που να οδηγεί από τη γέφυρα της Τοπόλιτσας στη γέφυρα Καραγιάννη.

• Άλλη μια εξόρμηση έκανε ο Ορειβ. Σύλλογος στο Χιονοδρομικό Κέντρο της Βασιλίτσας την 26/3. Είκοσο δυο μέλη του ανέβηκαν στο χιονοδρομικό και οι μιν μικρότεροι ασκήθηκαν στο άθλημα του σκι, οι δε μεγαλύτεροι ανέβηκαν στην κορυφή του βουνού με τα ειδικά η-

Από Μπούση προς Πεκλάρι.

λεκτροκίνητα καθίσματα. Απόλαυσαν την πανοραμική θέα της γύρω περιοχής (μέχρι τον Όλυμπο) και κατέβηκαν πεζοί στις καντίνες για καφέ, σαλέπι κ.λ.

Πιστεύουμε ότι με την ασφαλιόστρωση και του υπόλοιπου δρόμου (Άρματα-Δί-στρατο), το χιονοδρομικό που διαθέτει εξαιρετικές πίστες, θα γίνει πιο προσπικό σε περισσότερο κόσμο. Για το Νομό Ιωαννίνων δεν υπάρχει καλύτερο χιονοδρομικό.

Σ.Τ.

Καθαροδευτέρα στην Παναγιά.

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΑ ΧΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΜΑΚΡΙΝΗ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

Του ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗ

(συνέχεια και τέλος)

Συνεχίσαμε το ταξίδι μας και φτάσαμε κατά το μεσημέρι στη Δικέλεια. Φτάσαμε στο Ξενοδοχείο "Δικέλεια". Βρίσκεται δίπλα ακριβώς από την παραλία και από εκεί φαινόταν η Μυτιλήνη. Το απόγευμα επισκεφθήκαμε με ένα μικρό πούλμαν το ΑΙΒΑΛΙ. Το Αιβαλί ή Κυδωνιές βρίσκεται στα δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας, απέναντι και ψηλότερα από τη Λέσβο, στο βάθος ευρύχωρου κόλπου. Είναι κέντρο αγροτικής περιοχής και οι κάτοικοί της ασχολούνται με τη γεωργία, την ελαιουργία, τη σαπωνοποιία, τη βυρσοδεψία και την αλιεία. Έχει ωραίο μικρό λιμανάκι. Στην περιοχή της σημερινής πόλης υπήρχαν κατά την αρχαιότητα, σύμφωνα με μαρτυρία του Στράβωνα, διάφορες πόλεις, από τις οποίες όμως τίποτε δεν έχει διασωθεί. Η σημερινή πόλη ιδρύθηκε στο τέλος του 16ου ή τις αρχές του 17ου αι. από αποίκους της Λέσβου. Πήρε την ονομασία Κυδωνιές, γιατί κατά την παράδοση, οι πρώτοι οικιστές της

είχαν φυτέψει στην περιοχή φυτά Κυδωνιάς. Ασήμαντη πόλη στην αρχή, αναπύχθηκε όμως πολύ κατά το 18ο αι. Ο σουλτάνος παραχώρησε στην πόλη προνόμια και εγκαταστάθηκαν εκεί πολλοί Έλληνες από τα νησιά του Αιγαίου και την ηπειρωτική Ελλάδα.

Το Αϊβαλί έγινε μεγάλο ελληνικό κέντρο εμπορικό και πνευματικό, με ελληνικά σχολεία και την περίφημη Ακαδημία της, μια από τις Ανώτερες Σχολές του υπόδουλου Ελληνισμού. Στην Ακαδημία της σπούδασαν πολλοί Έλληνες και δίδαξαν διαπρεπείς δάσκαλοι. Η Ακαδημία περιλάμβανε εργαστήριο Φυσικής, μουσείο, βιβλιοθήκη, τυπογραφείο και γυμναστήριο.

Στις αρχές της ελληνικής Επανάστασης του 1821 την κατέλαβαν τα τουρκικά στρατεύματα και την πυρπόλησαν.

Όσοι διασώθηκαν κατέφυγαν στα νησιά και πήραν μέρος στην Επανάσταση. Το 1827, με άδεια του σουλτάνου, οι κάτοικοι ξαναγύρισαν και άρχισαν την ανοικοδόμηση της ερειπωμένης πόλης τους. Μέσα σε

Αναμνηστική φωτογραφία στο Μισί Καππαδοκίας.

λίγα χρόνια οι Κυδωνιές έγιναν και πάλι μεγάλο εμπορικό και πνευματικό κέντρο.

Κατά τη μικρασιατική καταστροφή του 1922, από τους 35.000 Έλληνες κατοίκους της, 4.000 σφάχτηκαν και οι υπόλοιποι κατέφυγαν πρόσφυγες στην Ελλάδα.

Επισκεφθήκαμε την Λαϊκή Αγορά του Αϊβαλί και την παλιά πόλη με τα γραφικά γκαλντερίμια. Το τελευταίο σημείο που επισκεφθήκαμε ήταν το σημείο που οι Αϊβαλιώτες το ονομάζουν "Το μέρος του Διαβόλου". Σύμφωνα με μια παράδοση ο διάβολος παρακάλεσε το θεό να τον αφήσει να ζήσει τα τελευταία του χρόνια σ' εκείνο το μέρος. Πάνω σ' ένα βράχο υπάρχει μια μεγάλη πατημασιά, που οι ντόπιοι υποστηρίζουν ότι είναι η πατημασιά του διαβόλου. Από εκείνο το σημείο βλέπεις το Αϊβαλί, το λιμάνι του, πιο δεξιά την Πέργαμο και τη Δικέλεια, επίσης τη Σμύρνη, το Αιγαίο, τη Μυτιλήνη, τη Λέσβο. Από το σημείο αυτό παρακολουθήσαμε ένα πολύ ωραίο ηλιοβασίλεμα.

Επιστρέφουμε το βράδυ στο Ξενοδοχείο "ΔΙΚΕΛΕΙΑ", το οποίο ανήκει σε κάποιους γνωστούς μας από την Κόνιτσα. Το βράδυ, δίπλα από τη θάλασσα, η ορχήστρα του ξενοδοχείου μας διασκέδασε με ελληνική μουσική και με παραδοσιακούς Καυκάσιους χορούς.

Ξημερώνοντας η 8η Σεπτεμβρίου 1997 αποχαιρετήσαμε τους συμπατριώτες μας από το ξενοδοχείο ΔΙΚΕΛΕΙΑ.

Επόμενος σταθμός μας ήταν η ΤΡΟΙΑ. Πόλη γνωστή σε μας από τον Όμηρο. Ήταν χτισμένη στο σημερινό λόφο Χισσαρλίκ, ανάμεσα στους ποταμούς Σιμόεντα και Σκάμανδρο. Ήταν καλά οχυρωμένη, με δυνατά τείχη, και είχε ισχυρότατη ακρόπολη, το Ίλιο. Θεωρούνταν α-

πόρθητο κάστρο και η κορυφή της λεγόταν Πέργαμον. Τα τείχη της τα είχαν χτίσει σύμφωνα με την παράδοση, ο Απόλλωνας και ο Ποσειδώνας. Μέσα εκεί ήταν χτισμένοι οι ναοί της Αθηνάς και του Απόλλωνα κι άλλα ιερά, τα ανάκτορα του Πριάμου και των γιών του Έκτορα και Πάρη. Η γύρω από την Τροία χώρα ονομαζόταν Τρωάδα.

Η Τροία καταστράφηκε συθέμελα από τους Αχαιούς ύστερα από δεκάχρονο πόλεμο. Ανασκαφές στην Τροία έκανε πρώτος ο αρχαιολόγος Ερρίκος Σλήμαν. Το 1870-1890. Μόλις μπήκαμε στην πόλη αντικρίσαμε ένα τεράστιο ξύλινο άλογο, εμπνευσμένο από την Ιλιάδα του Ομήρου. Σύμφωνα με τον Όμηρο ο Οδυσσεύς είχε την ιδέα να κατασκευαστεί ο γνωστός Δούρειος Ίππος, με τον οποίο κατάφεραν να εισέλθουν στο εσωτερικό των τειχών της Τροίας.

Στη συνέχεια είδαμε ό,τι απέμεινε από τα περίφημα τείχη της Τροίας.

Κατά το μεσημέρι φτάσαμε στον Ελλήσποντο ή Δαρδανέλια. Ο Ελλήσποντος (πορθμός) χωρίζει την Ευρώπη από την Ασία και ενώνει το Αιγαίο με την Προποντίδα. Το μήκος του είναι 67 χλμ. και το πλάτος του 3-7 χιλμ. Η Ευρωπαϊκή ακτή του είναι απότομη και βραχώδης, ενώ η ασιατική χαμηλή και εύφορη. Εξαιτίας της γεωγραφικής τους θέσεως έχει μεγάλη στρατηγική σημασία. Από τα πολύ παλιά χρόνια χρησίμευε για πέρασμα από την Ασία στην Ευρώπη και αντίστροφα, στρατών, λαών κ.τλ.

Πρώτοι τον πέρασαν οι Πέρσες το 480 π.Χ. όταν έρχονταν να κατακτήσουν την Ελλάδα. Κατόπιν ο Μ. Αλέξανδρος το 334 π.Χ. και αργότερα οι Γότθοι, οι Σταυροφόροι κ.α. Ως το 1774 τον έλεγχο των ξένων πλοίων που περνούσαν α-

πό εκεί, τον είχε αποκλειστικά η Τουρκία. Μετά τους ρωσοτουρκικούς πολέμους τα εμπορικά Ευρωπαϊκά πλοία απέκτησαν το δικαίωμα του διάπλου. Από το 1936 τα στενά τα ελέγχει και πάλι η Τουρκία.

Μετά από αρκετή ώρα ταξίδι σταματάμε για να αποβιβαστεί ο ξεναγός μας, ο οποίος μένει στην Κων/πολη.

Φτάνουμε στο Τελωνείο για τον έλεγχο των διαβατηρίων. Λίγο αργότερα περνάμε τον ποταμό Έβρο και φτάνουμε στο ελληνικό Τελωνείο για τον τελευταίο έλεγχο και την είσοδο μας στην Ελλάδα.

Η πρώτη στάση γίνεται στην Αλεξανδρούπολη όπου αποβιβάζεται και αποχαιρετούμε το γκρουπ των συνταξιδιωτών μας από το Σύλλογο Καππαδόκων Αλεξανδρούπολης, "Οι τρεις Ιεράρχες".

Η δεύτερη στάση γίνεται στην Ξάνθη για να αποχαιρετήσουμε το Σύλλογο Καππαδόκων Νομού Ξάνθης, "Ο Άγιος Βασίλειος".

Στη συνέχεια αφήνουμε στο Κοκκινόχωμα Καβάλας τον Πρόεδρο του Πολιτιστικού Μορφωτικού Συλλόγου Κοκκινόχωματος, τον κ. Ι. Παναγιωτίδη.

Όταν φτάνουμε στη Θεσσαλονίκη είναι πια βράδυ. Εκεί αποχαιρετούμε τους συνταξιδιώτες μας από το Σύλλογο Καππαδόκων Μάνδρας Λάρισας, "Ο Άγιος Βασίλειος" και από το Σύλλογο Μαυρόλοφου - Αλμυρού, "Ο Άγιος Γεώργιος Τσαρικλί" καθώς και κάποια άτομα από Λάρισα και Βόλο. Έτσι πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Φτάνουμε στην Κόνιτσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1997.

Το μεγάλο όνειρό μας· η επίσκεψη και το προσκύνημα των πατρογονικών μας εδαφών έγινε πραγματικότητα. Πραγμα-

τοποιήσαμε ένα όνειρο και μια υποχρέωση προς τους παπούδες μας, σ' αυτούς που δεν μπόρεσαν να ξαναδούν το μέρος που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν.

Καταφέραμε να αποθανατίσουμε το ΜΙΣΤΙ, το χωριό τους και να τους το δείξουμε μέσω μια βιντεοκασσέτας. Η συγκίνηση ήταν μεγάλη.

Τα δάκρυά τους κύλησαν από τα μάτια τους και μας έδειχναν με τα χέρια τους το χωριό, την εκκλησία του Αγ. Βασιλείου και μας έλεγαν στη διάλεκτό μας "Ρανώ δεν ζολμόνσα", δηλ. τα βλέπω, δεν τα ξέχασα. Πώς είναι δυνατόν να ξεχάσουν τα παιδικά τους χρόνια, το χωριό τους τον τόπο που γεννήθηκαν; Οι συγκυρίες των εποχών, οι κακουχίες, ο ξεριζωμός, οι κοινωνικές πιέσεις και οι ανακατατάξεις των εποχών (1920-1923, 1940-45, 1960-1965, 1970-1974) τους καθήλωσαν και μοναδικός τους σκοπός ήταν πώς να επιζήσουν και να ανταπεξέλθουν στις αλλαγές που γίνονταν στο χώρο τους.

Το οδοιπορικό που πραγματοποιήσαμε ήταν πάνω απ' όλα η προσπάθεια οικοδόμησης μιας στέρεας μνήμης, καλλιέργεια της συνείδησης μιας ιστορικής συνέχειας για την αξέχαστη μάνα γη των σεβαστών μας προγόνων. Τίποτε απολύτως δεν χάνεται αν εμείς οι ίδιοι δεν αποφασίσουμε να το εγκαταλείψουμε. Το Μιστί ήταν η πατρίδα τους, στην οποία θα επιστρέψουν με το νου, την καρδιά, με το φως των ματιών της ψυχής τους.

* Το Οδοιπορικό αφιερώνεται στη μνήμη της Καππαδόκισσας γιαγιάς μου Ελισάβετ.

Η ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ (ΔΙΠΑΛΙΤΣΑ) ΣΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤ. ΣΤ. ΡΙΣΤΑΝΗ ΣΥΝ/ΧΟΥ ΕΚΠ/ΚΟΥ

Ο εικοστός αιώνας έφυγε. Πέρασε ένας αιώνας με αξιόλογες επαναστατικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής μας.

Κατά το πρώτο ήμισυ του αιώνα, η ανθρωπότητα γνώρισε την απειλή της ολοκληρωτικής καταστροφής από τους δύο (2) παγκόσμιους πολέμους, ενώ κατά το δεύτερο ήμισυ, η ραγαδαία τεχνολογική εξέλιξη, άλλαξε τη μορφή του κόσμου και τον τρόπο ζωής του ανθρώπου...

Η Μολυβδ/στη (Διπαλίτσα) έζησε έντονα τα γεγονότα και τις εξελίξεις που σημάδεψαν τον αιώνα που έφυγε και η πορεία της ήταν αντίστοιχη με τις γενικότερες ανακατάξεις και εξελίξεις. Το πέρασμα στον 20ο αιώνα ήταν μια διαρκής πάλη να ξεφύγει από τη φτώχεια και την εξαθλίωση και ένας συνεχής αγώνας άλλοτε στη δίνη των διαδοχικών πολέμων για να επιζήσει και άλλοτε στον ειρηνικό στίβο για να συμπορευτεί με την πρόοδο και την ευημερία...

Σε δύσκολα χρόνια οι κάτοικοι του χωριού υπέφεραν και ταλαιπωρήθηκαν από θανατηφόρες επιδημίες και αρρώστιες, ένωσαν το φάσμα της πείνας, δοκιμάστηκαν από ταλαιπωρίες και συμφορές απομονωμένοι και ξεχασμένοι και όμως επέζησαν χωρίς να λυγίσουν!...

Παρόλα αυτά η ζωή του χωριού είχε τη δική της ξεχωριστή ομορφιά και χάρη, με τις έντονες χαρές και λύπες!.. Ο Διπαλιτώτης είτε έμεινε στο χωριό είτε ήταν ξενιτεμένος, αγαπούσε τον τόπο του και ένιωθε ψυχικά δεμένος μαζί του... Στο διάβα του αιώνα αμέτρητοι είναι αυτοί

που χάθηκαν και έφυγαν για πάντα από κοντά μας... Όλοι όμως άφησαν ιερή παρακαταθήκη σε μας τους νεώτερους τη μεγάλη αγάπη και το ενδιαφέρον για το χωριό μας...

Στην πρώτη δεκαετία (1911-1918) του αιώνα, το χωριό τουρκοκρατούμενο βρίσκεται σε πλήρη κατάπτωση και αφανισμό. Οι κάτοικοί του, ραγιάδες και δούλοι των τούρκων μπέηδων της Μεσσαριάς, υποφέρουν τα πάνδεινα κάτω από την απάνθρωπη τούρκικη σκλαβιά... Άγγλος περιηγητής που επισκέφθηκε τη Διπαλίτσα το 1902, περιγράφει με τα εξής μελανά χρώματα το κατάντημα του χωριού: "... στη θέση μιας ένδοξης και περίλαμπρης Διπαλίτσας, συνήντησα ένα έρημο και εξαθλιωμένο χωριό!..."

Στη δεύτερη δεκαετία (1911-1920) σημαντικές ιστορικές εξελίξεις σηματοδοτούν την περαπέρω ύπαρξη και ζωή του χωριού...

Στις 6 Μαρτίου 1913, ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει το χωριό από τον τούρκικο ζυγό και συγχρόνως καταστρέφεται εκ θεμελίων ο συνοικισμός της Μεσσαριάς και δολοφονούνται αρκετοί από τους ληστοσυμμορίτες τούρκους Μεσσαρίτες!.. Στις 17 Δεκεμβρίου του ιδίου έτους, με το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας γίνεται προσάρτηση της Β. Ηπείρου στην Αλβανία, οριοθετούνται τα σύνορα μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας και η Διπαλίτσα παραμένει έκτοτε επί των συνόρων ως επιμεθόριο χωριό...

Οι δυστυχισμένοι κάτοικοι προσπαθούν να συνέλθουν, να οργανώσουν τη ζωή τους και να επουλώσουν τα πολλά τραύ-

ματα που η απάνθρωπη τούρκικη σκλαβιά των τετρακοσίων και πλέον χρόνων είχε συσσωρεύσει σε αυτούς...

Κατά την διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, το έτος 1917, το χωριό και η περιοχή γενικότερα δοκιμάζεται από θανατηφόρα επιδημία γρίπης όπου δεκάδες άνθρωποι και ιδίως μικρά παιδιά πεθαίνουν και ενταφιάζονται ομαδικά σε πρόχειρα νεκροταφεία, ομαδικοί τάφοι οι οποίοι ανακαλύπτονται και σήμερα στις θέσεις: Άγιος Ευστάθιος και Άγιος Γεώργιος του χωριού. Ανάμεσα στους εκατοντάδες νεκρούς, οι περισσότεροι είναι πρόσφυγες από χωριά της Β. Ηπείρου, που λόγω του Πολέμου και της μαζικής καταδίωξης των τουρκαλβανών, εγκαταλείπουν τα χωριά τους και έρχονται στην Ελλάδα για να σωθούν.

Κατά το ίδιο έτος, το χωριό κινδυνεύει να καταστραφεί και οι κάτοικοί του να φονευθούν, όταν παλικό απόσπασμα ιππικού, στο οποίο είχαν εθελοντικά ενσωμαρωθεί τουρκαλβανοί Μεσσαριίτες, θέλησε να καταστρέψει το χωριό σε αντίποινα για την καταστροφή της Μεσσαριάς το 1913. Μετά από επίμονες προσπάθειες των δημογερόντων του χωριού και του ιταλού Δ/ντή του παλικού Σταθμού Χωροφυλακής της Μεσσαριάς, ο Αποσπασματάρχης παλός Αξ/κός τελικά πείθεται για την αθωότητα των κατοίκων και το χωριό σώζεται...

Κατά την τρίτη δεκαετία (1921-1930), η Διπαλίτσα με Βασιλικό Διάταγμα που δημοσιεύτηκε στο αριθ. 184/19-8-1919 Τεύχος Πρώτον Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης συστήθηκε σε Κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης και της Ιεράς Μονής της Μολυβδόσσης. Κατά το έτος 1923 γίνεται τοποθέτηση των οριοθετικών πυραμίδων μεταξύ Ελλάδας και Αλ-

βανίας, σε εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Φλωρεντίας. Η προεδρεύουσα παλική επιτροπή, παραβλέποντας σκόπιμα τα σημεία οριοθέτησης που το Πρωτόκολλο είχε ορίσει, θέλησε να περάσει τα σύνορα μεταξύ του Ναού των Αγίων Αποστόλων και του χωριού, στο ρέμα Αγίου Γεωργίου, με αντικειμενικό σκοπό να εγκαταλειφθεί το χωριό από τους κατοίκους. Ο επικεφαλής της ελληνικής επιτροπής Δημήτριος Μπότσαρης, μετέπειτα στρατηγός, αρνήθηκε με επιμονή και σθένος και έτσι η οριοθετική γραμμή των συνόρων πέρασε πίσω από τον Ιερό ναό... Κατά το έτος 1929, με Προεδρικό Διάταγμα που δημοσιεύτηκε στο αριθ. 431/12-12-1929 Τεύχος Πρώτον Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, η Κοινότητα Διπαλίτσας μετονομάζεται σε Κοινότητα Μολυβδοσκέπαστης. Κατά την παραπάνω δεκαετία άρχισε το μεταναστευτικό ρεύμα των κατοίκων. Πολλοί εξ αυτών μεταναστεύουν στην Αίγυπτο (Κάϊρο, Αλεξάνδρεια κλπ) και εσωτερικά στην Θεσσαλονίκη και Αθήνα...

Η τέταρτη δεκαετία (1931-1940) βρίσκει τους κατοίκους σε μια αγωνιώδη προσπάθεια επιβίωσης μετά την οριστική οριοθέτηση των συνόρων Ελλάδος Αλβανίας. Ο περιορισμένος καλλιεργήσιμος και βοσκήσιμος κοινοτικός χώρος και η συνεχιζόμενη καταβολή στους τούρκους -μπέηδες της Μεσσαριάς του φόρου (ίμορου) από την καλλιέργεια των μεσηγγυμένων-μπέηκων χωραφιών, τους εξαναγκάζει να δουλεύουν σκληρά για να επιβιώσουν!... Για το λόγο αυτό πολλοί άνδρες του χωριού αναγκάζονται να ξενιτευτούν για εύρεση εργασίας στα έργα Μεταξά στο Σιδηρόκαστρο Σερρών, στην Θεσ/νίκη, στην Αθήνα και σε άλλα μέρη της Πατρίδας μας. Μετά το 1939, που οι

Ιταλοί καταλαμβάνουν την γείτονα Αλβανία, και όλα δείχνουν πως βαδίζουμε προς τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, στην περιοχή μας κατασκευάζονται οχυρωματικά-αμυντικά έργα και οι κάτοικοι ζουν με το άγχος του πολέμου.

Η πέμπτη δεκαετία του αιώνα (1941-1950) θεωρείται η πλέον ταραχώδης, καταστρεπτική και ολέθρια περίοδος.

Η έναρξη του Β. Παγκοσμίου Πολέμου, με την είσοδο των Ιταλών (28 Οκτωβρίου 1940), στην Πατρίδα μας, εξαναγκάζει τους κατοίκους του χωριού να καταφύγουν πρόσφυγες στα γύρω χωριά (Πωγωνίσκο, Βασιλικό, Βήσσανη, Πάπιγκο κ.λπ.) για να σωθούν από την μανία των κατακτητών...

Στις 21 Νοεμβρίου 1940 διεξάγεται στα γύρω υψώματα του χωριού φοβερή μάχη, όπου ο στρατός μας καταδιώκει πέραν των συνόρων τους ατάκτως οπισθοχωρούντες παλούς.

Στις 9 Ιουλίου 1943 οι Γερμανοί κατακτητές πυρπολούν το χωριό μας και φονεύουν όσους κατοίκους βρίσκουν μπροστά τους (ΜΑΝΩΛΗ ΓΟΡΑ-ΣΠΥΡΟ ΤΖΙΑΤΖΙΟ-ΝΙΚΟΛΑ ΡΟΪΔΗ - ΤΟΛΗ ΜΠΕΡΤΖΟ-ΚΩΝ/ΝΟ ΤΖΙΑΒΑΡΑ, σκορπώντας την οδύνη και τον όλεθρο στο χωριό μας και στη γύρω περιοχή... Οι παραπάνω δολοφονηθέντες συγχωριανοί μας είναι τα πρώτα θύματα της αντίστασης του ελληνικού λαού ενάντια στον κατακτητή...

Τον Ιούνιο του 1944 οι Γερμανοί εισβολείς συλλαμβάνουν ομάδα συγχωριανών μας (ΘΑΝΑΣΗ ΒΛΑΧΟ-ΝΙΚΟΛΑ ΝΙΝΗ-ΚΩΣΤΑ ΤΣΙΠΗ-ΖΑΧΑΡΑΚΗ ΜΠΕΡΤΖΟ-ΝΙΚΟ ΚΑΤΣΕΤΑ και ΒΑΣΙΛΗ ΠΡΟΚΟ) και τους οδηγούν ομήρους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης της Γερμανίας. Οι συγχωριανοί μας αυτοί απελευθερώνο-

νται και επιστρέφουν στην Πατρίδα μετά την κατάρρευση του άξονα, πλην του ΝΙΚΟΛΑ ΝΙΝΗ που πεθαίνει στην Αυστρία από τις στερήσεις και τις κακουχίες κατά την μεταφορά τους στην Γερμανία.

Κατά την περίοδο 1946-49, του εμφυλίου σπαραγμού και του αδελφοκτόνου πολέμου, το χωριό μας βρίσκεται και πάλι στο στόχαστρο. Τα Χριστούγεννα του 1947, ενώ οι μάχες μεταξύ ανταρτών και εθνικού στρατού μαίνονται (Κόνιτσα-Μπουραζάνι) το χωριό βρίσκεται αποκομμένο από τον άλλο ελλαδικό χώρο. Οι άντρες του χωριού (Μάηδες), τα γυναικόπαιδα, μια διμοιρία στρατού και οι άντρες του Σταθμού Χωρ/κής, κατορθώνουν μέσα από αντίξοες συνθήκες και κινδύνους να φθάσουν στα Γιάννενα σαν ανταρτόπληκτοι... Επιστρέφουν στο χωριό κατά τα τέλη του 1949 και αγωνίζονται να ξαναρχίσουν τη ζωή τους πάνω στα χαλάσματα, στη φτώχεια και στη συμφορά.

Οι δεκαετίες του 50 και 60 είναι οι πιο δύσκολες για τη διαβίωση των κατοίκων του χωριού. Φτώχεια, μизέρια και ταλαιπωρίες συνοδεύουν την άχαρη ζωή των ανθρώπων του χωριού.

Το χωριό ευρισκόμενο στην επί των συνόρων επιηρουμένη Ζώνη, αντιμετωπίζει τεράστια προβλήματα στην εν γένει ζωή των κατοίκων του. Η μετακίνησή τους είναι δύσκολη και προβληματική, αφού πρέπει να εφοδιάζονται με ειδικές άδειες και ταυτότητες και είναι πάντοτε στις διαθέσεις και ορέξεις του εκάστοτε Δ/ντή του Λόχου Προκάλυψης. Η μετακίνηση των κατοίκων μέσα στο χωριό, μετά τις 10 το βράδυ είναι απαγορευμένη και όποιος τολμήσει να πάει έστω και στο σπίτι του γείτοντα για οποιανδήποτε ανάγκη, συλλαμβάνεται και οδηγείται στο Στρατιωτικό Φυλάκιο του χωριού.

Παρά το ότι έρχονται στο χωριό τα πρώτα σημάδια του πολιτισμού (αυτοκινητόδρομος το 1959, ηλεκτρικό ρεύμα το 1961) και στην Αθήνα ιδρύεται η Αδελφότητα Μολυβδοσκεπαστινών με σκοπό την συνένωση των αποδήμων κατοίκων και την σύνδεση με την γενέτειρα, η ζωή στο χωριό συνεχίζει να είναι δύσκολη και δραματική. Τότε ακριβώς αρχές της δεκαετίας του 60, έρχεται το μεταναστευτικό άνοιγμα προς Δυτ. Γερμανία και δεκάδες κάτοικοι του χωριού οικογενειακά φεύγουν για ανεύρεση καλύτερης τύχης. Το χωριό αδειάζει κυριολεκτικά και τα σημάδια αφανισμού είναι ορατά.

Η δεκαετία του 70 θεωρείται σημαδιακή για την ύπαρξη του χωριού, διότι αρχίζει αντίστροφη μέτρηση για τη ζωή του. Οι αρχές του 1970 το βρίσκουν εξαθλιωμένο με λίγους γέροντες και η διάρκεια της ζωής του φαίνεται περιορισμένη!!! Χαρακτηριστική είναι έκθεση του Δασάρχη Κόνιτσας για το χωριό, που στο τέλος αυτής γράφει επί λέξη: "... Στο χωριό σε πέντε χρόνια θα ζούνε λίγοι ξεχασμένοι γέροντες..." Το Δημοτικό του Σχολείο έχει μόνο πέντε (5) μαθητές και από χρόνο σε χρόνο θα έχει την τύχη των άλλων Σχολείων των διπλανών χωριών που κάθε χρόνο κλείνουν...

Οποία όμως διάψευση όλων αυτών των ενδεικτικών σημείων της παρακμής και του αφανισμού του χωριού... Φαίνεται πως η Παναγία η Μολυβδοσκεπαστινή, την οποία οι κάτοικοι με σεβασμό και ευσέβεια λατρεύουν και στην οποία πάντοτε εναποθέτουν τις ελπίδες τους, έκανε και πάλι το θαύμα της...

Το χωριό ξαναζωντανεύει. Ιδρύεται το Μαθητικό Οικοτροφείο του Ε.Ο.Π. και το Σχολείο ξαναπαίρνει την ζωντάνια και τη χαρά που είχε κάποτε.

Είκοσι (20) και πλέον μαθητές από διάφορα διπλανά χωριά γεμίζουν τους δρόμους του χωριού με τις αγνές παιδικές τους φωνές. Πολλοί των κατοίκων επιστρέφουν οικογενειακά από την Γερμανία, κτίζουν νέα σύγχρονα σπίτια και το χωριό ξαναζωντανεύει, παίρνοντας νέες ελπίδες παράτασης της ζωής του.

Και έτσι φτάνουμε στην δεκαετία του 80, που δικαιολογημένα έχει χαρακτηριστεί από πολλούς σαν χρυσή δεκαετία για το χωριό μας.

Η αρχή της δεκαετίας του 80 (20 Απριλίου 1980), σημαδεύεται με την αισχρή πράξη της αρχαιοκαπηλείας, της διάρρηξης δηλαδή της Ιεράς Μονής Μολυβδοσκεπαστης, όπου επαίσχυντοι αρχαιοκάπηλοι βεβηλώνουν τον ιερό χώρο της Μονής και αρπάζουν ό,τι ιερότερο και πολυτιμότερο έχει η περιοχή μας.

Ευτυχώς όμως, χάρη στην έγκαιρη και αποτελεσματική επέμβαση κατοίκων του χωριού, Αστυνομίας και Στρατού, οι αρχαιοκάπηλοι συλλαμβάνονται και τα κλοπιμαία, που βρέθηκαν αμέσως, παραδίδονται στην 8η Εφορεία Βυζ. Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων για συντήρηση και διαφύλαξη.

Η Κοινοτική Αρχή σε αγαστή συνεργασία με τη Δ/νση του Σχολείου και το Προσωπικό του Μαθ. Οικοτροφείου, δημιουργεί άριστες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των πολιτιστικών και πνευματικών εκδηλώσεων και την γενικότερη πρόοδο του χωριού.

Έργα αναβάθμισης της ζωής του χωριού εκτελούνται (Πολιτιστικό Κέντρο, δρόμοι, πλατείες κ.λπ.) και το χωριό μας, κατά γενική ομολογία, γίνεται το στολίδι της Επαρχίας...

Το Δημοτικό Σχολείο, σε στενή συνεργασία, με το Μαθ. Οικοτροφείο και με τη

σωστή καθοδήγηση του αιμνήστου συγχωριανού μας ηθοποιού Τάκη Πρόκου, παρουσιάζει άριστες εθνικές Γιορτές με θεατρικές παραστάσεις και με τη λήξη των μαθημάτων κατ' έτος πραγματοποιεί πολυήμερες εκδρομές σε όλο τον ελλαδικό χώρο με την αθρόα συμμετοχή των συγχωριανών μας.

Ιδρύεται, συγχρόνως, στα Ιωάννινα ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού μας "Άγιος Ευστάθιος", με σκοπό την συμβολή στην ανάπτυξη των πολιτιστικών εκδηλώσεων του χωριού και την βοήθειά του στην πραγματοποίηση έργων αναβάθμισης της ζωής του χωριού... Σε στενή συνεργασία Κοινοτικής Αρχής, Πολιτιστικού Συλλόγου, Αδελφότητας και των κατοίκων, αναβαθμίζεται το παραδοσιακό πανηγύρι των Αγίων Αποστόλων σε διήμερο και τριήμερο, με άριστες εμφανίσεις χορευτικών συγκροτημάτων (πρωτοστατεί το χορευτικό του Συλλόγου με τις όμορφες παραδοσιακές τοπικές στολές) και ηπειρωτών τραγουδιστών, και αναβιώνει το παλιό έθιμο του Ζιαφετίου.

Δυστυχώς όμως έρχεται η τελευταία δεκαετία του αιώνα μας, που εξ αιτίας της ανικανότητας, του εγωισμού, της ανευθυνότητας και της μικροψυχίας της νέας Κοιν. Αρχής, η πρόοδος σταματά, οι κάτοικοι διαχωρίζονται σε ομάδες-κλίκες και το χωριό καταρακυλά στην παρακμή. Η έλλειψη συνεργασίας και κατανόησης μεταξύ Κοιν. Αρχής, Σχολείου, Μαθ. Οικοτροφείου, Συλλόγου και Αδελφότητας, οδηγούν το χωριό προς την αυτοκαταστροφή...

Αποκορύφωμα αυτής της τραγικής κατάστασης είναι το κλείσιμο του Σχολείου

Μαθ. Οικοτροφείου και η διακοπή σχέσεων των εκλεκτών μας φίλων με το χωριό.

Ευτυχώς, στην κρίσιμη αυτή στιγμή, ιδρύεται από νέους του χωριού μας ο Αγροτικός οίνοποιητικός συνεταιρισμός και παρά τις αντιξοότητες και τις αντιπαλότητες με την Κοιν. Αρχή, εντάσσεται σε Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατασκευάζει ένα πρότυπο παραδοσιακό Τσιπουράδικο-Εκθετήριο, αγκαλιάζει τους περισσότερους των κατοίκων και δημιουργεί νέες προϋποθέσεις αναβάθμισης της ζωής του χωριού.

Οι εκλογές του Οκτωβρίου του 1998 απαλλάσσουν το χωριό από την ανικανότητα και την ανευθυνότητα και αναδεικνύουν Τοπικό Συμβούλιο κατά πλειοψηφία από νέους, που με τον εκλεγέντα συγχωριανό μας Δημοτικό Σύμβουλο, αγωνίζονται για να κρατήσουν το χωριό μας στη ζωή και να περισώσουν ό,τι απέμεινε όρθιο...

Η ένταξή μας από 1-1-1999 στον Καποδιστριακό Δήμο Κόνιτσας, δημιουργεί νέες προϋποθέσεις για τη ζωή του χωριού. Τα πράγματα δεν είναι εύκολα.

Πιστεύουμε όμως στην Προστάτιδα Παναγία μας την Μολυβδοσκεπαστινή, ότι και πάλι θα κάνει το θαύμα της και στους νέους που ανέλαβαν τις τύχες του χωριού μας, ότι θα ξεπεράσουν τα τεράστια εμπόδια και προβλήματα και θα αγωνιστούν ώστε το χωριό μας να μην πεθάνει.

Μπήκαμε στον νέο αιώνα, στη νέα χιλιετία με ζωντανές τις ελπίδες ότι το χωριό μας θα ζήσει, παρά το ότι κατά τον τελευταίο χρόνο του αιώνα είχαμε μεγάλες απώλειες σε συγχωριανούς μας και ιδίως σε νέους.

Ένας σταθμός της ζωής μου

- Ποιά είναι η Αθανασιάδη;

Οι παιδικές φωνές και τα κρυφογελάκια της τάξης σταμάτησαν απότομα και όλα τα κεφάλια γύρισαν προς την έδρα.

Κοπάζουμε όλες τη φιλόλογό μας που από τα μάτια της έτρεχαν δάκρυα.

Δειλά-δειλά σήκωσα το χέρι μου και απάντησα.

- Εγώ κυρία.

- Είναι αληθινός αυτός ο σταθμός της ζωής σου παιδί μου;

- Ναι κυρία.

- Σήκω να διαβάσεις την έκθεσή σου σε παρακαλώ, στις συμμαθήτριάς σου.

"Κατάγομαι από ένα μικρό ορεινό χωριό της Ηπείρου. Αγία Βαρβάρα είναι το σημερινό του όνομα γιατί στην είσοδο του χωριού είναι ένα μικρό εκκλησάκι αφιερωμένο στην Αγία Βαρβάρα. Οι κάτοικοι λίγοι και φτωχοί, ο ένας φτωχότερος από τον άλλο. Οι συνθήκες της ζωής σκληρές. Οι γονείς μου νέοι, εργατικοί, αλλά όση δουλειά και να κατέβαλαν, ήταν μέταια γιατί και τα εισοδήματα ήταν πολύ λίγα για να καλύψουν τις ανάγκες της οικογένειας.

Έτσι το χειμώνα του 1966, πήραν τη μεγάλη απόφαση να φύγουμε από το χωριό. Πού θα πάμε, στην Αθήνα, στη μεγάλη πόλη με τις πολλές ευκαιρίες για δουλειά.

Ήταν στα μέσα του Γενάρη όταν ετοιμαστήκαμε για το μεγάλο ταξίδι.

Ένα μουλάρι που θα το συνόδευε ένας συγγενής και φίλος θα έφερνε τα λίγα υπάρχοντά μας- (ένα μαξιλάρι, λέει πάντα ο πατέρας μου έφερα από το χωριό), -κι εμας τα μικρά καβάλα, στην Κόνιτσα και από εκεί στα Γιάννενα και μετά Αθήνα.

Οι στιγμές του αποχωρισμού, του ξεριζωμού αλπομόνιες, γραμμένες για πάντα στο παιδικό μου μυαλό. Το στερνό αγκάλιασμα με τις γιαγιάδες και τους παππούδες, χαραγμένο για πάντα στην παιδική μου ψυχή. Η κραυγή της γιαγιάς στον Αη-Θανάση ακόμη

αντηχεί στα αυτιά μου.

Το χιόνι είχε σκεπάσει τα πάντα. Το κρύο τσουχτερό. Τα βήματα των γονιών μου μέσα στο χιόνι σταθερά και γρήγορα και μόνον κρυφές ματιές έριχναν προς τα πίσω πιασμένοι χέρι-χέρι.

- Πού πάμε;

Ο ένας προσπαθούσε να κρύψει τα δάκρυά του από τον άλλο για να μη λυγίσουν. Σε κάποια στιγμή που τα δάκρυα στέρεψαν και ο δρόμος φάνταζε ατελείωτος η μητέρα μου μας πλησίασε να μας μιλήσει, να μας χαϊδεύσει, να πάρει κουράγιο και δύναμη από μας. Τότε ακούμπησε τα χεράκια του αδερφού μου.

- Το παιδί είπε, το παιδί πάγωσε.

Και τότε με ψυχική δύναμη που μόνο σε μια μάνα μπορείς να βρεις, κατέβασε τον αδερφό μου από το μουλάρι, τον πήρε στην αγκαλιά της και γυρίζοντας το φόρεμα της τον τύλιξε για να τον ζεστάνει. Συνεχίσαμε το ταξίδι που φαινόταν ατελείωτο. Ένα ταξίδι που μας οδήγησε σε μια καινούργια ζωή. Ένα ταξίδι που στάθηκε σταθμός της ζωής μου".

Όταν σήκωσα το κεφάλι μου από το τετράδιο, είδα πολλά μάτια γύρω μου δακρυσμένα και ένιωσα δυο χέρια ζεστά να με αγκαλιάζουν. Ήταν τα χέρια της καθηγήτριάς μου, της κ. Παπαγιαννάκη, που όσα χρόνια και να πέρασαν δεν την ξέχασα.

Κι όταν τώρα που κι εγώ είμαι μέλος της εκπαιδευτικής κοινωνίας, οι συνάδελφοί μου λένε πως δείχνω μια ιδιαίτερη ευαισθησία στα παιδιά της επαρχίας, εγώ απλώς χαμογελώ και λέω πού να ξέρατε γιατί.

Αφιερωμένο στη μνήμη
της αγαπημένης μου μητέρας
που τόσο γρήγορα και άδικα
έφυγε από κοντά μας.

Ράνια Αθανασιάδη-Σταμπολτά
Νηπιαγωγός

Πρωτομαγιές στο Βοϊδομάτη

Είναι εκείνες οι απίθανες Πρωτομαγιές στο Βοϊδομάτη που ακόμα και σήμερα με κάνουν να αισθάνομαι κυριαρχημένη από τον κόσμο των εντυπώσεων, αυτό τον αλλεπάλληλο καταγισμό των εντυπώσεων που κατέληξε σε έκσταση, όταν ανεβασμένη στην τρίχνη κούνια μετεωριζόμουν απαλά, νατουριστικά, δυνατά κι ακόμα δυνατά, με πρόθεση την υπέρβαση των πάντων ορατών και αοράτων.

Όταν φθάναμε εκεί το πρώτο μας μέλημα ήταν να σκαλώσουμε σε κανένα "καλό" Πλατάκι την κούνια μας.

Οι εμπειρίες του μετεωρισμού γίνονταν γρήγορα εντυπώσεις απίθανες συγκερασμένες με την φαντασία και την αχαλίνωτη επιθυμία της νεότητας.

Στο αποκορύφωμα της κίνησης το κεφάλι μου άγγιζε το φύλλωμα των ψηλότερων κλαδιών και για λίγο για μια στιγμή της στιγμής ζούσα μέσα σ' αυτό τον υπέροχο πράσινο θόλο που άφηνε τις ηλιαχτίδες κλεφτά να με διαπερνούν.

Το βάρος του κόσμου έφευγε από την πλάτη μου και καθώς όλα υποβάλλονταν σε μια συρρίκνωση παρατηρούσα πρόσωπα και πράγματα αμέτοχη, κρατώντας τις αποστάσεις περισσότερο του συνήθους. Η ύπαρξή μου σπινθηροβολούσε ρίχνοντας κρυστάλλους φωτός σ' αυτόν τον στάσιμα επαναλαμβανόμενο κόσμο.

Η κούνια της πρωτομαγιάς ήταν ένα πάθος, θαρρείς ότι περίμενα εκείνο το υπερυψωμένο momentum για να απομονωθώ στο μοναδικό δικό μου κόσμο, ως τα όρια της μεταφυσικής.

Πολλοί από σας που διαβάζετε αυτές τις γραμμές θάχετε νιώσει κάπως έτσι "φιλοσοφικά", ενεργώντας και λειτουργώντας ποικιλοτρόπως στη φύση, κι ίσως κάποια στιγμή απ' όλες αυτές τις "φυσικές" σας στιγμές να καθόρισε τη ζωή σας και να σας λύτρωσε.

Αλλά τι άλλο μπορεί να προσφέρει η φύση παρά διαλογισμό και φιλοσοφία!

Η φύση σε εξαγνίζει, σε καθαρίζει, σε τοποθετεί μέσα στα "πράγματα" φιλοσοφικά, οφείλεις να λειτουργήσεις και να δημιουργήσεις πράγματα "δικά" σου ασυνήθιστα.

Το ποικιλόχρωμο δράμα της ζωής δεν μας αφήνει και πολλά περιθώρια. Από μας εξαρτάται να αντιληφθούμε και να διαλέξουμε τον τόπο και τις στιγμές που θα επιστρατεύσουν τις αισθήσεις μας, να νιώσουμε αυτό που πάει πέρα απ' τη συνήθεια. Αυτό θα πει να μην επιτρέψουμε σ' αυτή την αίσθηση του θανάτου να μας καταβάλει.

Οι ρόλοι μας τελικά σ' αυτή τη ζωή είναι κουραστικοί κι αδυσώπητοι και τους παίζουμε μέχρι τέλους, θα μας ανακουφίσει και θα μας ξαλάφρωνε να βλέπαμε το ρόλο μας από μακριά κριτικά και φιλοσοφημένα. Με λίγα λόγια να βλέπαμε τη ζωή μας "φυσικά".

Το φυσικό δεν είναι κάτι συνηθισμένο και ίσως η συνήθεια νάναι κάποια αποτυχία!

"Ο κύριος αυτός
κάθε πρωί κάνει το λουτρό του
μέσα στα νερά της νεκρής θάλασσας
έπειτα φορεί ένα πικρό χαμόγελο
για τη δουλειά και τους πελάτες".

Ένας από τους πολλούς ανθρώπινους ρόλους από το "Στρατή θαλασσινό" του Σεφέρη κι ένας παρόμοιος στον Eliot από το ποίημα του "The love song of J. Alfred Prufrock" όπου το Προύφροκ καθησυχάζει τον εαυτό του.

"Θα βρεις το χρόνο, θα βρεις το χρόνο να ετοιμάσεις ένα πρόσωπο για να συναντήσεις τα πρόσωπα που συναντάς"

Και πόσο μας αξίζουν αυτοί οι άχαροι ρόλοι, αυτές οι συνηθισμένες καταστάσεις, αυτές οι αμετάβλητες επαναλαμβανόμενες κακουχίες; επιτέλους ας πάμε πέρα από τα τετριμμένα.

Η φύση μπορεί να μας φανερώσει ρόλο υπό αίρεση, φυσικό, όλο εξάρσεις και υφέσεις γεμάτο φαντασία σαν το πνεύμα που μας κυβερνά.

Κι όσοι από μας ζούμε σε τόπους που η

φύση λιγοστεύει ας πλησιάσουμε φιλικότερα αυτή που απομένει, αναζητώντας τη χαμένη μας ύπαρξη.

Κι αν η πορεία μας αποδειχθεί παραγωγική τότε μπορούμε να ζούμε και να πεθαίνουμε πέρα από την ελπίδα και την ψευδαίσθηση.

Με γοητεύει το γεγονός ότι αυτή η θαυμάσια φύση του τόπου μας μπορεί να προσφέρει στιγμές δημιουργικής σκέψης και δρόμους για ανυψωμένα γνωστικά πεδία.

Και μπορεί ακόμα να γεννά ανθρώπους, που ζουν μετέωροι ανάμεσα γης και ουρανού πορευόμενοι παραγωγικά μέσα στη φύση, είτε με τη σκέψη, είτε με την τέχνη, είτε με τη μουσική και το τραγούδι τους.

Αθήνα 5 Νοεμβρίου 1999

Κίτσιου Ειρήνη

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΚΙΝΗΤΟ 093 771060

☎ ΟΙΚΙΑΣ: 22113

ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

- Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88 Κόνιτσα

ΚΥΡΙΤΣΗ ΕΛΕΝΗ
Επίσημος Αντιπρόσωπος
Κινητής Τηλεφωνίας
MOBITEL PANAFON

Κόνιτσα Τηλ. (0655) 22.434

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου ό. 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Κ. 105 64

τηλ.: 324267
τηλ. - Fax: 324491
κιν.: 094-67610

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΙΜΗΣΕ ΤΗΝ 87η ΕΠΕΤΕΙΟ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

Οι εορταστικές εκδηλώσεις που διοργάνωσε η Ηπειρωτική Εστία Θεσσαλονίκης την Κυριακή 20 Φεβρουαρίου 2000, για την 87η επέτειο απελευθέρωσης των Ιωαννίνων ξεκίνησαν στις 10 π.μ. με επίσημη δοξολογία στον ιερό ναό του αγίου Δημητρίου, χοροστατούντος του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Παντελεήμονος του Β' στο πρώο του Γ' σώματος στρατού, δάφνινα στεφάνια υπερ των πεσόντων κατέθεσαν η "Ηπειρωτική Εστία", ο πανελλήνιος σύλλογος Μακεδονομάχων "ο Παύλος Μελάς", η ένωση αποστράτων αξιωματικών στρατού Θεσσαλονίκης.

Στη συνέχεια στην κατάμεστη αίθουσα τελετών της Η.Ε.Θ. ανεγνώσθη το μήνυμα του προέδρου της "Νέας Δημοκρατίας" κ. Κώστα Καραμανλή και ο Νομάρχης Άρτας, δικηγόρος κ. Λάμπρος Ρίζος μίλησε με θέμα "Η Ιστορική σημασία της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων".

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους οι πρώην υπουργοί - βουλευτές κ. Παπαθεμελής, Κούβελας, οι βουλευτές κ. Ορφανός, Ρεγκούζας.

Ο εκπρόσωπος του υπουργού Μακεδονίας - Θράκης κ. Τσόλκας, ο εκπρόσωπος της υπηρεσίας διεθνών σχέσεων του υπουργείου εξωτερικών πρέσβης κ. Κυριακούδης, ο εκπρόσωπος του διοικητή Γ' σώματος στρατού Αντρ/ρχης Χρήστου, ο εκπρόσωπος του διοικητή ναυτικής διοίκησης βορείου Ελλάδος Αντ/ρχης Ψαράς, ο εκπρόσωπος του γενικού αστυνομικού διευθυντού Θεσσαλονίκης αστυνομικός υποδιευθυντής κ.

Μαργαρίτης.

Ο πρώην υπουργός κ. Σπηλιοτόπουλος, ο πρόεδρος της εταιρείας Μακεδονικών σπουδών κ. Βαβούσκος, ο τ. αντιπρόεδρος της Ε.Μ.Σ. κ. Βαβρίτσας, ο εκπρόσωπος του πανελλήνιου συνδέσμου αποστράτων αξιωματικών ενόπλων δυνάμεων και σωμάτων ασφαλείας Παρ/μα Θεσ/νίκης κ. Γιούλιας, ο εκπρόσωπος της πανελλήνιας ομοσπονδίας εφέδρων αξιωματικών Παρ/θμά Θεσ/νικής κ. Γεωργίου, ο πρόεδρος της ομοσπονδίας Δυτικομακεδονικών σωματείων κ. Στεργιάδης, ο αντιπρόεδρος της Ένωσης Ρουμελιωτών βορείου Ελλάδος κ. Αλεξίου, η επίτιμη πρόεδρος της μέριμνας Ποντίων κυριών κ. Στεργιάδου, η αντιπρόεδρος του Λύκειου Ελληνίδων και του συλλόγου Φιλίας Ελλάς - Κύπρος κ. Μπρέντα, η αντιπρόεδρος της Χ.Ε.Ν. Θεσ/νικής κ. Βαζάκα, εκπρόσωποι των Ηπειρωτικών συλλόγων και σωματείων Θεσσαλονίκης.

**Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ 60 ΧΡΟΝΩΝ
ΤΗΣ "ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ"
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Η "Ηπειρωτική Εστία" Θεσσαλονίκης γιορτάζοντας τα 60 χρόνια από την ίδρυση της, διοργάνωσε παραδοσιακό γλέντι σε κοσμικό κέντρο της πόλης μας, με τιμώμενο πρόσωπο τον Ηπειρώτη υφυπουργό ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. κ. Θεόδωρο Κολιοπάνο, προσθέτοντας ακόμα ένα κρίκο στην αλυσίδα της συνεργασίας Θεσσαλονίκης με την μάνα Ήπειρο.

Η "Ηπειρωτική Εστία" Θεσσαλονίκης έχει ακόμα την δυνατότητα να διατηρεί

την οικογενειακή ατμόσφαιρα στις συνάξεις των ηπειρωτών και έτσι το κοινό τραπέζι και ο χορός ένωσαν για άλλη μια φορά τους Πωγωνήσιους, Ζαγορίσιους, Γιαννιώτες, Αρτινούς, Πρεβεζιάνους, Θεσπρωτούς και Βορειοηπειρώτες σε ένα κύκλο αγάπης, αλληλεγγύης και συναδελφοσύνης.

Το 50 μελές χορευτικό συγκρότημα της Εστίας κέντησε τους ηπειρωτικούς χορούς συγκινώντας τους προσκεκλημένους για την διατήρηση των αυθεντικών βηματισμών που με ευλάβεια διδάσκονται στην νέα γενιά των ηπειρωτών για να μη σβήσει η παράδοση.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους: Ο γενικός αρχιερατικός επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης Μ. Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Βακάρος.

Ο Υπουργός Μακεδονίας - Θράκης κ.

Μαγκριώτης, οι πρώην υπουργοί βουλευτές κ. Καστανίδης, Κούβελας, Φούσας, ο τ. υφυπουργός παιδείας κ. Σπηλιόπουλος, οι υποψήφιοι βουλευτές Κ. Τζιάλας, Τσεκούρας, ο αντιδήμαρχος καθαριότητας Θεσσαλονίκης κ. Δημητρίου ο πρόεδρος του συλλόγου ηπειρωτών Γρεβενών κ. Ντούρος, οι οποίοι στον χαιρετισμό τους εξηραν το έργο που επιτελείται στην Η.Ε.Θ., έργο με εθνική, κοινωνική, πολιτιστική σημασία, έργο προσφοράς στην πόλη της Θεσσαλονίκης αλλά και την Ήπειρο, συγχάιροντας το Δ.Σ. για την επιτυχημένη εκδήλωση και την μεγάλη προσέλευση της νέας γενιάς των Ηπειρωτών που ενισχύει την πίστη ότι η Η.Ε.Θ. θα γιορτάσει σε ενεργό δράση και τα 100 χρόνια από την ίδρυσή της.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

από τη γενική συνέλευση του συλλόγου μας

Στις 20 του Φλεβάρη, πραγματοποιήθηκε η γενική συνέλευση του συλλόγου Οξυάς "ο Άγιος Νικόλαος". Θέματα για συζήτηση ήταν πολλά και όλα ενδιαφέροντα, αλλά ευτυχώς υπήρχε σωστός προγραμματισμός και η συζήτηση ήταν ευχάριστη, ενδιαφέρουσα και καθόλου κουραστική. Θέμα που τράβηξε περισσότερο το ενδιαφέρον μας ήταν ο αυτοκινητόδρομος Βούρμπιανης - Οξυάς που ακόμη δεν ασφαλοστρώθηκε, παρα το γεγονός ότι είχε προϋπολογισθεί και είχε δημοπρατηθεί μαζί με το κομμάτι του δρόμου στους Χιονιάδες που ήταν για ασφαλοστρώση. Όπως παραδόξως το κομμάτι στους Χιονιάδες ασφαλοστρώθηκε και με το παραπάνω, ο δικός μας μένει όπως ήταν και με τις βροχές του χειμώνα έγινε ακόμη πιο χειρότερος. Ακόμη και ο ισχυρισμός της Νομαρχίας ότι αναβλήθηκε η ασφαλοστρώση για να γίνουν ορισμένα τεχνικά έργα δεν ευσταθεί γιατί πραγματικά ο δρόμος έχει ανάγκη από την κατασκευή ορισμένων τεχνικών έργων, μέχρι στιγμής δεν έγινε τίποτε, πράγμα που μας κρατάει όλους σε ανησυχία. Η γενική συνέλευση του συλλόγου χρέωσε το Κ.Σ. να εντείνει τις ενέργειές του, εν ανάγκη να πάει και αντιπροσωπεία του στα Γιάννινα, να συναντηθεί με το Νομάρχη, να του εκθέσει τις ανησυχίες μας και ότι εξ αιτίας του κακού δρόμου των 7 χιλιομέτρων Βούρμπιανης Οξυάς πολλοί χωριανοί μας δεν ξεκινούν να παν στο χωριό το Πάσχα, το ίδιο και στις εκλογές.

Είναι αυτονόητο πόσο άσχημο είναι

αυτό για το χωριό και ιδιαίτερα για τους χωριανούς μας που μένουν στο χωριό που περιμένουν με λαχτάρα να φύγει ο χειμώνας και να πάει κάποιος από εμάς στο χωριό. Παρά το γεγονός ότι η ασφαλοστρώση του δρόμου υπάγεται στη δικαιοδοσία της Νομαρχίας, νομίζουμε ότι και ο Δήμαρχος των Μαστοροχωριών δεν μπορεί, αλλά και δεν πρέπει να μείνει αδιάφορος γιατί, εκτός των άλλων αρνητικών συνεπειών για το χωριό μας, είναι το μόνο χωριό του Δήμου χωρίς ασφαλοστρωμένο δρόμο.

Πολλά ειπώθηκαν και για την κεραία που πάει να βάλει η ΠΑΝΑΦΩΝ στην Αγία Τριάδα.

Η γενική συνέλευση έκρινε σωστό ότι και προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί και κάτι πρέπει να γίνει ακόμη, το ίδιο και προς την *cosmote*.

Σε συνέχεια και μέσα σε θερμά χειροκροτήματα ανακοινώθηκαν τα ονόματα των μαθητών του χωριού μας που στις εξετάσεις πέτυχαν να εισαχθούν σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Αυτοί είναι 1ος ο Γεωργακόπουλος Χρήστος στο Ε.Μ.Π., 2ος ο Τσιμακίδης Δημήτριος στα Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, 3ος ο Μαργαρίτης Δημήτριος στα Τ.Ε.Ι. Ηρακλείου, 4η η Μαργαρίτη Θεοδώρα στην Ιατρική Αθηνών, 5η η Παπαχρήστου Εβίτα στα Τ.Ε.Ι. Αθηνών και 6η η Σαμαρά Γεωργία στο Πάντειο Παν/μιο.

Το Κ.Σ. του συλλόγου μαζί με τις ευχές του και τα συγχαρητήριά του, τους έδωσε και από ένα αναμνηστικό δώρο. Θα πω δυο λόγια για τη σημασία που έχει αυτή η βραβευσή τους απ' το σύλλο-

γο. Κατά κύριο λόγο προέχει η ηθική τους ικανοποίηση. Σε συνέχεια δυναμώνει άρνηκτα ο δεσμός τους με το σύλλογο γιατί και σε κάθε εκδηλώσή του τα παιδιά μας ΔΙΝΟΥΝ ΟΛΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ. Γιαυτό ο σύλλογος πρέπει να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του και νάχει αρκετούς δεσμούς με τα παιδιά. Τι άλλο καλύτερο από το να βλέπουμε όλα τα παιδιά του χωριού μας μας -ακόμα και εκείνα που οι πατεράδες τους δεν είναι από το χωριό μας- νάρχονται στις εκδηλώσεις του συλλόγου μας;

Σε συνέχεια ο χωριανός μας παπα Δημήτρης Μαργαρίτης έκοψε τη βασιλόπιτα- που δεν ήταν μία αλλά πολλές- προσφορά του συλλόγου φυσικά, που έφθασαν να πάρουμε όλοι από ένα κομμάτι και να περισσέψουν. Ευχήθηκε σε όλους μας ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.

Το φλουρί έπεσε στο νεαρό φοιτητή Τσιμακίδη Δημήτρη. Μετά το κόψιμο της πίτας, άνοιξαν και οι ταβάδες με αυτά που έφεραν ή έστειλαν οι χωριανές μας νοικοκυρές. Αυτά ήταν τυρόπιτες, σπανοκόπιτες, πρασόπιτες, σαραγλί, ακόμα και μπατσαρόπιτα. Όλα αυτά δείχνουν την αγάπη, το δεσμό όλων μας με το σύλλογο.

Μετά η "εξουσία" πέρασε στα νιάτα του χωριού μας που δεν έλειπε κανένα κι αυτά με το δικό τους τρόπο ξεφάντωσαν με πατριωτική χαρά.

Ξέχασα να πω ότι στη διάρκεια της συνέλευσης, στη διάθεσή μας ήταν το ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΥΚΩΜΑ (Γι' αυτό θα ασχοληθώ με ιδιαίτερο σημειωμά μου).

Συμπέρασμα. Κατ' αρχήν, στα συμπεράσματα δηλαδή, πρέπει να είναι ο καθένας όσο το δυνατόν, πιο αντικειμενικός.

Παρά το γεγονός ότι πολλές φορές εμένα με διακρίνει κάποια επιφυλακτικότητα (πολλές φορές αδικαιολόγητη), τώρα μπορώ να πω χωρίς καμιά επιφύλαξη, ότι η συνέλευσή μας αυτή ήταν από κάθε άποψη καλή (συμμετοχή, ωριμότητα συζητήσεων κλπ). Αυτή είναι και μια εγγύηση ότι από δω και πέρα όλες οι συνέλευσεις, εκδηλώσεις κλπ. θα γίνονται η μία καλύτερα από την άλλη.

Χρόνια Πολλά

Περιστέρι Αττικής
Θανάσης Πορφύρης

ΚΟΝΙΤΣΑ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΙΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΙΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΞΥΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚΡΑΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΤΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΙΑΤΡ. ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΟΙΚΙΑ ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΧ. ΔΕΥΤ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 82
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 94
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 02
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 90
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 27

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΜΕ 32 ΝΟΜΑΤΑΙΟΥΣ

Είχα να κάνω Πασχαλιά στο χωριό απ' το 1978. Πέρασαν κάμποσα χρόνια από τότε, αλλά οι συνήθειες δεν άλλαξαν, με τη διαφορά ότι φέτος την Ανάσταση την κάναμε το Σαββατόβραδο κι έτσι την κυριακή απ' το πρωί καταπιαστήκαμε με το ψπτό.

Πάνω από 10 αρνιά μπήκαν στη σούβλα, εκτός από 4-5 οικογένειες που τάψψσαν στο φούρνο.

Ο καιρός καλός και οι χωριανοί μας που ήρθαν στο χωριό για να κάνουν Πάσχα, ξεπερνούν τους 80. Οι ψπταριές έχουν σπηθεί σε τρείς μεριές με τη μεγαλύτερη έξω απ' το τσιπουράδικο. Εκεί έχει τόπο για ψψσιμο, αλλά και να κάθονται όσοι θάρχονται να ευχηθούν. Πρωί-πρωί οι σούβλες άρχισαν να "λειπουργούν" και σε λίγη ώρα έρχεται η σειρά μας να πάμε εκεί που γυρίζουν οι σούβλες να τους πούμε "Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά". Περνάει η ώρα και τα κοκορέτσια είναι έτοιμα. Τα δοκιμάζουμε πίνοντας ο καθένας ό,τι αγαπάει η καρδιά του κρασί, τσιπουρο, ή μπύρα. Έτοιμα και τα ψπτά, ο καθένας το παίρνει και τραβάει για το σπίτι του. Είναι συνήθεια, την πρώτη μέρα της Πασχαλιάς ο καθένας να τρώει στο σπίτι του με την οικογένειά του και ό,τι έχει να γίνει, θα γίνει τη δεύτερη μέρα της Πασχαλιάς που φροντίζουν 2-3 οικογένειες να φαν μαζί. Εγώ ήμουν τυχερός καλεσμένος στο τραπέζι του εγγονού μου Νάσιου Λάζου που γιόρταζε η καρπωμένη και καλόκαρδη γυναίκα του Γεωργία και ο Νάσιος άλλο που δεν ήθελε να κάψει την κάπα του. Στο τραπέζι καθίσαμε συνολικά 32 άνθρωποι. Ο αριθμός 32 άτομα σε ένα τραπέζι, λέει πολλά. Πρωί απ' όλα πρέπει να βρεθεί χώρος να καθίσουν όλοι, πόσα πιάτα, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια θέλουν αυτές οι 32 ψυχές, εκτός απ' το φαί που θέλουν για να χορτάσουν. Κι όμως το σπίτι που μας κάλεσε να μας φιλοξενήσει, τα είχε προβλέψει και τα είχε πάρει όλα. Πιάσαμε όλη την αυλή του σπιτιού και κάτισσε όλοι άνετα. Όσο νάρθουν όλοι είχαμε τα ευκολόγια με τσιπουρο. Μετά καθίσαμε όλοι

στο τραπέζι, αμέσως έρχεται το φαί κρέας με κριθαράκι ο καθένας το πιάτο του και από ένα "καλοθρεμένο" μπιφτέκι. Οι σαλάτες πολλές και πολυποίκιλες. Σα να μη μας έφταναν όλα αυτά, από πάνω κι από μια μπριζόλα χοιρινή στα κάρβουνα για τον καθένα. Όσο για ποιό, αυτό έτρεχε και δε σώνονταν. Θέλεις κρασί σπιτίσιο κοκκινέλι, θέλεις ρετσίνα, θέλεις μπύρα κι ό,τι άλλο θέλει η ψυχή σου, αρκεί μονάχα νάχεις όρεξη να πίνεις.

Ε, ύστερα απ' όλα αυτά "αρχίζουν τα παραπατήματα και τότε πια βλάσπτήματα. Κανένα παρατράγουδο δεν έγινε. Τα παιδιά, τα νιάτα ήταν πολλά, τα τραγούδια μπόλικά, το κέφι περίσσευε.

Πάντως στην οικογένεια Λάζου αξίζει κάθε έπαινος κι απ' ό,τι έμαθα, το ίδιο ίσως και περισσότερο κέφι και καλοσύνη επεκράτησε σε όλα τα οικογενειακά πασχαλιάτικα τραπέζια.

Αργά το βράδυ γύρισα σπίτι με τις καλύτερες εντυπώσεις απ' τη γιορτή της Πασχαλιάς και ευτυχώς που η καλή χωριανή μας Γεωργία Καπερνέκου-Κυπαρίσση αποθανάτισε σε φίλμ όλες αυτές τις διήμερες εκδηλώσεις και το φίλμ θα το παραδώσει στο αρχείο του συλλόγου μας.

Τώρα που τα γράφω αυτά, απ' το χωριό σχεδόν έφυγαν όλοι, αλλά είμαι σίγουρος ότι όλοι αυτοί που έφυγαν, όπου κι αν βρίσκονται, νοσταλγούν την Πασχαλιά που πέρασαν στο χωριό όσο γι αυτούς που δεν μπόρεσαν νάρθουν φέτος την Πασχαλιά στο χωριό, θα κάνουν ό,τι μπορούν νάναι του χρόνου μαζί μας το Πάσχα στο χωριό. Χριστός Ανέστη, χρόνια Πολλά, τις καλύτερες ευχές μου στο Νάσιο Λάζο οικογενειακώς, το ίδιο και σε όλους του χωριανούς μας που είχαν τα σπίτια τους ανοιχτά και έκαναν ό,τι περνούσε απ' το χέρι τους και ήταν το Πάσχα χαρούμενο κι ευτυχισμένο για όλους και το πέτυχαν. Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά και του Χρόνου ακόμα καλύτερα.

Οξυά με πολλή αγάπη σε όλους

Θανάσης Πορφύρης

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

(Αναδημοσίευση από έντυπο της Σχολής 1961)

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Οικοτροφείον

Το Αναγνωστοπούλειον Γεωργικόν Σχολείον διαθέτει αρτίας οικοδομικές εγκαταστάσεις, επαρκείς δια την εύρυθμον λειτουργίαν του. Η κεντρική οικοδομή του Οικοτροφείου, αποτελουμένη εκ 37 κυρίων χώρων, διαθέτει 3 αιθούσας διδασκαλίας, τραπεζαρίαν μαθητών, αίθουσαν ψυχαγωγίας μαθητών, λουτρόνας δια καταιονήσεως, λοιπούς βοηθητικούς χώρους και 6 μεγάλους θαλάμους κοπωνισμού των μαθητών,

πλήρως εξοπλισμένους (δια κλινών, κλινοστρωμνών, ατομικών ερμαρίων κλπ), ώστε η διαμονή των μαθητών να είναι άνετος και ευχάριστος. Ο κοπωνισμός των μαθητών εις τους θαλάμους ρυθμίζεται συμφώνως με τους όρους υγιεινής και τοποθετούνται 4 έως 10 μαθηταί εις έκαστον θάλαμον, αναλόγως του μεγέθους αυτού. Διαθέτει επίσης γραφεία διευθύνσεως και γραμματείας, ως και τραπεζαρίαν και κοπώνας δια το ανώτερον διδακτικόν και διοικητικόν προσωπικόν, καθώς και δια το υπηρετικόν προσωπικόν

Η γενική καθαριότης τηρείται λίαν επιμελώς υπό εντεταλμένου προς τούτο υπηρετικού προσωπικού, υπό την επίβλεψιν

της Οικονόμου και του Δημοδιδασκάλου-Παιδαγωγού του Σχολείου.

Οι μαθηταί δις της εβδομάδος κατά τον χειμώνα και καθ' εκάστην κατά το θέρος υποβάλλονται εις καταιόνησιν (λουτρόν) δια θερμού πρώτον και εν συνεχεία ψυχρού ύδατος.

Η ιατρική παρακολούθησις των μαθητών ασκείται συστηματικώς και επισταμένως παρά πεπειραμένου ιατρού, συμβαλλομένου μετά του Σχολείου επί παγία μηνιαία αποζημιώσει.

Διατροφή

Όλως ιδιαίτερα φροντίς δίδεται εις την κατά την διάρκειαν της φοιτήσεώς των διατροφήν των μαθητών, πλήρως καλύπουσας τας ανάγκας των εις θερμίδας. Παρέχεται συσσίτιον επαρκές, υγιεινόν, καλώς παρεσκευασμένον, ποικίλον, καθοριζόμενον ως ακολούθως.

Κυριακή

Πρόγευμα: Γάλα και ψωμί

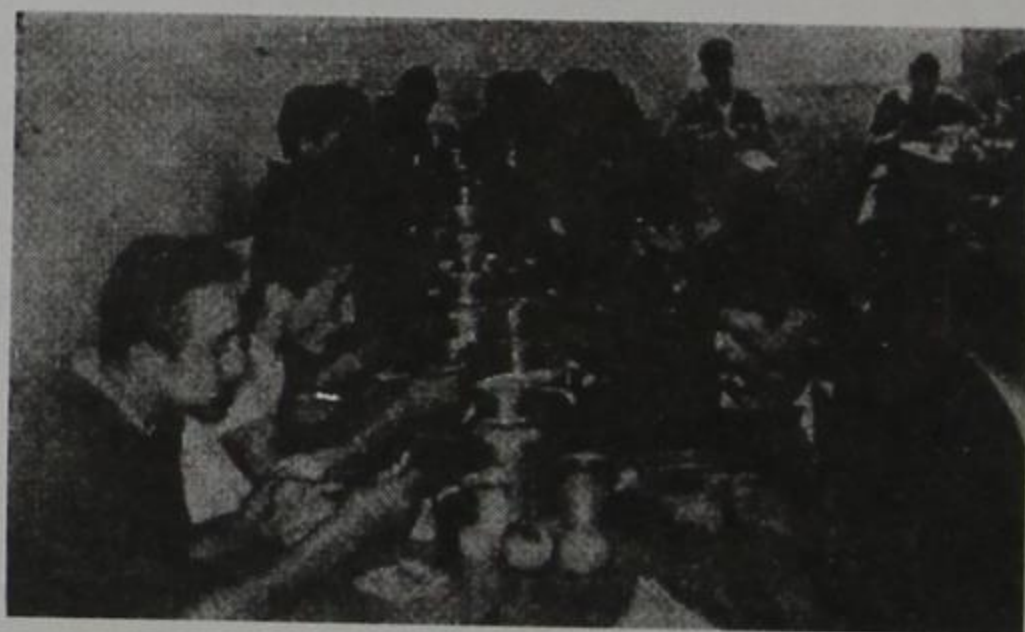
Γεύμα: Κρέας και λαχανικά ή με ζυμαρικά, και γλύκισμα

Δειλινόν: Ξηροί καρποί ή τυρί, και ψωμί

Δείπνον: Ζυμαρικά και τυρί ή λαχανικά και αυγό.

Δευτέρα

Πρόγευμα: Γάλα και ψωμί

Γεύμα: Όσπρια και ελιές ή σαλάτα, και οπωρικά

Δειλινόν: Ρύζι και τυρί ή γιαούρτι

Τρίτη

Πρόγευμα: Γάλα ή τραχανάς και ψωμί

Γεύμα: Βακαλάος ή λαχανικά και ελιές ή οπωρικά

Δειλινόν: Τυρί ή θρεψίνη, και ψωμί

Δείπνον: Λαχανικά και τυρί ή οπωρικά.

Τετάρτη

Πρόγευμα: Φασκόμηλο και ψωμί

Γεύμα: Όσπρια και ρέγγες ή ελιές, ή λαχανικά και ελιές

Δειλινόν: Ξηροί καρποί ή θρεψίνη ή μαρμελάδα, και ψωμί

Δείπνον: Πατάτες σαλάτα ή λαχανικά, και ελιές ή οπωρικά

Πέμπτη

Πρόγευμα: Γάλα και ψωμί

Γεύμα: Κρέας με λαχανικά ή με ζυμαρικά, και τυρί

Δειλινόν: Ξηροί καρποί ή μαρμελάδα και ψωμί

Δείπνον: Ζυμαρικά και τυρί ή λαχανικά και αυγό

Παρασκευή

Πρόγευμα: Φασκόμηλο και ψωμί

Γεύμα: Όσπρια, και ελιές ή σαλάτα

Δειλινόν: Ξηροί καρποί ή χαλβάς ή θρεψίνη, και ψωμί

Δείπνον: Λαχανικά, και ελιές ή οπωρικά

Σάββατον

Πρόγευμα: Γάλα ή τραχανάς και ψωμί

Γεύμα: Βακαλάος ή λαχανικά και ελιές

Δειλινόν: Τυρί ή μαρμαλάδα και ψωμί

Δείπνον: Ζυμαρικά ή ρύζι, και τυρί ή γιαούρτι

Η χορηγούμενη κατά τας ημέρας της Πρωτοχρονιάς, του Πάσχα και των Χριστουγέννων μερίς είναι διπλάσια της συνήθους.

Το σχολείον δια των παραγομένων εις το κτήμα των γεωργικών, κτηνοτροφικών και λοιπών προϊόντων συμβάλλει σημαντικώς εις την βελτίωσιν του διαιτολογίου των μαθητών, εξασφαλίζον αρίστην ποιότητα και χαμηλόν στοίχισμα. Επίσης και ο Μαθητικός Γεωργικός Συνεταιρισμός δια του συνεταιρικού λαχανοκήπου του εφοδιάζει με λαχανοκομικά προϊόντα το Οικοτροφείον του Σχολείου.

Εις την εν γένει παραγωγήν συμβάλλουν ενεργώς άπαντες οι μαθηταί δια της καθημερινής προσωπικής των εργασίας, τόσον εις τα κτήματα του Σχολείου, όσον και εις τους ατομικούς των συνεταιρικούς λαχανοκήπους, επιτυχανομένης ούτω και της πρακτικής εξασκήσεώς των εις πάντας τους παραγωγικούς κλάδους της γεωργικής και κτηνοτροφικής εκμεταλλεύσεως.

Διάρκεια σπουδών

Η φοίτησις εις το Αναγνωστοπούλειον Γεωργικόν Σχολείον Κονίτσης μεταπολεμικώς είναι διετής, άνευ διακοπών κατά το θέρος, αρχομένη την 1 Οκτωβρίου και λήγουσα την 30 Σεπτεμβρίου του μεθεπομένου από της εισαγωγής έτους.

Πρόγραμμα εκπαίδευσως

Η εκπαίδευσις είναι κατά βάσιν πρακτική, αλλά και θεωρητική, ως εμφαίνεται εκ του παρατιθεμένου κατωτέρω προγράμματος διδασκαλίας.

Δεξιότητες και ικανότητες

Κατά την εκπαίδευσιν εις το Αναγνωστοπούλειον Γεωργικόν Σχολείον δίδεται έμφασις εις τας ακόλουθους δεξιότητες των μαθητών εις την Μεγάλην Καλλιέργειαν, την Κτηνοτροφίαν, την Δενδροκομίαν, την Μελισσοκομίαν, την Τυροκομίαν και την Λαχανοκομίαν.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α' ΤΑΞΙΣ

Μαθήματα	Α' Εξαμήνου		Μαθήματα	Β' Εξαμήνου	
	Ώραι εβδομαδιαίως θεωρίας	Πράξεως		Ώραι εβδομαδιαίως θεωρίας	Πράξεως
Γενικής Μορφώσεως			Γενικής Μορφώσεως		
Ελληνικά	1	-	Ελληνικά	1	-
Ιστορία	1	-	Ιστορία	1	-
Γεωγραφία	1	-	Γεωγραφία	1	-
Μαθηματικά	1	-	Μαθηματικά	2	-
Φυσική	1	-	Φυσική	1	-
Χημεία	1	-	Χημεία	1	-
Θρησκ. κατήχ.	1	-	Θρησκ. κατήχ.	1	-
Υγιεινή	1	-	Υγιεινή	1	-
Ιχνογ. - Καλλιγρ.	1	-	Ωδική	1	-
Ωδική	1	-	Γυμναστική καθ' εκάστην πρωίαν		
Γυμναστική καθ' εκάστην πρωίαν					
Γεωργικά			Γεωργικά		
Δενδροκομία	2	10	Δενδροκομία	2	8
Ζωοτεχνία	2	10	Ζωοτεχνία	1	5
Γεωργία	2	10	Γεωργία	2	8
			Λαχανοκομία	1	3
			Γαλακτοκομία	1	3
			Αμπελουργία	1	3

Β' ΤΑΞΙΣ

Μαθήματα	Α' Εξαμήνου		Μαθήματα	Β' Εξαμήνου	
	Ώραι εβδομαδιαίως θεωρίας	Πράξεως		Ώραι εβδομαδιαίως θεωρίας	Πράξεως
Γενικής Μορφώσεως			Γενικής Μορφώσεως		
Ελληνικά	1	-	Ελληνικά	1	-
Μαθηματικά	1	-	Πρακτ. Γεωμ.	1	-
Ιστορία	1	-	Ιστορία	1	-
Θρησκ. κατήχ.	1	-	Θρησκ. κατήχ.	1	-
Ωδική	1	-	Ωδική	1	-
Γυμναστική καθ' εκάστην πρωίαν			Γυμναστική καθ' εκάστην πρωίαν		
Γεωργία	2	6	Γεωργία	2	6
Δενδροκομία	2	5	Δενδροκομία	2	5
Κτηνοτροφία	2	5	Κτηνοτροφία	2	5
Αμπελουργία	1	3	Αμπελουργία	1	5
Οινοποιία	1	2	Οινοποιία	1	2
Λαχανοκομία	1	2	Λαχανοκομία	1	3
Μελισσοκομία	1	2	Μελισσοκομία	1	2
Τυροκομία	1	3	Τυροκομία	1	3
Γεωργ. λογιστική	1	-	Γεωργ. λογιστική	1	-
Γεωργ. τεχνική	1	2	Γεωργ. τεχνική	1	1

Σύνολον ωρών κατά τα δύο εξάμηνα του Α' έτους 1830

1) Δια μαθήματα γενικής μορφώσεως	400	
2) Δια μαθήματα γεωργικής εκπ.		
α' θεωρία	250	
β' Ασκήσεις	900	1150
3) Δια μαθήματα ξυλουργικής (ασκ)	180	
Δια μαθήματα οικοδομής (ασκ)	100	280

Μετά από 42 χρόνια

Ανοίγοντας μετά από 42 χρόνια το σε-
τούκι των αναμνήσεων και των όμορ-
φων νεανικών μας χρόνων γυρίσαμε ό-
λες μας εκεί.

Στην Πυρσόγιαννη της Κόνιτσας, στην
Οικοκυρική Σχολή του 1957-1959. Α-
πρόμαυρες φωτογραφίες οι μνήμες
μας πήραν χρώμα στη συνάντησή μας
μετά από τόσα χρόνια στο ξενοδοχείο
ΠΤΑΝΙΑ (Αθήνα, 19/3/2000).

Οι ρυτίδες του χρόνου δεν κατάφεραν
να κρύψουν τις όμορφες νεανικές στιγ-
μές μας. Η συνάντησή μας έδιωξε τα εν-
διάμεσα χρόνια και ξανάδωσε φως σε
κείνες τις στιγμές. Στο χέρι μας είναι να
ξαναζωντανέψουμε εκείνα τα χρώματα
και να τα κάνουμε εντονότερα στις νέες
μας συναντήσεις. Είμαι σίγουρη πως ο
χρόνος κάνει πιο δυνατή και όμορφη τη

φιλία μας σαν το παλιό καλό κρασί.

Σας ευχαριστώ όλες σας που ήσασταν
εκεί.

Στη συνάντηση παραβρέθηκαν: Αντω-
νιάδου Ελένη, Γαλάνη Λέλα, Καλογήρου
Βασιλική, Κοκοβέ Βασιλική, Λαμποπού-
λου Παναγιώτα, Μάτσου Ελευθερία,
Μυρτσέκη Κλεωνίκη, Νταρίλη Κούλα,
Πανταζή Βασιλική, Πασά Ανδρομάχη,
Ρήγα Δήμητρα, Τσίμα Ανδρομάχη.

Αν κάποια από τις κυρίες που φοίτη-
σαν στην Οικοκυρική Σχολή Πυρσόγιαν-
νης την περίοδο 1957-59 θέλει να επι-
κοινωνήσει μαζί μου ας τηλεφωνήσει
στα εξής τηλέφωνα: (01) 5726433 ή
0945- 825359. Θα χαρώ πολύ. Και πάλι
σας ευχαριστώ.

Ανθούλα Γιαννούλη - Στέρτσου

Στη φωτογραφία διακρίνονται πάνω σειρά από αριστερά: Πανωραία Τσανου, (+) Αριστε-
ρά Φάκα (δασκάλα), Μαρία Αντωνοπούλου, (διευθύντρια), Μαριγούλα Σερίφη. Μεσαία
σειρά από αριστερά: Βασιλική Μαρτσέκη, Λέλα Γαλάνη, Ανθούλα Γιαννούλη, Ζαχαρούλα
Προπόδη, Κάτω σειρά από αριστερά: Ανδρομάχη Πασά, Όλγα Κοσμά.

Παναγιά Πληκατιώτισσα

Στο βόρειο τμήμα του Ν. Ιωαννίνων και ειδικότερα στην επαρχία Κόνιτσας βρίσκεται το χωριό Πληκάτι, ένα χωριό μ' εξαίσια φυσική ομορφιά, που περιβάλλεται από την οροσειρά του Γράμμου, προικισμένο με πλούσια βλάστηση και πανίδα. Προστάτισσα αυτού του χωριού είναι "η Παναγία η Πληκατιώτισσα", όπως την αποκαλούν οι ντόπιοι.

Η εικόνα της είναι τοποθετημένη στον κεντρικό ναό του χωριού στη μνήμη της Κοίμησης της Θεοτόκου, πάνω σε εικονοστάσι και μπροστά της καίει ακοίμητα χρυσό πολυκάνδηλο. Έχει διαστάσεις 0,85x0,60 μ. και εμφανίζει την Παναγία καθιστή να κρατά στην αγκαλιά της το Χριστό.

Η εικόνα αυτή ανακαλύφθηκ' από ποιμένες στην τοποθεσία "Πεσιλέπη" νότια του χωριού Αετομηλίτσα, και στη συνέχεια μεταφέρθηκε με θαυματουργό τρόπο στο Πληκάτι. Αρχικά, οι κάτοικοι την τοποθέτησαν στο ναό του Αγίου Αθανασίου. Η εικόνα, όμως, μετακινήθηκε και με θαυματουργό τρόπο έφθασε στο μέσο του χωριού, όπου υπήρχαν ερείπια παλαιότερου ναού. Οι κάτοικοι, αντικρίζοντας αυτό το θαύμα, έκτισαν σ' εκείνο το σημείο ναό αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου (έτος 1775). Ο ναός αυτός ήταν ρυθμού βασιλικής, γκρεμίσθηκε με τους βομβαρδισμούς του 1948-49 και ξανακτίσθηκε τα έτη 1951-53, τα εγκαίνια του ναού τελέσθηκαν την 8 Σεπτεμβρίου 1953 πρωτοστατούντος του μακαριστού Επισκόπου Ιωαννίνων Δημητρίου.

Η μετάσταση της εικόνας συνεχίσθηκε με θαυματουργό τρόπο και η εικόνα υπέδειξε ότι πρέπει να κτισθεί ναός και σε άλλο σημείο του χωριού, όπως και έγινε. Ο ναός αυτός είναι αφιερωμένος στα Γενέθλια της Θεοτόκου και ονομάζεται "Παναγιοπούλα".

Την 16η Φεβρουαρίου κάθε έτους τελείται μεγαλόπρεπη θρησκευτική εορτή, αφιερωμένη στην Παναγία την Πληκατιώτισσα. Το έθιμο τηρήθηκε και αυτή τη χρονιά. Η 16η Φεβρουαρίου του τρέχοντος έτους ήταν μια ηλιόλουστη μέρα και πλήθος πιστών συγκεντρώθηκαν από τα κοντινά χωριά να προσκυνήσουν τη θαυματουργή εικόνα, κομίζοντας αναθήματα, άρτους και αφιερώματα. Κάποιοι, που μένουν σε μακρινότερα σημεία, ήρθαν από την προηγούμενη μέρα και φιλοξενήθηκαν σε σπίτια κατοίκων του χωριού. Η τελετή διατηρεί όλο το τελετουργικό της.

Την παραμονή, ο ιερέας κατέβασε την εικόνα από το εικονοστάσι και την τοποθέτησε στο μέσο του ναού. Τελέσθηκε ο εσπερινός, μέσα σε κατάνυξη και πνευματική ευφορία. Τη μέρα της εορτής τελέσθηκε θεία λειτουργία με τη συμμετοχή πέντε ιερέων και ακολούθησε πρόχειρη δημοπρασία ποιος θα μεταφέρει την εικόνα κατά τη λπάνευσή της. Ο γράφων είχε την ευλογία και τιμή να συμμετάσχει σε αυτή τη μεταφορά της εικόνας από το ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου στο ναό της Παναγιοπούλας. Εκεί η εικόνα τοποθετήθηκε σε ειδικό εικονοστάσι, εψάλη ο Μικρός Παρακλητικός Κανών και η εικόνα επέστρεψε στο ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου, όπου και απολύθηκε η λειτουργία.

Η εορτή αυτή αποτελεί ευκαιρία έκφρασης του θρησκευτικού συναισθήματος των ανθρώπων και ταυτόχρονα αποτελεί αφορμή συνάντησης Πληκαδιωτών που ζουν μακριά και ανταμώνουν μία τέτοια μέρα. Προσπάθεια όλων μας είναι να διατηρηθεί ακέραιο το πνεύμα και το τελετουργικό της, επειδή είναι ένας ακόμη κρίκος που μας συνδέει με τη θρησκευτική και ιστορική μας παράδοση.

Γεώργιος Δ. Τσίτσος
Καταγόμενος εκ. Πληκατίου

ΙΟΙΗΣΗ

Η Άνοιξη θα φέρει και την Πασχαλιά!

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΟΔ. ΜΠΟΥΡΗ

α χιόνια λιώνουν στα βουνά!
 ανεμοβρόχι της κακοκαιρίας κοπάζει.
 αναδιπλώνονται τα δέντρα.
 ρονιτώνουν τα κλαριά.
 της ποταμιάς η όψη η τραχειά
 ματολίτικο χαλί φαττάζει.
 Το τζάκι σβήνει, στο σπίτι του ζευγά!
 Θα ξεκρεμάσει ξανά τα σύγγερά του...
 κάθε ελπίδα του κρυφή και κάθε όνειρο,
 θα γίνουν ένα με τη γη
 και ένα με την καρδιά του!
 Χαρές στις Ρούγες. Στα γρέκια!
 Στα χωράφια τα πλατειά,
 στον κελαριού, τα αδειανά αμπάρια!
 Θα 'ρθει καιρός, που θα γεμίσουνε
 κι αυτά και θα θυμίσουν τον παππού
 τ' αχνάρια.
 Σαν ξεπεζέφουν και τα ταξιδιάρικα πουλιά,
 και μπουν κι αυτά στις γης το ζιαφέτι,
 χαρούμενοι προσκυνητές θα τρέξουμε,
 κι αράφουμε κεριά στην εκκλήσιά,
 να πούμε το Χριστός Ανέστη.
 Γυρίστε ξανά οι ροσταλγοί...
 Δώστε αγάσα στη μικρή Πατρίδα.
 Το καρτηλάκι του παππού και της γιαγιάς μας,
 έσβησε.
 Η δόλια μάγα, μόνη απέμεινε
 σα ραναγός στην καταιγίδα.

Πορεία

Μνείαν ποιούμεθα στο κίτρινο χρώμα
 μιας απλής μαργαρίτας.

Μ. Δευτέρα: Συμπόρευση, Ταπεινωμένη
 Θεότητα.

Μ. Τρίτη: Ως άλλη Κασσιανή φυγαδεύω
 τις σκέψεις τις θολές κι αμφίβολες

Μ. Τετάρτη: Χρώμα της βιολέττας μου-
 ντό και ευαίσθητο.

Το βιβλίο

Ποτέ δεν φαταζόμουνα, ούτε είχα πιστέψει
 πως η μαγεία της ζωής, κρυβόταν σε μια λέξη
 η λέξη αυτή ήταν σοφή, η λέξη ήταν "βιβλίο"
 κι ήταν για μένα η αρχή, της γνώσης μου το πλοίο.

Η λέξη αυτή παρίσταρε το Άλφα, το Ωμέγα
 και πλάθοντας τα γράμματα έφτιαχνε τόσα έργα
 Τα έργα αναπλάθονταν και έχτιζαν βιβλία
 κι εγώ μαζί τους έχτισα ακλόνητη φίλια.
 Μαζί τους γνώρισα πολλά γράμματα χίλια τόσα,
 κάθε βιβλίομίλαγε και τη δική του γλώσσα,
 κι η γνώση τους με έζωσε με τέτοια παροπλία
 που πλέον δεν με ακουμπά, η άγνοια, η δειλία.

Και στο μυαλό και στην καρδιά εσέγα περικλείει
 μικρό, πολυδιάστατο, αθάνατο βιβλίο,
 που κρύβεις μέσα σου το φως, τη γνώση τη σοφία,
 το παρελθόν, το σήμερα, την κάθε μας πορεία.

Σαν φίλο ανεκτίμητο έχω εσέγα μόνο,
 με συντροφεύεις πάντοτε στις αρετής το δρόμο
 σ' εσέγα μόνο αναζητώ μια νέα ευκαιρία
 να κλείσεις στις σελίδες σου την κάθε μου ε-
 μπειρία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΡΗΣ

Προσδοκώ την άφεση εν τω νιπτήρι του
 δείπνου Σου.

Μ. Πέμπτη: Θλιβερή ενατένιση Πάθους
 Μυστικός Σεισμός. Αλληλούια.

Μ. Παρασκευή: Μη γεύσομαι Θανάτου.
 Σιωπή που σείει τον Άδη. Αναμονή.

Μ. Σάββατο: Λιαν πρωί ουκ έστιν ώδε.
 Φως καταγαύζει τα σύμπαντα. "Σιγη-
 σάτω πάσα σαρκή"

Ανάσταση βροτών! Αλληλούια..

A.K.

Ημερίδα

Ο Σύνδεσμος Αποφοίτων Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας τίμησε τον Ηπειρώτη Εκπ/κό οργανώνοντας το Σάββατο 15 Απριλίου 2000, ημερίδα με ομιλήτρια την ιστορικό κ. Μαριάννα Κορομπλά με θέμα: "Η καλλιέργεια της Συλλογικής Μνήμης. Εκπαίδευση ή Παιδεία;".

Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κόνιτσα.

Μετά το τέλος της εκδήλωσης, την οποία τίμησαν με την παρουσία τους οι Αρχές της πόλης, συνταξιούχοι και εν ενεργεία εκπ/κοί, ακολούθησε γεύμα στο κέντρο "ΤΑ ΠΛΑΤΑΝΑΚΙΑ". Το βράδυ η κ. Μ. Κορομπλά έδωσε συνέντευξη στο Ράδιο-Δρυινούπολις.

Την Κυριακή τα μέλη του ΣΑΦΕ με επικεφαλής την Πρόεδρο του Συνδέσμου κυρία Κερασιώτη επισκέφτηκαν το 3ο Δημοτικό Σχολείο το οποίο έχει υιοθετηθεί από τον ΣΑΦΕ και παρακολούθησαν, στην αίθουσα τελετών προβολή σλάιτς, έκθεση φωτογραφίας και ζωγραφικής των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων της περιοχής.

Κατόπιν επισκέφτηκαν το μουσείο της Κόνιτσας, το Μοναστήρι και το χωριό του Μολυβδοσκεπάστου καθώς και τα μονότοξα πέτρινα γεφύρια του Βοϊδομάτη και του Αώου με ξεναγό τον κ. Ευάγγελο Στεφάνου.

Το βράδυ της Κυριακής δόθηκε συνέντευξη στο Ράδιο Δρυινούπολις από την κ. Πρόδρο του ΣΑΦΕ και μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου και φιλοξενήθηκαν και δείπνησαν στο σπίτι του κ. Παν. Ντεντόπουλου, Δ/ντή του 3ου Δημοτικού Σχολείου.

Τη Δευτέρα 17 Απριλίου επισκέφτηκαν και ξεναγήθηκαν στα Μαστοροχώρια.

Από τον Αμάραντο

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αμαράντου με τη συμβολή του Δημάρχου της Κόνιτσας και Χατζηπφραιμίδη γιόρτασε με παραδοσιακό

τρόπο το τριήμερο της αποκριάς.

Το κοινό εορταστικό τραπέζι τίμησαν με την παρουσία τους ο κος Δήμαρχος ο Υπ/ντής της VIII Μερραρχίας κος Νήρας και ο Λγος προκαλύψεως κος Λέκκας.

Αναβίωσε στην Πλατεία του χωριού το έθιμο του Χάσκαρη και ο χορός των γκατσαρέων απ' τα μικρά παιδιά.

Οι εκδηλώσεις έκλεισαν με το κάψιμο των κέδρων (τζιουτζιουνίδια).

Η όμορφη αυτή εκδήλωση σκόρπισε χαρά στους νέους και συγκίνηση στους μεγαλύτερους που μετά από πολλά χρόνια ξαναζωτάνεψαν τα έθιμα αυτά στο χωριό.

Η επιστροφή αυτή στις ρίζες μακάρι να 'χει συνέχεια και να γίνει παράδειγμα και στ' άλλα χωριά της περιοχής.

ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Φίλες και φίλοι του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" και της Λέσχης ηλικιωμένων (ΚΕΦΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ).

Νιώθω υποχρέωση να σας ενημερώσω για τις εκδρομές που κάναμε το 1999.

Με την προθυμία της προϊσταμένης Μαργαρίτας Κιτσάτη και τη δική μας διάθεση χαρήκαμε γνωρίζοντας τόσα μέρη της πατρίδας μας που θα μας μείνουν αλησμόνητα.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΦΟ
Θεόδωρος Κήτας

14/1/99 Κοπή Βασιλόπιτας

11/2/99 Αποκριάτικος χορός

8-9/99 Εκδρομή στη Δυτ. Μακεδονία

1-6/99 Γιορταστική εκδήλωση για την οικογένεια.

9-16-23/6 Εκδρομές στη Σαγιάδα

6-13-15/7 Εκδρομές στη Πάργα

7/8/99 Εκδήλωση στο Γεροπλάτανο για την παγκόσμια ημέρα ηλικιωμένων.

12-19-25/8 Εκδρομές στα Σύβοτα.

13-15/9 Τριήμερη εκδρομή στη Μακεδονία - Θράκη. (Σέρρες - Δράμα - Ξάνθη - Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη - Σουφλί - Ορεστιάδα)

9-16-17/10 Εκδρομή στα Τζουμέρκα

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ **ΛΕΥΤΕΡΗ Β. ΤΖΟΚΑ**

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ 2000

**“Τα Λιθανάγλυφα της Στράτσιανης”
Αδελφότητα Πύργου - Κόνιτσας**

ΟΤΑΝ ΠΡΟΕΔΡΟΣ της Αδελφότητας Πύργου - Κόνιτσας είναι η δραστήρια Λένα Γαλάνη, Καθηγήτρια Φιλολόγος και εκλεκτό Προεδρείο, τότε γίνονται εκδόσεις ανετίμητης αξίας, κάθε χρόνο. Έτσι φέτος γίνεται αναφορά στο “Ημερολόγιο του 2000”, τα “Λιθανάγλυφα της Στράτσιανης”, που ημιούργησαν τα χέρια των μερακλήδων ματόρων της Στράτσιανης, σ’ όλη την Ελλάδα. Ακολουθώντας την Παράδοση βγήκαν ανάγλυφα, που κοσμούν υπέρθυρα, παράθυρα, ψίδες, πύλες, με πολύ αγάπη και μεράκι. Γίνεται αναφορά από τη Λένα Γαλάνη στον τόπο, το χρόνο, τα Μνημεία, που φωτογραφίζονται καλλιτεχνικά Σύμβολα ομόκεντρων κύλων, φίδια, σταυροί, κεφαλές, λουλούδια, δράκοντες, μορφές, γράμματα, παγανιστικά ζώα και λιοντάρια, κεντημένα και λαξευμένα τερίτεχνα.

ΤΑ ΛΙΘΑΝΑΓΛΥΦΑ της Στράτσιανης έγιναν γνωστά από το καλλιτεχνικό Ημερολόγιο του 2000, της Αδελφότητας Πύργου Κόνιτσας, με την επιμελημένη έκδοση και το σεβασμό στο χώρο και την ιστορική διαδρομή. Γίνεται κτήμα του Στρατσιανίτη και κάθε Ηπειρώτη, καθώς γίνεται αντικείμενο μελέτης και παραπέρα διερεύνησης.

ΠΩΡΓΟΣ ΣΑΡΡΟΣ - ΑΘ. ΣΤΡΑΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΦΛΙΑΝΗΣ
(Παναγία - Καλαμπάκας)

Τα άξια τέκνα της Ηπειρωτικής γης, του Γ. Σάρρου, γιατρού-καρδιολόγου, απ’ το Κεράσοβο Κόνιτσας (Αγ. Παρασκευή) και του Αθ. Στράτη απ’ την Ελαία - Πρέβεζας, έσμιξαν στην Κουτσούφλιανη (Παναγία-Καλαμπάκας), νέο τόπο εγκατάστασή τους και συνεργάστηκαν για το πολυσέλιδο (595 σ.) περισπούδα στο ιστορικό έργο τους, “ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΦΛΙΑΝΗΣ”, που τύπωσε η Αδελφότητα τους. Μας κάνουν γνωστό την ομόφωνη απόφαση, μετά τον ατυχή πόλεμο του 1897, σ’ αλλάξουν τα όρια και οι Κουτσουφλιανίτες να είναι στα Τουρκικά και όχι μέσα στα Ελλη-

νικά όρια, να μείνουν για πολύ καιρό “τρωγλοδύτες” στα βουνά και να κάψουν τα σπίτια και τα υπάρχοντά τους. Όλος ο Πολιτισμένος κόσμος ασχολήθηκε μαζί τους. Η περιφρόνηση αυτή των διαταγών των Μεγάλων Δυνάμεων, δείχνει την αδάμαστη θέληση για Λευτεριά της Ελληνικής ψυχής. Μέχρι που έγινε η Παναγία-Καλαμπάκας λίγο πιο κάτω απ’ το αρχικό σημείο και εγκαταστάθηκαν απ’ τις σπηλιές και τις καλύβες.

Είναι ένα σοβαρό πόνημα των Γ. Σάρρου-Αθ. Στράτη, μέσα από την Κοινωνιολογική Λαογραφική και Ιστορική θεώρησή του. Τεκμηριωμένα στοιχεία που κατατίθενται από άξιους χειριστές της πέννας και εκλεκτούς συμπατριώτες μας.

ΔΗΜΟΣ ΒΟΤΣΙΚΑΣ

ΑΝΑΠΟΛΩΝΤΑΣ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

ΤΑ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ χωριά εστιάζει με την πένα του, ο Ηπειρώτης ιστορικός συγγραφέας Δήμος Βότσικας, στο τελευταίο, ένατο βιβλίο του, με τίτλο: “ΑΝΑΠΟΛΩΝΤΑΣ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ”, έκδοση του 2000. Μελετώντας τα, ανακαλύπτεις, δέκα (10) αντιστασιακά διηγήματα, παραλαγμένα ονοματολογικά, δοσμένα με πολύ δεξιοτεχνία από ταλαντούχο συγγραφέα. Έχουν αληθινούς διαλόγους, συναρπαστικούς και γίνεται αναφορά στο χρόνο και το χώρο που διαδραματίζονται. Ακόμα εννέα (9) αφηγήματα- χρονικά για τα ηπειρώτικα χωριά, τους ανθρώπους, δίνονται με πολλή αγάπη, δυναμική τεχνική και μεράκι. Εμπνευσμένος πρόλογος από τον λογοτέχνη Στέφανο Ευαγγελίου, μέλος της Ε. Ε. Λογοτεχνών, μας δίνει το κλίμα του χνώτου των ψηλών βουνών και της Εθνικής Αντίστασης των Ελλήνων.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ εργασία και ο σκοπός της έρευνας από τον ιστορικό συγγραφέα Δήμο Βότσικα, ακολουθώντας με πίστη, αντίληψη, την ιστορική διαδρομή και συνέχεια τη γνωσιολογική αναζήτηση, τον τρόπο λειτουργίας, διατυπώνεται με παρρησία, φροντίδα και σεβασμό. Στο συρτάρι του γραφείου του, υπάρχουν πολλά ανέκδοτα έργα του, από μνήμες και καταγραφές ηρωικών χρόνων.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

ΣΧΟΛΙΑ

Κάτι που επείγει

Πολλά χρόνια ταλαιπωρεί την Κόνιτσα το πρόβλημα της επέκτασης του σχεδίου πόλεως. Βέβαια στο Δημαρχείο ανηρτήθη ο χάρτης με την επέκταση του σχεδίου πόλης, αλλά δεν έχουμε την τελική έγκριση ακόμη ώστε να μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να βγάλει οικοδομική άδεια.

Υπάρχουν άνθρωποι που αγорάσανε με πολλές θυσίες οικοπέδα και δεν μπορούν να οικοδομήσουν.

Νομίζω ότι αυτό πρέπει να απασχολήσει τον Δήμο πάρα πολύ.

Όπως πληροφορούμεθα από την Πολεοδομία της Κόνιτσας και των Ιωαννίνων είναι ευθύνη και φροντίδα του Δήμου Κόνιτσας να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες δηλαδή στην χάραξη των δρόμων κτλ.

Νομίζω ότι είναι μεγάλη ανάγκη να προχωρήσει αυτή η υπόθεση διότι υπάρχουν πολλές ανάγκες από σεισμοπαθείς, από συμπολίτες μας που ρίξαν τον κόπο μιας ζωής για να αγοράσουν ένα οικόπεδο και τώρα δεν μπορούν να κάνουν τίποτα.

Τελευταία ακούγεται από τον Δήμο ότι: οι κάτοχοι τέτοιων οικοπέδων μπορούν να οικοδομήσουν αλλά τον πάνε στην πολεοδομία κι εκεί τα πράγματα σταματάνε.

Μήπως ο Δήμος εννοεί το ευεργέτημα που υπάρχει στους σεισμόπληκτους οι οποίοι μπορούν να κτίσουν νέα οικοδομή στο χώρο τους, αλλά με τη δέσμευση να είναι ίδια τετραγωνικά μέτρα;

Αυτό καλό είναι, αλλά δεν είναι ολοκληρωμένη λύση.

Ας ελπίσουμε ο Δήμος να λάβει σοβαρά τις παραπάνω σκέψεις και να προβεί στις δέουσες ενέργειες για το καλό όλων μας.

Εζνεπίδης Λουκας

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με κρύο, βροχές και χιόνια στα βουνά μας ήρθε ο Μάρτης επαληθεύοντας τις παροιμίες "Μια γελάει και μια κλαίει", "Φύλαγε ξύλα για το Μάρτη, να μην κάψεις τα παλούκια".

- Σε επίσκεψη του Νομάρχη κ. Ν. Ζαρμπαλά στο Δήμο Κόνιτσας συζητήθηκαν τα προβλήματα της πόλης και γενικά της περιοχής. Τα έργα που θα πραγματοποιηθούν με το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Επαρχίας Κόνιτσας (Ε.Α.Π.Ε.Κ.) είναι προϋπολογισμού 9 δισεκατομμυρίων.

- Αρκετός κόσμος επισκέφτηκε την Κόνιτσα και γενικά την επαρχία μας κατά το Αποκριάτικο τριήμερο. Ξενοδοχεία, Ξενώνες, Νοικιαζόμενα γέμισαν από επισκέπτες των πόλεων και κυρίως της Βορ. Ελλάδας.

- Λαμπρός ήταν κι εφέτος ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου με τις καθιερωμένες εκδηλώσεις. Κατάθεση στεφάνων, Δοξολογία, επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο, παρέλαση μαθητών και Στρατού, ομιλία (πανηγυρικός) στο Δημαρχείο από το δ/δα Επιχ.Μιχαηλίδου. Στην παρέλαση εκτός του Μητροπολίτη, Δημάρχου και τοπικών Αρχών παρευρέθηκαν και οι υποψήφιοι βουλευτές κ.κ. Μαλέσιος, Ηλιάδης, Καλογιάννης και Τασούλας.

Το απόγευμα στο αμφιθέατρο του Λυκείου έγινε εκδήλωση από τους μαθητές με σκετς πατριωτικού περιεχομένου, τραγούδια από τη χορωδία και παραδοσιακούς χορούς από το χορευτικό του Γυμνασίου-Λυκείου.

Η εκδήλωση σημείωσε μεγάλη επιτυχία και η αίθουσα ήταν ασφυκτικά γεμάτα από την προσέλευση του κόσμου. Στο τέλος ο κ. Δήμαρχος και ο Μητροπολί-

ης κ. Ανδρέας συνεχάρηκαν μαθητές και καθηγητές και ο κόσμος καταχειρορότησε τους συντελεστές της πετυχημένης εκδήλωσης.

- Με ήρεμο τρόπο ξεκίνησε και συνεχίστηκε αυτόν το μήνα η προεκλογική κστρατεία των υποψηφίων βουλευτών στην περιοχή μας. Πέρασε η εποχή του θανατισμού και ο κόσμος φαίνεται ότι έγινε ψυχραιμος και σοφότερος.

Πιστεύουμε ότι έτσι θα είναι ως τις εκλογές.

- 141 κιλά χασίς κατασχέθηκαν από την Αστυνομία στην περιοχή Κόνιτσας. Συνελήφθη ένας δεκαεξάχρονος Αλβανός ο οποίος αποκάλυψε τους συνεργούς του Ρούσα Λεονάρτ και Κυρίση Έλτο από το Λεσκοβίκι, γνωστούς στην Αστυνομία από προηγούμενη δράση τους.

- Μια όμορφη βραδιά πέρασαν οι Κονιτσιώτες στην αίθουσα του Δημαρχείου στις 15/4 με την ορχήστρα Κιθαριστών του Δημοτ. Ωδείου Μοσχάτου.

- Ανάβαση στο "Λάπατο" πραγματοποίησε στις 16/4 οκταμελής ομάδα του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας.

- Μεγάλη κίνηση παρατηρήθηκε τις παραμονές του Πάσχα στα καταστήματα τροφίμων και φρούτων στην Κόνιτσα και πολλοί επισκέπτες από τις πόλεις κατέλυσαν στα ξενοδοχεία και τους ξενώνες της Κόνιτσας και της περιοχής.

Τη Λαμπρή ο καιρός ήταν καλός τις πρωινές ώρες, αλλά το απόγευμα έπεσε δυνατή βροχή.

Πολλά αυτοκίνητα, λεωφορεία και Ι.Χ. κινήθηκαν στην περιοχή μας, χωρίς ευτυχώς να σημειωθούν ατυχήματα.

- Η Λορέττα Σταυρίδη (κόρη του τραπεζικού Γιάννη Σταυρίδη από το Ελεύθερο Κόνιτσας) πήρε το πτυχίο της Οδο-

νιατρικής Σχολής Αθηνών. Ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στις 28/12/99, στη Θεσσαλονίκη ο Ορέστης και η Κατερίνα Σιούτη από τη Δροσοπηγή Κόνιτσας, απόχτησαν το δεύτερο αγοράκι τους. Ο Κώστας Παπαδημητρίου εύχεται στους παπούδες Σπύρο Σιούτη στη Θεσ/νίκη και Μιχ. Λέκκα στην Αυστραλία να είναι καλά και να χαίρονται τα εγγονάκια τους.

ΓΑΜΟΙ:

Στος 432000 παντρεύτηκαν στην Κατούνα Ατωλ/νίας ο Χρήστος Γουρνοπάνος και η Δήμητρα Μήτσικα από την Κόνιτσα.

- Στην Κόνιτσα παντρεύτηκαν στις 4/3 ο Αναστάσιος Στέφου και η Κατερίνα Πίσπα από το Δίστρατο.

- Στις 11/3 έγιναν στα Καβάσιλα οι γάμοι του Παναγιώτη Γεωργίου και της Παρασκευής Κιτσάτη.

ΘΑΝΑΤΟΙ:

Στις 8/2 πέθανε στην Αθήνα ο Γεώργιος Τζιάτζιος από τη Μολυβδοσκεπάστη ετών 84.

- Στις 8/3 πέθανε στην Κόνιτσα ο Κων/νος Μηλιώνης ετών 66.

- Στα Γιάννινα πέθανε η Παναγούλα Παπαχρησιδίδη ετών 75 από το Κεράσοβο.

- Στις 14/3 πέθαε στα Γιάννινα ο Χαράλαμπος Ντάλας από το Ελεύθερο ετών 79.

- Στην Αθήνα πέθανε στις 21/3 ο Ανδρέας Μήτσος από την Αειτόπετρα ετών 66.

- Στη Λάρισα πέθανε στις 23/3 η Σοφία Μίσσιου από το Παλιοσέλι ετών 96.

- Στην Αθήνα πέθανε στις 27/3 ο Κλεάνθης Πατέρας από την Κόνιτσα ετών 97.
- Στις 2/4 πέθανε στην Αθήνα ο Νικόλαος Σπανός ετών 76 και κηδεύτηκε στο χωριό του Πηγή (Πεκλάρι).
- Στις 7/4 πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Κόνιτσα η Δημητρούλα Φουριτζή ετών 86.
- Στα Γιάννινα πέθανε στις 8/4 η Γιαννούλα Καραγιάννη ετών 80.
- Στην Αθήνα πέθανε στις 9/4 η Δημητρούλα Βουρδούκα ετών 93 από την Πηγή.
- Στην Αθήνα πέθαναν η Καλλιρρόη Ταλή από την Καστανέα ετών 83, ο συνταξιούχος δάσκαλος Ευριπίδης Παπαδήμας ετών 85 και στις 10/4 ο Δημήτριος Παπαχρήστου ετών 90 στο χωριό του Καστανέα.
- Στην Αθήνα πέθανε στις 12/4 ο Νικόλαος Βασιλίκας ετών 68 από το Παλιοσέλι.
- Στις 15/4 πέθανε στην Ηλιόρραχη η Αικατερίνη Πρίτση ετών 78.
- Στην Αγία Βαρβάρα Κόνιτσας πέθανε στις 20/4 ο Γρηγόριος Ζιάκος ετών 67.
- Στην Αειτόπετρα πέθανε στις 29/4 ο Βασίλειος Θώμος ετών 84.
- Στις 30/4 πέθανε στην Κόνιτσα η Ναζιμέ Μέτου ετών 83.
- Με την ευκαιρία των εορτών του Πάσχα, στη μνήμη των γονέων τους Κωνσταντίνου και Ευαγγελίας Γεωργιάδου και του φίλου τους Γιάννη Βίλλη ο Νίκος και η Φρόσω Δικαιούλια προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 15.000 δρχ. στο Γηροκομείο Κόνιτσας.
- Ο Στέργιος Παπαγγέλης από το Ανήλιο Μετσόβου, στη μνήμη των δασκάλων του στο Ορφανοτροφείο Κόνιτσας, Πάκου, Βαρδάκη και Στεργίου, προ-

σφέρει στο περιοδικό μας 5.000 δρχ.

• Η Μάρθα Παπαστεργίου από την Ουγγαρία στέλνει στο περιοδικό μας 5.000 δρχ. στη μνήμη των γονιών της Παύλου και Αλεξάνδρας.

• Απόλλων Βλάχος από το Κάιρο στη μνήμη του εξαδέλφου του Λάμπρου Βλάχου που πέθανε στις 27-10-96, προσφέρει στο περιοδικό μας 50.000 δρχ.

Για τους νέους συνδρομητές του περιοδικού μας σημειώνουμε ότι ο Λ.Β. υπήρξε εξαίρετος πατριώτης με μεγάλη προσφορά ως δάσκαλος, ως έφεδρος Αξιωματικός στον ελληνοαλβανικό πόλεμο

Ο Λ. Βλάχος στα αποκαλυπτήρια του μνημείου Αγίας Τριάδας Κόνιτσας.

μο ως καπετάνιο του 1ου λόχου του 85ου συν/τος του ΕΛΑΣ στην Εθν. Αντίσταση και ως δ/ντής του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" στην Αθήνα μέχρι και το 1984.

Στη μνήμη του αδελφού μου Μήτσιου

Έφυγε ξαφνικά πλήρης ημερών 90 χρονών στις 10 Απρίλη αφήνοντας παιδιά, γαμπρούς, εγγόνια και

In memoria

(Στην μνήμη του αξέχαστου Νίκου Φλώρου, που πρόωρα έφυγε από κοντά μας)!!!

Αξέχαστε Νίκο, (Σιούντα) αδυνατώ να συνειδητοποιήσω ότι έφυγες και εσύ... από κοντά μας, ύστερα από μακροχρόνιες προσπάθειες καταξίωσης στην Ιατρική.

Η Ήπειρος (γενέτειρα Φούρκα) και η Medicina (επαρχία της Bologna Italia) θρηνούν και αναζητούν την ανεκτίμητη κοινωνική προσφορά σου.

Υπήρξες άξιο τέκνο της Ηπείρου και εγώ όπως και όλοι οι φίλοι σου, μένουμε άναυδοι, για το γοργοπέραςμα και τη σκληρή μοίρα που σου επιφύλαξε η ζωή, όταν κατά το παρελθόν παράλληλα πραγματοποιήσαμε τα πρώτα σημαντικά βήματα προόδου στην ξένη, (Bologna-Italia)

Le mie Vive condogliauze (θερμά συλλυπητήρια, στην γυναίκα σου και τα παιδιά σου που συνεχίζουν τον προορισμό τους με ζωντανή και αιώνια την μνήμη σου)!!!

Χρήστος Κούσιος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο εκπολιτιστικός σύλλογος "Παναγιάς - Στομίου" Κόνπσας ευχαριστεί το συμπολίτη μας κ. Τσαλιαμάνη Παναγιώτη, που ζει στην Αμερική, για τη γενναία οικονομική ενίσχυση του συλλόγου μας, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 1.000 δολ.

σέγγονα. Τον γέννησε η μάνα του, κόρη παπα, γυρίζοντας από τη "Ντέρτη" 1/2 ώρα δρόμο απ' το χωριό που καλεργούσαν χωράφια κατάκοπη στη θέση Ρουσιιάδες. Και που πέθανε κατόπιν τη γέννα του Γιάννα από επιλόχιο. Πόσο σκληρές ήταν οι συνθήκες ζωής τότε... Ανήσυχο πνεύμα δεν θέλησε να πάει για γράμματα που τον παρακαλούσε ο πατέρας κι ο παππούς του παπα-Γιάννης. Έγινε όμως καλός μαραγκός κι απηπτός μ' όσους συνέργασθηκε.

Έλεγε με καμάρι: προτιμώ να πάω τρατιώτης (που δεν θα πήγαινε αν γραφόταν Μπίμπας σαν προστάτης οικογενείας που πήγε γαμπρός) παρά να απαρηθώ το Παπαχρήστος. Ο πρώτος που έκανε συστηματική τουαλέτα τότε, και τον οροΐδευαν. Και πέρυσι, καλοριφέρ που πρεπε να χαρεί μερικά χρόνια ακόμη. Μετετέλεσε πρόεδρος κοινότητας δυο τετραετίες, έργο του το πάρκιγκ δρόμοι κλπ. Έχασε την πρώτη του αξιόλογη γυναίκα στην κατοχή, με την οποία απέκτησε 4 παιδιά, όλα προκομένα. Η δεύτερη γυναίκα του, του συμπαραστάθηκε έλεια ως τα τελευταία του. Ο θεός ας απαύει την ψυχή του. Δεν ξεχνώ ποτέ το δάκρυ σου που κύλησε, σαν έπαιρνα η δική μου ανήμπορη μάνα απ' το χωριό, που δεν ξαναείδε και τον χωρισμό μας τον τελευταίο τα Χριστούγεννα στα καλοπάτια του Αϊ-Νικόλα του χωριού μας.

Δεν ξαναειδωθήκαμε.

Στη μνήμη του προσφέρω 5.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Κατάσταση βιβλίων Επαρχίας Κόνιτσας

1. ΣΤΑΥΡΟΥ ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Ιερά Βασιλική Κονίτσης
2. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ, Η Βούρμπιανη της Ηπείρου - Η ιστορία της και η λαογραφία.
3. ΧΑΡΑΛ. ΡΕΜΠΕΛΗ, Κονιτσιώτικα
4. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΣΙΠΑ, Αντάμωμα με πατρογονικούς αντίλαλους της Πυρσόγιαννης
5. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΤΑΣΙΝΟΥ, Έθιμα Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς της επαρχ. Κόνιτσας.
6. ΑΡΜΟΛΟΙ 1976-80.
7. Β. ΔΗΜΟΥ, Η Ιερά μονή των Ταξιαρχών Γκούρας
8. ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ, Οι Ορεινές Κοινότητες της Βόρειας Πίνδου
9. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΚΟΥΤΟΥ, Τα μαθητικά μου χρόνια στην Κόνιτσα 1951-1957
10. ΚΩΣΤΑ ΝΤΟΥΛΑ, Μανουσάκια από την Ήπειρο
11. ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΚΟΥΣΙΟΥ, Η Ιστορία του χωριού μου (ΜΟΛΙΣΤΑ)
12. ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΣΗ, Η Ιερά Μονή Στομίου Κονίτσης
13. ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΚΑΤΖΟΥΠΑΝΝΗΣ, Το χωριό Ζέρμα (ΠΛΑΠΑ) Κόνιτσας Ηπείρου
14. ΓΕΩΡΓΙΑ ΛΑΔΟΠΑΝΝΗ, Η Κόνιτσα ως υλικό ιστορίας και πρότυπο ύφους, στα γραπτά του Γιάννη Λυμπερόπουλου.
15. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΑΚΡΗ, ΦΟΥΡΚΑ, Το Μαγευτικό χωριό της Πίνδου
16. ΣΩΤΗΡΗ ΤΟΥΦΙΔΗ, Η Κόνιτσα και τα χωριά της
17. ΜΙΧΑΗΛ ΦΙΛΙΟΥ, ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ, Ιστορικά - Λαογραφικά στοιχεία
18. ΣΩΤΗΡΗ ΤΟΥΦΙΔΗ, Ο Αώος και η Φύση του (περιηγητικό)
19. ΠΑΝΝΗΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Σύντομο ιστορικό της Κόνιτσας
20. Α' ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ, Η επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και στο χρόνο
21. ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΓΚΟΥΤΟΥ, Μολιστινά
22. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ, Βιώματα - Αναμνήσεις από την Πουρνιά Κόνιτσας
23. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ "Ο ΑΩΟΣ", Μνήμη της Πολιτείας
24. ΠΕΤΡΟΥ ΦΡΟΝΤΖΟΥ, Η παιδεία στην Πυρσόγιαννη επί Τουρκοκρατίας
25. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΣΙΠΑ, Πυρσόγιαννη "Βιώματα-ιστορία-παράδοση".
26. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΣΙΠΑ, Σεργιάνισμα στους χώρους της Πυρσόγιαννης
27. ΜΟΥΡΕΧΙΔΗΣ Π. ΒΑΓΕΝΑΣ Γ., Κόνιτσα (Φωτ. Λεύκωμα)
28. ΠΡΕΣΒ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΣΗ, Το Λισκάτσι Κονίτσης "Άσημοχώρι"
29. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, Οδοιπορικό στη χαράδρα του Αώου
30. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ, Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας
31. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ, Το Κεράσοβο "Λαογραφία και έθιμα".
32. ΒΑΣ. ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ - Ν. ΡΕΜΠΕΛΗ, Ιστορία της Βούρμπιανης
33. ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ-ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ, Η Επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και στο χρόνο (1996)
34. ΠΡΕΣΒ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΣΗ, Μοναστήρια της Επαρχίας Κονίτσης
35. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ, Χορός και Κοινωνία "Κόνιτσα 1994"
36. ΠΡΕΣΒ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΣΗ, Γνωριμία με την Επαρχία Κόνιτσας
37. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΚΟΥΤΟΣ, Εικόνες από την Επαρχία Κονίτσης
38. ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ, Χαράδρα Αώου
39. ΧΡΗΣΤΟΥ ΕΞΑΡΧΟΥ, Η Φούρκα της Ηπείρου (Ιστορία-Λαογραφία)
40. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΚΟΥΤΟΥ, Γανναδιώτικη (Ιστορικά-Λαογραφικά στοιχεία)
41. ΝΙΚΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΣΤΕΡΠΟΥ, Οξυά - το χωριό μου
42. ΤΑΚΗ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗ, Η Κόνιτσα που έσβησε
43. ΠΑΝΝΗΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Ορεινοί και μεθόριοι
44. ΚΙΤΣΙΟΣ ΜΑΚΡΗΣ, Χιοναδίτες ζωγράφοι
45. ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΣΩΤ., "Το χρονικό της Καλλιθέας" (Εθν. Αντίσταση)
46. ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΣΩΤ., "Αγώνες και θυσίες" (Εθν. Αντίσταση)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΗΣ 9-4-2000 ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Α/Α	ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	Είδος Τμη- ματος	Εγγεγραφ- μενοι	Φηρσί- ντες	Ακυρο- Λογικά	ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟΙ ΥΠΟΨΗΦΟΙ				
						ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΠΑΣΟΚ)	ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Ν.Δ.)	ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΚΕ)	ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΔΗ.Κ.Κ.)
ΚΟΝΙΤΣΑΣ										
238	ΚΟΝΙΤΣΑ	A	618	449	5	189	210	23	10	7
239	ΚΟΝΙΤΣΑ	A	876	546	7	249	228	29	11	4
240	ΚΟΝΙΤΣΑ	Γ	576	420	6	167	220	10	13	3
241	ΚΟΝΙΤΣΑ	Γ	585	411	14	186	187	13	8	2
242	ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	M	165	74	1	15	51	1	5	1
243	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	A	531	14	1	7	6	0	0	0
244	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Γ	515	10	0	6	4	0	0	0
245	ΑΕΤΟΠΕΤΡΑ	M	344	215	1	102	95	10	1	4
246	ΑΗΔΟΝΟΧΩΡΙ	M	278	144	4	57	71	9	0	2
247	ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ	M	476	227	1	85	108	18	8	2
248	ΑΡΜΑΤΑ	M	139	79	2	36	35	1	2	2
249	ΕΛΕΥΘΕΡΟ	M	328	236	6	108	95	13	5	3
250	ΕΞΟΧΗ	M	181	103	4	43	46	2	4	3
251	ΗΛΙΟΡΡΑΧΗ	M	198	149	1	47	96	1	3	0
252	ΚΑΒΑΣΙΑ	M	149	95	4	32	43	12	2	1
253	ΚΑΛΙΘΕΑ	M	305	225	4	127	87	3	3	0
254	ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ	M	330	248	3	112	104	14	8	2
255	ΜΑΖΙ	M	390	260	3	100	133	5	6	5
256	ΜΕΛΙΣΣΟΠΕΤΡΑ	M	274	202	1	107	86	1	1	4
257	ΜΟΛΙΣΤΑ	M	361	231	2	93	126	3	3	3
258	ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ	M	193	134	0	29	94	3	5	1
259	ΝΙΚΑΝΟΡΑΣ	M	172	93	1	26	65		0	0
260	ΠΑΔΕΣ	M	114	58	2	29	21	1	2	1
261	ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΛΙ	M	312	194	1	63	121	5	1	2
262	ΠΗΓΗ	M	377	252	2	157	66	9	10	8
263	ΠΟΥΡΝΙΑ	M	290	171	1	87	66	9	2	6
264	ΠΥΡΓΟΣ	M	420	227	5	110	66	32	9	4
ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ										
265	ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ	M	469	310	10	126	113	37	14	2
266	ΑΖΗΜΟΧΩΡΙ	M	195	120	0	46	65	3	5	0
267	ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ	M	237	151	1	60	77	6	2	4
268	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ	M	211	130	2	53	69	1	0	3
269	ΔΡΟΣΙΟΠΗΓΗ	M	571	342	10	164	61	68	34	2
270	ΚΑΣΤΑΝΕΑ	M	391	256	6	130	67	35	11	3
271	ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ	M	717	327	4	160	75	66	9	11
272	ΛΑΓΚΑΔΑ	M	408	249	3	121	94	17	2	8
273	ΟΞΥΑ	M	196	114	2	59	24	25	1	2
274	ΠΛΑΓΙΑ	M	456	239	1	123	53	49	8	4
275	ΠΛΗΚΑΤΙ	M	350	215	4	80	81	30	8	8
276	ΧΙΟΝΑΔΕΣ	M	136	86	0	38	38	6	1	2
421	ΔΙΣΤΡΑΤΟ	M	662	465	1	198	198	54	5	7
430	ΦΟΥΡΚΑ	M	401	98	0	14	76	5	2	1

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Φουρτζής Νικ. Αυστραλία	50 Δολ.	Πάντος Κώστας Ηλιόρραχη	4.700
Καρακώστα Ελένη U.S.A.	Δρχ. 6.000	Οικονόμου Πέτρος Αρίστη	5.000
Μωυσίδης Γεώργ. Αυστραλία	10.000	Κυπαρίσσης Βασ. Θεοτόκος	2.000
Αρχιμανδρίτης Βασ. Αθήνα	5.000	Κοτόπουλος Αθαν. Μελισσόπετρα	3.000
Χολέβας Χριστοδ. Αθήνα	5.000	Ντάφλος Χρήστος Αετόπετρα	2.000
Παππιάς Γεωργ. Αθήνα	2.000	Μούσιος Χαραλ. Λαγκάδα	2.000
Τσιαλιαμάνης Σπυρ. Αθήνα	5.000	Κρέτσης Αποστ. Αετόπετρα	2.000
Φέττα Ολυμπία Αθήνα	2.000	Μπακόλας Θεοφ. Νικάνορας	2.000
Μπάρμπας Σωτ. Αθήνα	2.000	Κολιός Λεων. Μάζι	2.000
Κωστρόγλου Σάββας Αθήνα	4.000	Τσιλίφης Κων. Τράπεζα	2.000
Θεοδοσίου Κων/νου Αθήνα	5.000	Γιαννούσης Γεώργιος Δίστρατο	5.000
Τσάνος Ευαγγ. Αθήνα	2.500	Τσάγκας Δημ. Ζέρμα	2.000
Ξενοδοχ. "Στάνλεϋ" Αθήνα	2.500	Τσινός Θωμάς Πρωτόπαππα	2.000
Ζιώγας Αθαν. Αθήνα	5.000	Τζουμάκας Βασ. Νικάνορας	3.000
Νούτσος Γεωργ. Αθήνα	5.000	Σπανός Αθαν. Πηγή	2.000
Σκούρτης Αναστ. Αθήνα	2.000	Χαρίσης Πασχάλης Καλλιθέα	2.000
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	2.000	Στέφου Στέφος Κόνιτσα	5.000
Κόφας Ελευθ. Αθήνα	2.000	Βανδόλας Δημ. Κόνιτσα	5.000
Πατέρα Λίνα Αθήνα	2.000	Μουλαϊδης Πέτρος Κόνιτσα	5.000
Φασούλη Ευγενία Αθήνα	5.000	Ρούβαλης Αποστ. Κόνιτσα	2.000
Ζούκης Χρ. Αθήνα	2.000	Ζδράβου Δέσποινα Κόνιτσα	2.000
Μπίζου Φρίντα Αθήνα	2.000	Τούσιας Θωμάς Κόνιτσα	2.000
Τσίμα Έλλη Αθήνα	2.000	Γαζώνας Κώστας Κόνιτσα	5.000
Τρουμπούκης Δημ. Αθήνα	2.000	Κώτσικος Στεφ. Κόνιτσα	3.000
Ματσής Θανάσης Αθήνα	4.000	Πάντος Χαρίσης Κόνιτσα	2.000
Λώτου Γλυκερία Θεσ/νίκη	2.000	Γεωργάτη Γεωργία Κόνιτσα	2.000
Χατζηνικολάου Νικ. Θεσ/νίκη	2.000	Μάνθος Αριστοτ. Κόνιτσα	2.000
Σπανός Αποστ. Θεσ/νίκη	2.000	Γαϊτανίδης Στ. Κόνιτσα	2.000
Καραμπέρη Δέσποινα Θεσ/νίκη	2.000	Παπαμιχαήλ Θωμάς Κόνιτσα	2.000
Παππιά Μαγδαληνή Θεσ/νίκη	2.500	Γκατζούνη Νίκη Κόνιτσα	4.000
Αγγέλη Φρειδερίκη Θεσ/νίκη	5.000	Παπαφωτίκα Βάσω Κόνιτσα	2.000
Αβραμίδης Μιχ. Θεσ/νίκη	3.500	Φατές Θωμάς Κόνιτσα	7.000
Τσιαλιαμάνης Βασ. Γιάννινα	5.000	Βαγενάς Α. Δημ. Κόνιτσα	2.000
Μακόπουλος Χαραλ. Γιάννινα	5.000	Γαϊτανίδης Σπύρος Κόνιτσα	2.000
Σίμος Αλκιβ. Γιάννινα	2.000	Βαδάσης Παύλος Κόνιτσα	5.000
Φασούλης Αθαν. Γιάννινα	5.000	Σπανός Πασχ. Κόνιτσα	2.000
Σμύρη Μαριάνθη Γιάννινα	5.000	Πασχάλη Ελένη Κόνιτσα	2.000
Κετικίδης Ηρακλής Γιάννινα	10.000	Γκότζος Πέτρος Κόνιτσα	2.000
Χαρισιάδης Γεώργ. Γιάννινα	5.000	Αθανασόπουλος Βασ. Κόνιτσα	2.000
Χουλιάρης Σόλων Καλαμάτα	10.000	Καράκογλου Χαρ. Κόνιτσα	2.000
Ιερ. Αντωνιάδης Φωτ. Οξυά	3.000	Γκιοξάρη Δήμητρα Κόνιτσα	3.000
Ιερ. Σκίρτας Αγγ. Πάδες	3.000	Κολόκας Παναγ. Κόνιτσα	2.000
Γκουντούλης Κων. Κεράσοβο	6.000	Κεφετζής Δημ. Κόνιτσα	3.000
Παπαδημητρίου Χαραλ. Ζέρμα	2.000	Μουλαϊδης Θωμάς Κόνιτσα	2.500
Πίσπας Αθ. Δημ. Δίστρατο	5.000	Διαμάντης Ευάγγ. Κόνιτσα	3.500
Κουρτίνος Στ. Βασ. Παλιοσέλι	3.000	Βάρνας Νικ. Κόνιτσα	3.000
Κουρτίνος Στεργ. Παλιοσέλι	2.000	Καβελίδης Χρ. Κόνιτσα	2.000
Τσίμας Νικ. Οξυά	2.000	Μάλιακας Πέτρος Κόνιτσα	2.000
Κολώκα Χρύσα Κομοτηνή	2.000	Κιτσάτης Χρ. Κόνιτσα	2.000
Γεωργάτη Ράνια Κατερίνη	2.000	Βαγενάς Η. Βασ. Κόνιτσα	5.000
Γεωργάτη Βάσω Φλώρινα	2.000	Ιατρού Ιφιγένεια Κόνιτσα	2.000
Βασιλόπουλος Αθαν. Κοζάνη	5.000	Ντάφλης Χαραλ. Κόνιτσα	5.000
Πασχάκη Θεοδώρα Πάτρα	3.000	Παΐσιος Δημ. Κόνιτσα	2.000
Μακρής Γεωργ. Πάτρα	2.000	Τσούκας Κώστας Κόνιτσα	2.000
Γώγος Γεωργ. Γρεβενά	2.500	Γκόγκος Κώστας Κόνιτσα	2.000
Κολόκα Σοφία Λάρισα	2.000	Ιερ. Τζήμος Μηνάς Κόνιτσα	2.000
Κατσαντώνη Ευαγγελία Θήβα	2.000	Κατής Χρ. Κόνιτσα	2.000
Αποστόλου Αποστ. Καματερό	5.000	Πολύζου Βούλα Κόνιτσα	2.000

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΔΡ. (ΚΛΑΙΡΗ) Α. ΔΕΣΚΑ - ΖΗΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΤΗΣ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ (ΒΙΟΠΑΘΟΛΟΓΟΣ)

ΕΥΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΔΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ
DEPT. ΤΟΥ UNIVERSITY HOSPITAL OF GENT, BELGIUM.
ΕΛΤΙΑ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΒΙΟΧΗΜΙΚΕΣ, ΟΡΜΟΝΙΚΕΣ
ΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.
ΜΕΤΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ.

Τηλ: 47447
Φαξ: 47124

ΔΩΔΩΝΗΣ 24, 45221
ΙΩΑΝΝΙΝΑ (έναντι ΞΕΝΙΑ)

RADIO-TAXI
A 84

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ

094-680642

ΛΑΡΙΣΑ

ΟΙΚΙΑ ΤΗΛ. 552422

Παναγιώτης Καλλιντέρης

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

ι. Επιμελητής

ST. MARIEN HOSPITAL - BORKEN ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΙΑΤΡΕΙΟ :

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α
ΠΛ. ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
ΤΗΛ. 63 90 049
ΚΙΝ. 094 5118 02
e mail: aesculap@hol.gr

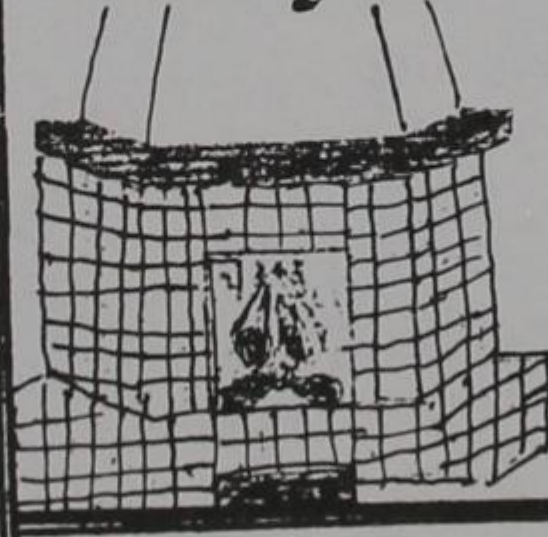
ΠΡΩΙ:

"ΥΓΕΙΑ" ΤΗΛ. 68 27 940

ΟΙΚΙΑ: ΤΗΛ. 66 45 647

Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας

το τζάκι

Pension

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΓ

Δεμερτζίδης Ευάγγελος

ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΚΟΖΑΝΗΣ
ΤΗΛ.: 0655-22867, ΚΟΝΙΤΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ
Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απόγευμα 5.00 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

Σοιλόγισσα
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ
Τηλ. 22065

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΤΓΡΟΥ'
ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 66
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3802 968 (108 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΙ
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟ.
ΤΗΛ. 9701 286

ΜΑΡΙΚΑΙΤΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ · ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ · ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
"THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN"
BIRMINGHAM ΑΓΓΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ 'ΛΗΤΩ'

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ · ΤΕΤΑΡΤΗ · ΠΕΜΠΤΗ 6-8 Μ.Μ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΙΑΤΡΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 151 26 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 8031 52

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μάρτιος - Απρίλιος

Ελάχ. θερμ. 1.6 ⁰	4.4 ⁰
Μέγ. θερμ. 26.2 ⁰	20.8 ⁰
Σχ. υγρ. 64%	64%
Ύψ. βροχής 76.2 m.m.	60.2 m.m.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΣΚΟΥΦΙΑΣ
Δικαστικός Επιμελητής

Ν. Ζέρβα 1 Ιωάννινα
Τ.Κ. 45332

ΤΗΛ. 22554 - 20